

АЛФА БК УНИВЕРЗИТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕНАѢМЕНТУ СПОРТУ
БЕОГРАД

Ненад Т. Милојевић

УТВРЂИВАЊЕ СТАНДАРДА И УПРАВЉАЊЕ
ПРОЦЕСИМА ЕДУКАЦИЈЕ СУДИЈА ЗА РАД
СЛУЖБЕНИХ ПАСА У ОЧУВАЊУ И РАЗВОЈУ
МЕНАѢМЕНТА КИНОЛОШКОГ СПОРТА

докторска дисертација

Београд, 2016.

АЛФА БК УНИВЕРЗИТЕТ
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕНАЏМЕНТ У СПОРТУ
БЕОГРАД

Ненад Т. Милојевић

УТВРЂИВАЊЕ СТАНДАРДА И УПРАВЉАЊЕ
ПРОЦЕСИМА ЕДУКАЦИЈЕ СУДИЈА ЗА РАД
СЛУЖБЕНИХ ПАСА У ОЧУВАЊУ И РАЗВОЈУ
МЕНАЏМЕНТА КИНОЛОШКОГ СПОРТА

докторска дисертација

МЕНТОР
Проф. др Предраг Немец

Београд
Септембар 2016.

Неизмерно ХВАЛА

Прецима на једру

Учитељима на ветру

Потомцима на мотиву

"Владимир: Не треба да трошимо време на празне разговоре. (Пауза. Плаховито.) Учинимо нешто док нам се пружа прилика! Не дешава се то свакога дана да смо ми неком потребни. Истина, не мислим да смо ми некоме баш потребни. Други би то учинили исто тако добро, ако не и боље. Онај позив што смо га малочас чули упућен је, пре би се рекло, читавом човечанству. Али сад, на овом месту, ми представљамо човечанство, па било нам то по вољи или не. Искористимо то, пре него што буде прекасно. Хајде да бар један пут достојно представљамо ову пасмину у коју нас је зла коб стрпала. Шта велиш на то?"

(Beckett, 1998.) Самјуел Бекет (Samuel Beckett, 1906 - 1989), француски писац и прозаист, нобеловац (1969), творац анти-драме.

САЖЕТАК

Веома динамичан развој савременог друштва, спорта, а самим тим и спортских дисциплина са псима, условљава перманентно иновирање образовања стручног кинолошког кадра који опет, својим знањем, значајно утиче на развој кинологије, спортских дисциплина са псима, али и менаџмента кинолошког спорта уопште. Формално најстручнији и суштински најодговорнији за планирање и спровођење зацртаних програмских циљева у једној кинолошкој организацији, су кинолошке судије.

Едукација као један сложен, вишеслојан процес, постаје главни фактор у друштву које се у двадесет првом веку значајно и брзо развија. Посебност у функционисању едукације у кинолошким организацијама огледа се у томе што је то едукација одраслих, која уз специфичност спортских дисциплина са псима, тражи стручност, посвећеност, перманентност, способност и одговорност.

Идеја рада је анализирати и унапредити постојеће стање у једној, од Међународне кинолошке федерације (FCI) признатој, савременој, веома сложеној, спортској дисциплини са псима, указати на појаве и проблеме који су везани за суђење у њој, упоредити постојеће стање са стањем у модернијим организацијама у окружењу и препоручити стандард едукације како

кандидата за кинолошке судије за рад школованих службених паса, тако и већ остварених кинолошких судија.

Кроз припремљено анкетирање кинолошких судија за рад, анализу садржаја правилника о стручном раду, судијских правилника, извештаја, стручних колумни, критичких анализа и других радних материјала, као и интервјуа са руководиоцима (председницима) судијских зборова, комисија за рад и сл., уз учешће аутора који има дугогодишње активно међународно признато судијско искуство, дошло се до довољно чињеница за анализу, како постојећег стања судијског кадра, тако и процеса едукације судија за рад школованих службених паса и утврђивања стандарда едукације.

Организовано је и спроведено истраживање током израде дисертације, као један од показатеља провере хипотеза, које је обухватило апсолутно све кинолошке судије за рад школованих службених паса из кинолошких савеза Краљевине Холандије, Републике Словеније и Републике Србије (укупно 90 испитаника), што задовољава потребе научно методолошке оправданости истраживања, из којих се могу извући одговарајући закључци.

Кроз истраживање и рад извршена је компарација са савременим и развијеним кинолошким организацијама са дужом спортском и кинолошком традицијом, која је уједно и потврдила основну хипотезу да су кључни

фактори у развоју менаџмента кинолошког спорта стандарди и управљање процесима едукације судија за рад школованих службених паса.

Утврђивање стандарда и управљање процесима едукације судија за рад школованих службених паса један је од пионирских корака у области истраживања едукације судија и менаџмента кинолошког спорта како у кинолошкој организацији Србије, тако и кинолошком спорту шире. Услед наведеног, овај рад је био изложен већим изазовима, али је за очекивати да ће бити добра база за будућност и за нова истраживања.

Кључне речи: судија за рад школованих службених паса, стандард едукације, управљање процесима едукације, менаџмент кинолошког спорта.

ABSTRACT

Very dynamic development of modern society, sport, thus the sport disciplines with dogs, requires permanent innovation of education of expert human resources in cynology who again, through their knowledge, significantly influence development of cynology sport, sport disciplines with dogs, as well as management of cynology sport in general. The most competent formally and essentially the most responsible for planning and conducting planned program goals in a kennel organization are indeed, cynology judges.

Education as a complex, multi-layered process becomes key factor in the society that develops significantly and rapidly in the 21st Century. Uniqueness in functioning of education in kennel organizations reflects in the fact that it is education of adults that, apart from specifics of sport disciplines with dogs, requires expertise, dedication, permanence, capability and responsibility.

The idea of the dissertation is to analyze and improve the existing state in one contemporary, very complex sport discipline with dogs that is recognized by the Federation Cynologique Internationale (FCI), to point out the occurrences and problems in connection with judging it, to compare the existing state with the state in more modern organizations in the neighboring countries, and to recommend

educational standards for candidates for cynology judges for working dogs, as well as accomplished cynology judges for working dogs.

Through prepared survey of cynology judges for working dogs, analysis of contents of rules of professional conduct, judges' rule books, reports, expert columns, critical analyses and other working materials, as well as interviews with management (chairmen) of judges' organizations, working dog commissions, etc., along with participation of the author with many years of active internationally recognized judging experience, enough facts have been gathered for analyses of existing state of human resources among judges, as well as of educational processes for cynology judges for working dogs and establishing the standards of education.

Research has been organized and conducted during making of this dissertation as one of hypothesis test indicators, that has encompassed absolutely all cynology judges for working dogs from kennel organizations from the Royal Netherlands, Republic of Slovenia and Republic of Serbia (total of 90 participants), that accomplishes the needs for scientific methodological validity of research, so that adequate conclusions may be drawn.

Through research and dissertation a comparison has been made with modern and developed kennel organizations with longer sport and cynology tradition, thus confirming the basic hypothesis of the dissertation, that key factors in development of management of cynology sport are indeed standards and management of educational processes for cynology judges for working dogs.

Establishing the standards and management of educational processes for cynology judges for working dogs is one of pioneer steps in the area of research of education of judges and management of cynology sport in kennel organization of Serbia as well as in cynology sport in general. Due to all above, this dissertation has been exposed to greater challenges, but it is to be expected that it would provide a solid base for the future and for new research.

Key words: cynology judge for working dogs, standard of education, management of educational processes, management of cynology sport.

Садржај

ПРЕДГОВОР	15
1. УВОД.....	19
1.1. Кинологија - појам, циљеви и задаци	22
1.1.1. Кинологија - појам	23
1.1.2. Кинологија - циљеви	24
1.1.3. Кинологија - задаци.....	25
1.2. Кинолошка организација - кратак историјски приказ.....	27
1.2.1. Међународна кинолошка федерација FCI.....	28
1.2.2. Кинолошки савез Републике Србије.....	29
1.2.3. Остале кинолошке организације.....	31
1.3. Спортске дисциплине са псима	31
1.3.1. Спортске дисциплине са псима признате од стране Међународне кинолошке федерације (FCI).....	31
1.3.1.1. Рад школованих службених паса (IPO)	31
1.3.1.2. Агилити (Agility).....	35
1.3.1.3. Послушност (Obedience)	36
1.3.1.4. Рад школованих службених паса на трагу (IPO FH)	37
1.3.1.5. Трке псећих запрега на снегу (Sled Dog Racing).....	38
1.3.1.6. Ринг спортске дисциплине са псима (Ring)	40
1.3.1.7. Рад спасилачких паса (IRO).....	41
1.3.1.8. Турнирхунд (Turnierhundsport-THS).....	42
1.3.1.9. Трке паса који лове мамац (Lure Coursing)	42
1.3.1.10. Трке паса који лове видом (Sighthound racing)	43
1.3.1.11. Флајбол (Flyball).....	44
1.3.1.12. Такмичења у чувању оваца (Sheepdog Trials).....	45

1.3.2.	Спортске дисциплине са псима препознате од стране Кинолошког савеза Републике Србије.....	46
1.3.3.	Остале спортске дисциплине са псима признате од других међународних кинолошких федерација или препознате од стране љубитеља паса.....	47
1.3.3.1.	Рели Послушност (Rally Obedience)	47
1.3.3.2.	Трке вучних паса (Mushing).....	47
1.3.3.2.1.	Трке паса у вучи скијаша (Skijoring)	48
1.3.3.2.2.	Трке паса у вучи бициклисте (Bikejoring)	48
1.3.3.2.3.	Трке паса у вучи тркача (Canicross)	49
1.3.3.2.4.	Трке паса у вучи колица по сувом терену (Carting/Dry Land Mushing)	50
1.3.3.2.5.	Брзинске трке паса (Fast CAT)	51
1.3.3.2.6.	Скокови паса са дока (Dog Dock Diving)	51
1.3.3.2.7.	Такмичења паса у хватању фризбија (Disc Dog).....	52
1.3.3.2.8.	Плес са псом (Musical Canine Freestyle).....	53
1.3.3.2.9.	Такмичења паса у вучи терета (Dog Weight Pulling)	54
1.3.3.3.	Војно полицијске спортске дисциплине са псима	55
1.3.3.4.	Рекреација и пас.....	57
2.	ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА	58
3.	ПРЕДМЕТ, ПРОБЛЕМ, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА.....	65
3.1.	Предмет истраживања	65
3.2.	Проблем истраживања	66
3.3.	Циљеви истраживања	67
3.4.	Задаци истраживања.....	68
4.	ХИПОТЕЗЕ.....	69
5.	МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА	72

5.1.	Дизајн истраживања	72
5.2.	Узорак.....	75
5.3.	Методe обраде података	76
5.4.	Иструменти истраживања	77
5.5.	Време и место истраживања.....	78
5.6.	Обрада података.....	78
5.7.	Посебности истраживања	79
6.	РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА	82
6.1.	Стандарди едукације	93
6.1.1.	Међународна кинолошка федерација (FCI)	93
6.1.2.	Кинолошка федерација Краљевине Холандије (Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Netherland)	96
6.1.3.	Кинолошки савез Словеније (Kinološka zveza Slovenije)	101
6.1.4.	Кинолошки савез Републике Србије (КСРС)	105
6.2.	Предлог за формирања стандарда.....	107
7.	СИНТЕТИЧКИ ЗАКЉУЧЦИ	114
7.1.	Теоријске импликације	115
7.2.	Научни допринос истраживања	117
7.3.	Практични допринос истраживања	120
7.4.	Општи допринос истраживања.....	122
8.	ПРИЛОЗИ	124
8.1.	Анкета	124
8.1.1.	Анкета на српском.....	125
8.1.2.	Анкета на словеначком.....	126
8.1.3.	Анкета на холандском	127
8.1.4.	Анкета на енглеском	128

8.2.	Судијски правилници	129
8.2.1.	Правилник за судије за школоване службене псе Међународне кинолошке федерације	129
8.2.2.	Извод из Правилник о стручном раду Кинолошког савеза Републике Србије	140
8.2.3.	Pravilnik o izobraževanju, proverjanju znanja, imenovanju in napredovanju kinološkega kadra Kinološke zveze Slovenije	154
8.2.4.	Kurmeestersreglement werkhonden Raad van Beheer	169
8.3.	Табеле обраде података	178
8.3.1.	Сви одговори анкетираних судија кроз питања	179
8.3.2.	Одговори анкетираних судија из Срб. кроз питања	183
8.3.3.	Одговори анкетираних судија из Сло. кроз питања	187
8.3.4.	Одговори анкетираних судија из Хол. кроз питања	191
8.3.5.	Одговори анкетираних судија / питања / старосну доб -30	195
8.3.6.	Одговори анкетираних судија / питања / старосну доб 30-60	199
8.3.7.	Одговори анкетираних судија / питања / старосну доб 60+	203
8.3.8.	Сви одговори анкетираних судија / питања / стаж у звању -15	207
8.3.9.	Сви одговори анкетираних судија / питања / стаж у звању 15-30	211
8.3.10.	Сви одговори анкетираних судија / питања / стаж у звању 30+ ...	215
9.	Извори	219
9.1.	Библиографија	219
9.2.	Попис фотографија	228
9.3.	Попис графика	230

Желим, на почетку рада да се искрено захвалим на помоћи током истраживања и мог усавршавања својим кинолошким пријатељима и сарадницима: Татјани Поповић професору енглеског језика из Београда, Александру Саши Милошеву дипломираном инжењеру електротехнике и рачунарства из Новог Сада, Др Миливоју Урошевићу међународном all round судији из Београда на сваком достављеном извору и књизи, Лидији Нагоде-Алексић из Словеније и Предрагу Пеци Јовановићу из Белгије на преводима, Војку Косему и Мирану Маршу међународним кинолошким судијама из Словеније, Франсу Јансену из Холандије председнику Комисије за школоване псе Међународне кинолошке федерације, Аду Брукхаузену и Арију Стаму међународним кинолошким судијама из Холандије, Срђану Видановићу, Стефану Здравковићу и Давору Радмановићу мојим драгим млађим кинолошким колегама из Београда, Кинолошком савезу Републике Србије, као и свим својим професорима Универзитета БК и колегама кинолошким судијама који су учествовали у истраживању и тако подржали израду овог рада. Посебну, дубоку, захвалност одајем мом ментору на докторским студијама, господину професору доктору Предрагу Немцу на стручној подршци и вери да ја ово могу.

Honourable Robert Boyle (1627-1691), енглески филозоф, физичар и хемичар, одговарајући на питање радозналост студента да наведе, који је човек дао највећи допринос човечанству и да ли је то био неки цар, краљ, државник, војсковођа, филозоф, књижевник, уметник, научник или проналазач, одговорио је: "То је онај примитивни дивљак који је први припитомио вучје младунче и тиме поставио основу свих раса домаћих паса".

ПРЕДГОВОР

Међу посленицима спортске кинологије уврежено је мишљење, да је савремена радна спортска кинологија „пасторче“ кинологије „које има изразите таленте, вредно је и корисно“, које „показујемо јавности када желимо да се похвалимо“, али иначе „живи живот пасторчета у правом смислу“. Како се другачије може објаснити чињеница да свака стручна или популарна књига о псима почиње успешним мисијама спасилачких паса, издржљивошћу и вредношћу паса који вуку санке научника истраживачких станица хладних беспућа, онипотентношћу паса војске, полиције, царине тј.

школованим службеним псима, а погледом на њихов статус види се да су најблаже речено - „запостављени“. Одговорност, објективно, носе најстручнији, а то су кинолошке судије за рад школованих службених паса, јер су спортске дисциплине са псима, поред спортске димензије и облик провере обучености школованих службених и употребних паса и њихових урођених (наследних) предиспозиција.

Аналогно наведеном, став да би у модерну и квалитетну едукацију судија за рад било корисно додати и знања из савремених менаџерских решења за побољшање статуса спортских дисциплина са псима, налази своје упориште у истраживању које је део овог рада.

Објективно процењујући да услед могућности субјективних грешака кинолошких судија, последице могу бити озбиљне, како за спортске дисциплине са псима, тако и за одређене расе паса, па самим тим и за кинологију у Србији уопште, најодговорнији за развој кинологије требало би да имају и најквалитетније и најсавременије образовање и усавршавање.

Спортске дисциплине са псима кроз међународна такмичења могу се посматрати и као позорница за „меку дипломатију“ једне земље. Сви такмичари, репрезентативци, у ширем смислу кроз своје наступе демонстрирају вредности које земља индиректно презентује међународној

заједници. Кинолошке судије су посебна група, јер је њихова улога комплекснија и још одговорнија, те је тако и њихова едукација у ширем смислу одговорност, не само кинолошке организације, већ и нашег друштва. Управо том, кинолошком дипломатијом, уз истинске посвећенике отвара се пут до заједничког циља - савремене, успешне и на задовољство свих њених чланова, поносне кинолошке организације Србије.

Кинологија као друштвена делатност постаје, услед значајних материјалних средстава која циркулишу, интересна сфера моћних организација, корпорација и појединаца. Аналогно наведеном, може се закључити да у одређеној мери поменути желе или контролишу догађаје и активности, али уједно и повећавају број оних који од кинологије живе, а нису непосредни учесници. Наведено, под одређеним околностима може да буде веома тежак притисак на интегритет судије, како индиректно, тако и директно што, посебно у спортским дисциплинама са псима, може бити веома негативно за кинолошку перспективу и завређује пажњу струке (Милојевић Н. , 2015.).

Спортске дисциплине са псима посебно и кинологија уопште, имају и своју васпитну димензију, нарочито за младе генерације које стасавају. Посветити се њиховој едукацији је и привилегија и одговорност. За ову

димензију потребно је имати подршку као што је дао Факултет за менаџмент у спорту одобрењем за израду овог рада. Ово је пример који би требало да следе и друге образовне установе.

Критичким сагледавањем и анализом стварности, понуђени су конкретни, савремени и научни предлози за унапређења. Да ли ће она своју примену наћи, зависи пре свега од кинолошких судија, опште подршке кинолога посвећеника, а највише од руководећих кинолошких структура тј. кинолошког менаџмента. Рад уједно отвара могућност и широј кинолошкој заједници да пронађе у њему квалитетна решења за будућност и других спортских дисциплина са псима.

”Сањати или се повући? Нећемо се повући, остаћемо да остваримо своје снове или бар будућим кинолозима помогнемо да остваре своје снове”, (Милошев, 2002.). Овај рад требало би да има ту функцију.

*"Ако нема паса у рају, када умрем, хоћу да
идем тамо где они иду." Вили Роџерс (Will
Rodgers 1879 - 1935), амерички хумориста,
друштвени коментатор, радио водитељ и глумац.*

1. УВОД

Дефиниција спорта, у своме корену („disport“ - активности у слободном времену), говори да је он неутуђиви исконски део човека. Историја нас учи и да је пас (canis familiaris) неразвојни део људске цивилизације. Наука није дала своју завршну реч али се, за сада, већина научника слаже у томе да је период старијег каменог доба (палеолит) у коме је наш предак почео да се бави ловом. Схватио је негде између средњег и млађег каменог

доба да му од велике помоћи у лову могу бити прапси. Крајем млађег каменог доба рађа се и сточарство, а са њим и потреба за псима као чуварима (Урошевић М. , Велики швајцарски Senenhund, 2009.). У тој вековној симбиози било је само питање тренутка када и под којим околностима ће се рађати спортске дисциплине са псима и развијати такмичења.

Кинологија као наука и као област друштвене надградње је релативно млада, а данас веома разуђена, па је самим тим и у перманентном процесу доказивања и друштвено оправданог потврђивања. Сваким даном су све бројније, привредне, друштвене и спортске области у које она залази као на пример: производња хране за псе, пси као помоћници лицима са инвалидитетом, производња псеће галантерије, спортске дисциплине са псима, издаваштво, терапеутски пси, службени пси војске, полиције, царине, служби физичко-техничке заштите, спасилачких служби итд. Темељ свих наведених области је добра организација, добро управљање у њима, а пре свега добро функционисање и реаговање на савремене захтеве.

Кинолошки савез Републике Србије је носилац свих основних активности у вези са расним псима, контролисаног и високо селекционисаног порекла, без обзира да ли говоримо о спортско-кинолошкој грани или о грани одгоја чистокрвних паса (КСРС, 2010.). Базична платформа спортских

дисциплина са псима дата је од стране Међународне кинолошке федерације (Federation Cynologique Internationale-FCI). Спортске дисциплине са псима које препознају друге међународне кинолошке организације и савези, а које нису још увек прихваћене од стране Међународне кинолошке федерације нису “мање” спортске, већ у овом тренутку ограничењима овог рада морамо дужну пажњу посветити примарно првима.

Од 20. септембра 2011. године, Министарство за спорт и омладину, Правилником о спортским гранама у Републици Србије по први пут уводи/препознаје, под бројем 43. у подгрупи 2) Неолимпијски спортови (Sport Acord), Sled dog (такмичење паса у вучи санки) и под бројем 5. у подгрупи 3) Неолимпијски спортови (остали), Кинолошки спорт (РС, 2011.). Тако посредно, Закон о спорту, по први пут такмичења и спортске дисциплине са писма, препознаје и штити.

Двадесети век био је и век рађања и ренесансе спортских дисциплина са псима. Кинологија у Србији хватала је и држала корак са развијеним кинолошким срединама, како кроз заједничке државе кроз које је битисала, тако и у њеној “савременој” и самосталној прошлости и садашњости.

Прва декада двадесет првог века, у кинолошким спортовима показала је динамичност која је у значајној мери последица перманентне едукације и

субспецијализације савременог такмичарског пара. Неадекватан одговор на изазове брзог усвајања и усавршавања знања „избацује из утакмице“ неспремне. Стандардизација едукације и управљање процесима едукације судијског кадра као најстручнијег дела кинолошког спорта изазов је за сваку организацију. Едукативни процеси и стручно и систематско управљање њима, имају своју примену и свој пуни капацитет и у едукацији кинолошких судија.

1.1. Кинологија - појам, циљеви и задаци

Живот савременог човека одвија се, углавном, у стресу и гужви на асфалту великих градова и пролази у отуђености не само пословних, суседских и пријатељских односа, већ последњих година све више, и породичних. Већина контаката, неопходних друштвеном делу човековог бића, одвијају се кроз алијенациону призму друштвених мрежа и све оскудније људске контакте услед брзине животног тока двадесет првог века. Све израженија потреба за предахом од овакве свакодневнице и разбигригом, као и потрага за позитивном интеракцијом, човека одводи у природу и спортске активности као проверене састојке менталног и духовног баланса. Како "Ниједан човек није острво, цео сам по себи" (Donne, 1624.), он тражи (Lorenz, 1998.) партнера за игру. Биће које природом свог судбинског удруживања са човеком пре више стотина хиљада година, најпотпуније

испуњава улогу партнера који успешно ублажава најкритичније аспекте осећања отуђености од других живих бића и природе, је пас. Могућности употребе паса у животу савременог човека сваким су даном све бројније, укључујући и псе у спортским дисциплинама. Кинологија као наука и њене непрофитабилне организације препознају овај тренд и све су активније у признавању спортских дисциплина са псима и помагању псима да заузму још важније место у овом сегменту људске надградње.

1.1.1. Кинологија - појам

Савремена наука, премда јединствена у становишту да је пас најстарија домаћа животиња, не може са сигурношћу одредити тачан тренутак припитомљавања, јер је до данас сачувано веома мало археолошког материјала који би могао послужити као сведочанство о праисторијском псу. Стручна литература претпоставља да се то догодило крајем средњег каменог доба (Lorenz, 1998.).

Данас постоји посебна наука о псу - кинологија. „Речник српскохрватског књижевног језика “Матице Српске” (Група аутора, 1990.), под појмом кинологија наводи да је то наука о узгоју и селекцији паса, а исту дефиницију даје и Просветина Општа енциклопедија (Група аутора, 1978.). У

“Лексикону страних речи и израза” - Милан Вујаклија (Вујаклија, 1972.) у објашњењу за реч кинологија стоји да је то наука о псима и псећим расама. Електронска виртуелна енциклопедија под појмом кинологија наводи да је то наука о псима која се бави еволуцијом и историјом паса, развојем и диференцијацијом раса, псећим понашањем и обуком. Реч Кинологија потиче од две речи из старогрчког језика и значи: Куон или Кynos (генитив именице пас) - пас и Logia или Logos - наука (Synology, 2016.).

1.1.2. Кинологија - циљеви

Развојем кинологије и њене организације отварао се простор за кинологију као науку. Један од главних покретача у промовисању кинологије као науке, била је и данас је Међународна кинолошка федерација (FCI).

Циљеви Међународне кинолошке федерације су (fci.be, 2016.):

- ✧ да охрабри и промовише узгој и коришћење расних паса чије физичко здравље и физичке особине одговарају стандардима постављеним за сваку одређену расу и који су способни да раде и извршавају различите функције у складу са специфичним карактеристикама њихових раса,

- ✧ да заштити употребу, држање и узгој паса у земљама где FCI има чланицу или уговорног партнера; да подржи непрофитабилну размену паса и кинолошких информација између чланица и да иницира организацију изложби, испита, утакмица и других активности, као што су спортски догађаји, коришћење паса у спасилачким операцијама, итд.,
- ✧ да промовише и подржава кинологију и добробит паса широм света.

1.1.3. Кинологија - задаци

Ради остваривања наведених циљева, у сврху перманентног развоја кинологије, Међународна кинолошка федерација (fci.be, 2016.) дефинише као јасне задатке, бригу о:

- ✧ међусобном признавању родовних књига, додатака родовним књигама и родовника, искључујући све остало,
- ✧ међусобном признавању имена одгајивачница и судија и успостављању међународног регистра имена одгајивачница и судија,
- ✧ промовисању етике и научног истраживања које је од суштинске важности у кинологији, као и слободној размени научних

информација између земаља чланица и уговорних партнера; поштовању стандарда раса одобрених од стране FCI. Ти стандарди морају бити признати од стране земаља чланица и уговорних партнера уколико нису у супротности са законима тих земаља,

- ✧ стандардизацији, када је то оправдано, националних правилника везаних за титуле националних шампиона;
- ✧ стремљењу да се одрже високи стандарди судија који су делегирани да суде на међународним изложима, радним испитима и утакмицама,
- ✧ подржавању одређених земаља чланица и уговорних партнера, уколико је то потребно, у сарадњи са другим међународним организацијама, пружањем професионалних информација и неопходних кинолошких стручњака,
- ✧ утврђивању и публиковању карактеристика сваке расе након претходног одобрења од стране FCI (Генералне Скупштине или Генералног Комитета) сходно стандарду земље порекла расе или земље покровитеља расе; стандард нове расе и било које промене у постојећем стандарду биће међународно признати тек спровођењем

специфичних диспозиција Правила спровођења; под свим околностима, добробит паса мора бити од највеће важности,

- ✧ међусобном признавању казни и процедура утврђених од стране земаља чланица и уговорних партнера,
- ✧ промовисању пријатељских односа између секција, чланица, уговорних партнера и организација; свака особа и организација укључена у свет паса обавезна је да се придржава статута, правилника и принципа фер плеја, и
- ✧ промовисању пријатељских односа у друштву из хуманитарних циљева.

1.2. Кинолошка организација - кратак историјски приказ

Развој индустрије, науке, трговине и економије током XIX века, узроковао је и појаву првих клубова и одгајивача појединих раса на тлу Велике Британије, а недуго потом и у економски развијеним земљама Европе. Њихов развој у кинолошке организације које постају све моћније, многобројније и утицајније, доводе до потребе за стварањем једне међународне организације која би омогућила јединствено деловање, уједначавање критеријума, као и међунационалну сарадњу.

1.2.1. Међународна кинолошка федерација FCI

Представници кинолошких савеза Аустрије, Француске, Холандије, Белгије и Немачке 1911. године у Паризу, оснивају Међународну кинолошку федерацију *Federation Cynologique Internationale* (FCI) са седиштем у белгијском граду Тун (Thuin). Одмах следеће, 1912. године, придружују им се Италија и Шпанија. Међународна кинолошка федерација (FCI) престаје са радом током Првог светског рата да би пред Други светски рат, бројала 48 земаља редовних чланица. Други светски рат преполовљава број земаља редовних чланица, али се од 1950. године овај број стално увећава, тако да данас Међународна кинолошка федерација (FCI) броји 91 земље чланице, од чега су 72 редовне чланице, 12 придружне чланице и 7 уговорни партнери (fci.be, 2016.).

Фотографија 01: Застава Међународне кинолошке федерације

Извор: аутор 2013.

1.2.2. Кинолошки савез Републике Србије

Југословенски кинолошки савез основан 1925. године у Љубљани, где је било и седиште до 1953. године, када се сели у Београд. Југословенски кинолошки савез постао је 1928. године привремени члан, 1929. године придружни члан, а тек 1936. године постаје пуноправни члан Међународне кинолошке федерације (FCI).

Због распада Југославије, Југословенски кинолошки савез је суспендован 1991. године, да би поново тражио пријем у чланство Међународне кинолошке федерације (FCI) 1996. године. Формалном променом државног уређења и формирањем Државне заједнице Србије и Црне Горе 2002. године, Југословенски кинолошки савез мења име у Кинолошки савез Србије и Црне Горе.

Иступањем Црне Горе из Државне заједнице 2006. године, Кинолошки савез Србије и Црне Горе престаје да постоји чиме су створени предуслови за прерастање дотадашњег републичког савеза у самосталну организацију, Кинолошки савез Републике Србије који заступа српску кинологију у Међународној кинолошкој федерацији (FCI).

Шустер наводи податке наводи податке да је од оснивања до 1938. године тадашња цела Југославија имала само 35 судија, збирно од тога 29 судија за екстеријер паса, 6 оцењивача паса и једног оцењивача за све спортске псе. Први судија за рад школованих службених паса из Републике Србије појављује се 1963. године и био је то Исмет Ђош (Schuster, 1938.), а до 1960. године, Југословенски кинолошки савез имао је укупно 95 судија (Špoljarić, 2008.).

Данас у Србији има преко 1000 судија, а од тог броја 46 судија су за рад школованих службених паса (КСРС, 2009.) .

Као година почетка савремене едукација кинолошких судија може се узети 1974. када је основана Кинолошка секција Ветеринарског факултета. Секцију су основали професори др Слободан Павловић и др Милорад Тадић. Секција се бавила, а и данас се бави едукацијом кинолошког кадра, али не и едукацијом судија за рад школованих паса (Урошевић Д. М., 2000.).

Фотографија 02: Лого Кинолошког савеза Републике Србије

Извор: Кинолошки савез Републике Србије 2016.

1.2.3. Остале кинолошке организације

У свету постоји још неколико моћних кинолошких организација које нису чланице Међународне кинолошке федерације (FCI), али које сарађују са њом, а то су: Амерички кенел клуб *American Kennel Club* основан 1884. године, и Енглески кенел клуб *Kennel Club* основан 1873. године, (thekennelclub.org.uk, 2016.).

1.3. Спортске дисциплине са псима

1.3.1. Спортске дисциплине са псима признате од стране Међународне кинолошке федерације (FCI)

1.3.1.1. Рад школованих службених паса (IPO)

Спортску дисциплину рад школованих-службених паса, многи називају и краљицом свих спортских дисциплина са псима. Ова спортска дисциплина обухвата такмичења у три засебне дисциплине, што представља практични триатлон који се састоји од такмичења у трагању, послушности и одбрани. Такмичарски пар, водич и пас, приказују рад у одређеним вежбама који се оцењује оценама од недовољне до одличне, које прати одређени број поена који су „одбрањени“ (fci.be, 2016.). Приликом оцењивања полази се од претпоставке да су сви такмичари одлични, а да за грешке у „савлађивању

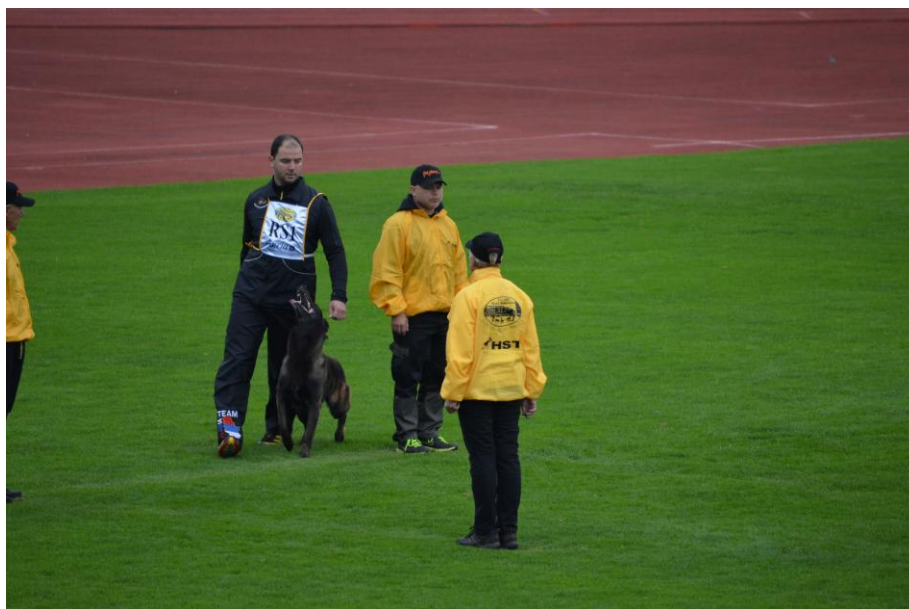
задатака“ губе одређене поене (fci.be, 2016.).

Фотографија 03: Дисциплина „траг“

Извор: аутор 2014.

Фотографија 04: Дисциплина „послушност“

Извор: аутор 2014.

Колевка ове спортске дисциплине са псима је Немачка и проистекла је из правилника за проверу нивоа обучености војно-полицијских паса и старог немачког програма под називом Schutzhund (svogheiligenwald.jimdo.com, 2016.). Изузетно је популарна широм света и сваке године је број земаља учесница и број такмичара на светским првенствима све већи.

Фотографија 05: Светско првенство у раду школованих службених паса

Malmo - Шведска 2014.

Извор: Iveta Rejšova 2014.

Ова спортска дисциплина са псима има свој Правилник (fci.be, 2016.) и призната је од стране Међународне кинолошке федерације. Сваке године организује се Светско првенство, а рад судија регулисан је Правилником за судије.

Спортска дисциплина са псима рад школованих службених паса има своју Комисију (fci.be, 2016.) која је врло активна у оквиру Међународне кинолошке федерације.

Фотографија 06: Дисциплина „одбрана“

Извор: аутор 2014.

1.3.1.2. Агилити (Agility)

Агилити је спортска дисциплина са псима у којој водич води пса кроз разне препреке у оквиру паркура са циљем што бржег и што прецизнијег савлађивања одређене путање која укључује пролазак кроз тунел, скок кроз обруч (аутомобилску гуму), пролазак кроз слалом штапове, стајање на платформи и скокове преко препрека разних облика и висина. (cesarsway.com, 2016.). Настанак ове спортске дисциплине са псима везује се за демонстрацију која је одржана 1978. године на чувеној изложби Crufts (pawstraining.com, 2016.) у Енглеској, по угледу на демонстрације тима полицијских паса Краљевског ваздухопловства (Royal Air Force - Police Military Working Dog Display Team). Услед великог интересовања и популарности међу власницима паса убрзо је прерасла у локална и национална такмичења са стандардизованом опремом. Већ 1980. године, ова спортска дисциплина са псима призната је као официјелна од стране Кинолошког савеза Велике Британије (Kennel Club-КС) (pawssquad.ca, 2016.) Временом су формиране организације као што су United States Dog Agility Association (USDAA) у Сједињеним Америчким Државама (usdaa.com, 2016.), као и Agility Association of Canada (ААС) у Канади (aac.ca, 2016.).

Ова спортска дисциплина са псима призната је од стране Међународне

кинолошке федерације, има свој Правилник, као и Правилник за судије и сваке године се организује Светско првенство које из године у годину расте невероватном брзином (fci.be, 2016.) . Спортска дисциплина са псима агилити има своју Комисију која је активна у оквиру Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

Фотографија 07: Агилити турнир - Словенија 2015.

Извор: Владимир Драгићевић 2015.

1.3.1.3. Послушност (Obedience)

Спортска дисциплина са псима послушност је потекла из Енглеске и затим се путем скандинавских земаља раширила широм света. Такмичења у овој спортској дисциплини се одвијају у 3 класе по којима се наступ пса оцењује по прецизности извођења вежби послушности на терену које укључују, између осталих и стој, седи и место у ходу, прескок преко препреке,

доношење металног предмета и разноврсне вежбе оформљене у циљу оцењивања послушности пса. Свака вежба носи максималан број поена од којих се поени одузимају за недовољно прецизно изведене вежбе. Ова спортска дисциплина је веома популарна у свету, призната од стране Међународне кинолошке федерације и има свој Правилник (fci.be, 2016.) по коме се организује и Светско првенство. Спортска дисциплина са псима послушност има своју Комисију, која је активна у оквиру Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

1.3.1.4. Рад школованих службених паса на трагу (IPO FH)

Спортска дисциплина са псима рад школованих службених паса на трагу настала је као „специјална“ из спортске дисциплине рад школованих службених IPO, тачније из њене појединачне дисциплине траг. У овој спортој дисциплини са псима су пред такмичарски пар, тачније пред пса, постављени далеко комплекснији задаци у знатно отежаним условима. Оцењује се континуирано праћење непознатог трага који је стар најмање 180 минута, садржи 8 праваца, 7 кривина са 7 предмета које пас треба да пронађе за највише 45 минута.

Рад школованих службених паса на трагу је спортска дисциплина са псима која је призната од стране Међународне кинолошке федерације, сваке

године се организују Светска првенства и има свој Правилник за судије (fci.be, 2016.). Ова спортска дисциплина са псима функционише под окриљем Комисије за школоване службене псе (fci.be, 2016.) Међународне кинолошке федерације.

Фотографија 08: Свечани дефиле - Светско првенство у раду трагачких паса

Sankt Kathrein - Аустрија 2006.

Извор: аутор 2006.

1.3.1.5. Трке псећих запрега на снегу (Sled Dog Racing)

Употреба паса за вучу терета почела је пре више од 5.000 година (Урошевић М. , Велики швајцарски Senenhund, 2009.). Трке псећих запрега на снегу је спортска дисциплина која је настала из древне употребе поларних

раса паса за вучу терета и превоз људи у областима Канаде, Лапланда, Гринланда, Сибира, Норвешке, Финске, као и Аљаске у којој је експанзију доживела током Златне грознице. Ови су пси коришћени и за доставу поште на Аљасци почетком 20. века (history.com, 2016.).

У данашње време ово је веома популарна спортска дисциплина са псима, а најпопуларнија трка је Iditarod у којој се у издржљивости такмиче тимови човека на санкама са упрегнутим псима на стази дугој 1800 километара која се савладава у просеку десет дана. Одржава се на релацији Енкориџ-Ноум на Аљасци и својеврсни је ултра маратон (iditarod.com, 2016.).

Током III зимских олимпијских игара одржаних 1932. године у Lake Placid у држави Њујорк (thecanadianencyclopedia.ca, 2016.) организовано је показно такмичење у овој спортској дисциплини у којем је учествовало 5 такмичарских тимова из Канаде и 8 из Сједињених Америчких Држава (sports-reference.com, 2016.).

Трке псећих запрега на снегу су спортска дисциплина која је призната од стране Међународне кинолошке федерације и има свој Правилник, као и Правилник за судије . Спортска дисциплина трке псећих запрега на снегу са псима има своју Комисију која је активна у оквиру Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

1.3.1.6. Ринг спортске дисциплине са псима (Ring)

Ринг спортске дисциплине са псима су се развиле током осамдесетих година у неколико варијанти, Француски Ринг, Белгијски Ринг, Руски Ринг, Мондиоринг, Travail de Campagne. Такмичење у овим спортским дисциплинама са псима се састоји од три дела, послушности, „агилити“ скокова и одбране. Ринг спортска дисциплина са псима је све популарнија у САД кроз организацију United States Mondioring Association (usmondioring.org, 2016.).

Мондиоринг је Ринг дисциплина која је, након низа година, недавно призната од стране Међународне кинолошке федерације и има свој Правилник (mondioring.org, 2016.) и функционише под окриљем Комисије за школоване службене псе Међународне кинолошке федерације.

Фотографија 09: Ринг тренинг пред турнир - Нови Београд Србија 2015.

Извор: Душко Јовановић 2014.

1.3.1.7. Рад спасилачких паса (IRO)

Рад спасилачких паса је спортска дисциплина са псима која је под надзором светске организације која окупља националне организације са централом у Салцбургу у Аустрији. Организација под именом Internationale Rettungshunde Organisation (IRO) окупља 116 националних клубова из 41 земље са свих континената (iro-dogcs, 2016.). Ова непрофитабилна организација подржава координацију рада спасилачких паса, организује светска првенства, као и такмичења у раду у рушевинама, лавинама, претрази и спашавању из воде.

Рад спасилачких паса је спортска дисциплина са псима која је призната од стране Међународне кинолошке федерације и има своју Комисију (fci.be, 2016.), Правилник, као и Правилник за судије (fci.be, 2016.).

Фотографија 10: Испит спасилачког лавинског пса - Голија - Србија 1996.

Извор: аутор 1996.

1.3.1.8. Турнирхунд (Turnierhundsport-THS)

Турнирхунд спортска дисциплина са псима је такмичење у послушности, брзини и спретности савлађивања препрека од стране водича и пса, тачније то је атлетска дисциплина са псом (vdh.de, 2016.). Такмичења се организују у неколико старосних и дужинских категорија од једног, два или пет километара. Немачка се сматра колевком ове спортске дисциплине, али је последњих година све више поклоника и у другим земљама. У Аустрији је популарна под називом Breitensport (oekv.at, 2016.).

Турнирхунд је спортска дисциплина са псима призната од стране Међународне кинолошке федерације и која функционише под окриљем Комисије за школоване службене псе Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

1.3.1.9. Трке паса који лове мамац (Lure Coursing)

Ова спортска дисциплина са псима је веома популарна за све псе који лове видом и одвија се на специјалној стази где пси јуре механички мамац који симулира плен тј. зеца. Организују се две врсте трка и то од 250 до 500 метара за италијанског хрта и випета, као и од 250 до 900 метара за остале расе као што су ирски вучји хрт, грејхаунд, салуки, борзои и афганистански хрт.

Трке паса који лове мамац су спортска дисциплина са псима која води порекло од традиционалних трка паса које се одржавају више хиљада година широм Блиског Истока, поднебља са којег већина ових раса и води порекло (whole-dog-journal, 2016.). Постају популарна спортска дисциплина са псима седамдесетих година на америчком континенту. Поклоници овог спорта се организују кроз American Sighthound Field Association (ASFA) од 1972. године (asfa.org, 2016.), а на светском нивоу кроз Међународну кинолошку федерацију. Ова спортска дисциплина са псима призната је од стране Међународне кинолошке федерације, има свој Правилник по коме се организује и Светско првенство и функционише под окриљем Комисије за псе који лове видом Међународне кинолошке федерације.

1.3.1.10. Трке паса који лове видом (Sighthound racing)

Трке паса који лове видом је спортска дисциплина са псима која је веома популарна. Сваке године се организују светска првенства на којима се такмиче пси по класама које се одређују по висини и дистанци, за мање псе у дужини од 350 метара и веће псе 480 метара.

Ова спортска дисциплина са псима је призната од стране Међународне кинолошке федерације, има свој Правилник по коме се организује и Светско првенство (fci.be, 2016.). Спортска дисциплина са псима трке паса који лове

видом има своју Комисију у оквиру Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

1.3.1.11. Флајбол (Flyball)

Флајбол је спортска дисциплина са псима у којој се два тима од 4 пса такмиче у штафетном трчању преко препрека на тркачкој стази укупне дужине од 15,55 метара (fci.be, 2016.). Током наступа у штафети, сваки пас прелази дистанцу на чијем се крају налази кутија са лоптицом коју мора да ослободи и ухвати и потом врати на стартну позицију, након чега креће следећи псећи члан штафете који понавља исте радње. У оквиру ове спортске дисциплине са псима организује се неколико врста такмичења као што су Round Robin, брзинске трке и трке на елиминацију. Све расе паса могу учествовати у овој спортској дисциплини, премда су најпопуларније расе паса које се такмиче у овој спортској дисциплини бордер коли, цек расел теријер, аустралијски овчари и випети. Висина препрека се утврђује за сваку расу сходно мерењима растојања између карпалне кости и лакта предњих ногу.

Флајбол спортска дисциплина са псима је почела да се развија крајем шездесетих и почетком седамдестих година у Јужној Калифорнији (flyball.org, 2016.). Први турнир је одржан у Сједињеним Америчким Државама, а данас се такмичења одржавају широм Аустралије, Канаде, Јужно Афричке

Републике, док се у Европи се одржава Европско првенство са мноштвом земаља учесница. Поклонници ове спортске дисциплине, организовани су у неколико организација као што су North American Flyball Association (NAFA) (flyball.org, 2016.), United Flyball League International (U-FLI) (u-fli.com, 2016.), British Flyball Association (BFA) (flyball.org.uk, 2016.), Australian Flyball Association (AFA) (flyball.org.au, 2016.), Belgische Flyball Belge (BFB) (flyball.be, 2016.), и многе друге.

Ова спортска дисциплина са псима је призната од стране Међународне кинолошке федерације и има свој Правилник и сваке године се организује Светско првенство (fci.be, 2016.). Спортска дисциплина са псима флајбол има своју Комисију у оквиру Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

1.3.1.12. Такмичења у чувању оваца (Sheepdog Trials)

Спортска дисциплина са псима такмичења у чувању оваца, која се развила из чувања стада од стране овчарских паса, данас се одвија по два правилника која су одобрена од стране Међународне кинолошке федерације, типа "Collecting Style" само за расу бордер коли и келпи, где се стадо окупља и спроводи по паркуру у ограниченом временском интервалу. Други стил је "Traditional Style" за све остале расе паса где пси извршавају команде водича и спроводе стадо по паркуру са одређеним вежбама (fci.be, 2016.). Такмичења у

овој спортској дисциплини са псима су веома популарна у Великој Британији, Ирској, као и Канади и Сједињеним Америчким Државама. У Немачкој се традиционално од почетка 20. века одржавају такмичења немачких овчара у чувању оваца, под називом Leistungshüten (svogsteinheim.de, 2016.).

Ова спортска дисциплина са псима призната је од стране Међународне кинолошке федерације и има свој Правилник и такмичења. Спортска дисциплина са псима такмичења у чувању оваца, има своју Комисију у оквиру Међународне кинолошке федерације (fci.be, 2016.).

1.3.2. Спортске дисциплине са псима препознате од стране

Кинолошког савеза Републике Србије

Кинолошки савез Републике Србије, иако чланица Међународне кинолошке федерације, препознаје мали број спортских дисциплина са псима које признаје Међународна кинолошка федерација. Правилник о стручном раду (КСРС, 2013.), наводи следеће спортске дисциплине са псима које су уопштено представљене у пет група:

- рад школованих службених паса,
- рад спасилачких паса,
- рад овчарских паса,
- рад осталих радних паса, и
- агилити.

1.3.3. Остале спортске дисциплине са псима признате од других међународних кинолошких федерација или препознате од стране љубитеља паса.

1.3.3.1. Рели Послушност (Rally Obedience)

Ова спортска дисциплина са псима, другачија је од обичне Послушности и мање је стриктна. За разлику од традиционалне дисциплине, у овој се водич и пас крећу самостално на терену са 20 обележених вежби где је дозвољено бодрене пса током вежби (rallydogs.com, 2016.) Веома је популарна на територији Америке и признаје је Амерички кинолошки савез (American Kennel Club) (акс.org, 2016.).

1.3.3.2. Трке вучних паса (Mushing)

Ова спортска дисциплина са псима окупља више сличних дисциплина које се деле на:

- зимске спортске дисциплине са псима које се одржавају на снегу, и
- летње спортске дисциплине са псима које се одржавају по уређеним стазама, пистама и крос варијанта ван уређених стаза.

Занимљивост представља чињеница да Правилник о спорским гранама Републике Србије препознаје ову спортску дисциплину одвојено од

„осталих кинолошких спортова“ (под бројем 43. у подгрупи 2 - Неолимпијски спортови (Sport Acord), Sled dog (такмичење паса у вучи санки). (PC, 2011.)

1.3.3.2.1. Трке паса у вучи скијаша (Skijoring)

Ова спортска дисциплина са псима је брзинска трка која се одвија по ски стазама где је пас везан поводником за скијаша. Већина трка је у дужини од 5 до 40 километара. Трка паса у вучи скијаша је спортска дисциплина са псима која је призната од стране Међународне федерације вучних паса (International Federation of Sleddog Sports) са седиштем у Белгији (sleddogsport.net, 2016.) .

1.3.3.2.2. Трке паса у вучи бициклисте (Bikejoring)

Ова спортска дисциплина са псом одвија се по сувом терену. Најпопуларнији пси за ову спортску дисциплину су припадници раса поларних паса који се користе и за вучу санки. Трке паса у вучи бициклисте је спортска дисциплина са псима која је призната од стране Међународне федерације вучних паса (International Federation of Sleddog Sports) са седиштем у Белгији (sleddogsport.net, 2016.).

1.3.3.2.3. Трке паса у вучи тркача (Canicross)

Ова спортска дисциплина са псима представља класично брзинско трчање човека и пса, у коме пас трчи на поводнику од 2 метра који је везан за струк водича у три категорије сходно тежини пса и полу водича (sleddogsport.net, 2016.).

Трке паса у вучи тркача је спортска дисциплина са псима која је призната од стране Међународне федерације вучних паса (International Federation of Sleddog Sports) са седиштем у Белгији (sleddogsport.net, 2016.).

Фотографија 11: Презентација **Canicross** Малмо - Шведска 2014.

Извор: аутор 2014.

1.3.3.2.4. Трке паса у вучи колица по сувом терену (Carting/Dry Land Mushing)

Трке паса у вучи колица по сувом терену је спортска дисциплина са псима у којој пси вуку колица по сувом терену. Колица могу бити на три и четири точка. Постаје све популарнија последњих година када се, услед глобалног загревања, многе традиционалне трке на снегу почињу да одржавају на сувом. Спортска дисциплина са псима трке паса у вучи колица по сувом терену је призната од стране International Federation of Sleddog Sports са седиштем у Белгији (sleddogsport.net, 2016.).

Фотографија 12: Презентација **Carting** Malmo - Шведска 2014.

Извор: аутор 2014.

Фотографија 13: Презентација **Carting** Malmo - Шведска 2014.

Извор: аутор 2014.

1.3.3.2.5. Брзинске трке паса (Fast CAT)

У овој спортској дисциплини са псима, пси се надмећу на стази од 100 јарди где се мери брзина и пласман се одређује на основу односа брзине и хендикепа пса који се одређује на основу висине јединке у гробу. Веома је популарна спортска дисциплина која је доступна свим расама паса и признаје је Амерички кинолошки Савез (American Kennel Club) (akc.org, 2016.).

1.3.3.2.6. Скокови паса са дока (Dog Dock Diving)

Скокови паса са дока је водена спортска дисциплина са псима у којој се пси такмиче у скакању у базен са водом са уздигнуте платформе или дока,

при чему се мере или дужина или висина оствареног скока. У дисциплини "Ultimate Air" водич баца апорт псу у воду како би пас остварио најдаљи скок, док се у дисциплини "Ultimate Vertical" мери највиши скок. Први пут се појавила 1997. године на такмичењу "Невероватни пас" (Incredible Dog) које организује произвођач хране за псе Purina (proplan.com, 2016.). Ова спортска дисциплина је последњих година толико популарна да се врше директни телевизијски преноси ових такмичења на кабловским телевизијским станицама као што је амерички спортски канал ESPN. Такмичење је дозвољено свим расама паса, али су најуспешније велике расе паса као што су лабрадори и белгијски овчари типа малиноа. Ову спортску дисциплину са псима признаје Амерички кинолошки савез (American Kennel Club) и од 31. маја 2014. године, освојене титуле са такмичења у северно-америчкој лиги за скокове са дока (North America Diving Dog) уписују се у родовнике (akc.org, 2016.) .

1.3.3.2.7. Такмичења паса у хватању фризбија (Disc Dog)

Зачеци ове спортске дисциплине са псима у којој се пси такмиче у хватању фризбија датирају од 05. августа 1974. године и одвијају се паралелно са популарношћу фризбија. Наиме, тада је деветнаестогодишњи Alex Stein са својом женком випета по имену Ashley неовлашћено ушао на терен у току

бејзбол утакмице на Доџер стадиону у Лос Анђелесу и осам минута забављао одушевљену публику екзибицијама са својим псом пре него што је њихов наступ прекинут од стране полиције (laalmanac.com, 2016.). Овај атрактиван наступ толико је одушевио публику, да се брзо развио у нову спортску дисциплину са псима. Такмичење се одвија у две дисциплине "toss-and-fetch" где се за резултат рачуна број поена за успешна и прецизна хватања фризбија током 60 секунди и "freestyle" такмичења где се водич и пас крећу у кореографисаној рутини где се за поене броје прецизност, стил и брзина хватања. Организују се разна такмичења широм света у овој спортској дисциплини, највише на америчком континенту. Један од активнијих клубова је Colorado Disc Dogs. (coloradodiscdogs.com , 2016.).

1.3.3.2.8. Плес са псом (Musical Canine Freestyle)

Ова модерна спортска дисциплина са псима која је започета раних деведесетих година у Канади, Енглеској, САД-у и Холандији, има више назива као што су Canine Freestyle, Freestyle Dance, Dog Dancing (worldcaninefreestyle.org, 2016.). Плес са псом уз музику подразумева синхронизован и координиран приказ микса обуке у послушности, извођења трикова и плеса у сврху приказивања креативне интеракције пса и његовог водича. Ова дисциплина је условно блиска дресурном јахању. Развила се у две

технике Freestyle Heeling где се мери способност пса да што прецизније прати покрете водича који плеше уз музику и Musical Freestyle где пас изводи разне трикове и приказује таленте такође уз музику. Плес са псом је спортска дисциплина коју признаје Амерички кинолошки савез (American Kennel Club) (акс.org, 2016.)

1.3.3.2.9. Такмичења паса у вучи терета (Dog Weight Pulling)

Ова спортска дисциплина са псима је проистекла из традиције преношење терета уз помоћ паса и експедиција као што се традиционално ради у националном парку Denali National Park and Preserve (nps.gov, 2016.). Састоји се у такмичењу вуче терета по снегу или по посебно припремљеној природној подлози. Пси вуку терет постављен на посебна колица која могу бити на точковима, без точкова, на шинама или на санкама. У мерењу резултата се у обзир узимају тежина пса, тежина терета, дистанца, време, као и подлога.

Познато је да је почетком 20. века почела организација такмичења паса у вучи терета у Белгији, Немачкој и Аустрији. Швајцарски професор Хајм, организовао је, ради популаризације овог спорта, 1913. године, у оквиру изложбе паса, такмичење вучних паса (Урошевић М. , 2009.).

Поклонници ове спортске дисциплине са псима се организују кроз International Weight Pull Association која делује широм САД (iwpa.net, 2016.). Спортске дисциплине са псима су разноврсне и сваким даном их је све више. Неке још нису признате од националних савеза и међународних удружења, као што су: оријентиринг са псима (Dog Orienteering) , сурфовање са псима (Dog Surfing), трке паса на скејтборду (Dog Skateboarding), урбани вучни пси (Urban Mushing), трке паса у вучи приколица (Hundewagen, Bollerwagen), трке паса у вучи скејтера (Skate Joring), као и многе друге.

1.3.3.3. Војно полицијске спортске дисциплине са псима

Спортска дисциплина са псима рад школованих службених паса (IPO) проистекла је из војно полицијских програма обуке. Разлике између ове две врсте рада са псима најадекватније осликава аналогија између ђију-ђице и цудоа. Вију-ђица је борилачка вештина која у свом основном програму није омеђена правилима, док је цудо олимпијска спортска дисциплина са врло јасним правилима такмичења. Ови програми специјалне обуке за потребе војске, полиције и царине, некада су стриктно употребљавани у сврху обучавања паса за специјалне потребе у овим областима. Последњих година све више се организују међународна такмичења по програмима обуке ових паса и ове нове спортске дисциплине са псима имају све више поклоника

међу припадницима војних и полицијских снага, као и царинских и пореских служби. Најпрепознатљивија су два програма.

KNPV програм Удружења полицијских паса Краљевине Холандије (Koninklijke Nederlandse Politiehond Vereniging) датира из 1907. године. (knpv.nl, 2016.).

Schutzhund SchH је немачко-швајцарски програм за обуку војно полицијских паса који је дуго година био основ за обуку свих службених паса, а у каснијој фази до доношења IPO правилника и такмичарски програм. У бившој Југославији био је познат као ИСП (Испит службеног пса) програм до 1995-6. од када се примењују Међународна испитна правила (IPO).

Поред наведених, шире познати су још: GRH (Grenzenhund) Гранични патролни пас, PDH (Polizei Dienst Hund) Полицијски службени пас, PSP (Polizei Schutzhund Prufung) Полицијски испит одбрамбеног пса, Руски биатлон и други.

Фотографија 14: Приказ рада службених паса Осиек - Хрватска - СФРЈ 1963.

Извор: инжењер Тибор Ловренчић

1.3.3.4. Рекреација и пас

Савремени човек, у свом одмору и рекреацији, упражњава различите активности. Пас, човеков пратилац од давнина, у људским активностима током слободног времена, из дана у дан заузима све значајнију позицију. Излазак у природу са псом, као спортско-рекреативна активност своје биолошке, психолошке и социолошке бенефите свакодневно оправдава. Могућности су практично неограничене, па тако највише зависи од маште власника тј. водича пса (Rosana Kranjc, Herman Verčič, 2008.).

"Историја познаје много више верних паса него пријатеља." Alexander Pope (1688 - 1744), енглески песник и сатиричар.

2. ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА

Такмичења у раду школованих-службених паса, као спортска дисциплина са псима, рођена су на тлу Европе, можемо рећи и света, на самом почетку прошлог века. Хронике бележе да је први испит у раду школованих паса (претеча такмичења) одржан 1906. године у Немачкој (Група autora, 1999.) Првог обученог службеног пса српска полиција добила је 1908. године од немачке школе из града Бибриха и звао се Кастор (Милојевић Н. , 1996.). Прва утакмица/такмичење "редарствених" паса, тачније на овим

просторима некадашње Аустро-Угарске монархије, одржана је 11 година касније, 15. септембра 1912. године у Осијеку (Špoljarić, 2008.). Прва трка хртова на просторима данашње Републике Србије, тј. Аутономне покрајине Војводине, а тадашње Угарске, забележена је у ондашњој Великој Кикинди, 22. октобра 1895. године (Берар, 1972.).

Савремене, националне (државне, савезне) и међународне утакмице, тј. такмичења у раду школованих службених паса организовано се спроводе на територији претходне Југославије, од 1963. године (Zidar, 1971.), а на територији садашње Републике Србије од 1976. године (Кинолог, 1977.).

Фотографија 15: Спомен значка Првог екипног такмичења у раду школованих службених паса Цеље - Словенија - СФРЈ 1963.

Извор: инжењер Тибор Ловренчић

Када се говори о досадашњим истраживањима из области едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса, мора се рећи да су оскудна, како у нашој земљи, тако и у земљама претходне СФР Југославије. Библиографске јединице из предложене теме која се обрађује у домаћој литератури, било је тешко пронаћи.

Доступни радови и стручна литература углавном третирају: физиологију пса, методологију и технике обуке паса (у функцији постизања бољих резултата одређеног кинолошког спорта) или ка едукацији власника паса, спортиста и инструктора или маркера (стручно помоћно лице за вежбу „одбрана“).

Први Правилник о судијама саставио је Др Јанко Локар 1927. године, чији штампани извод није доступан (Група аутора, 2001.), а први Правилник који је доступан је „Pravilnik o sucima, ocenjivačima i propravnicima“ који је део књиге „Југословенска родовна књига псов“, која је штампан у Љубљани, 1938. године, издао га Југословенски кинолошки савез, а приредио-саставио Anton Schuster. Иако је у то време постојао само један „оцењивач за све спортске псе“ (Teodor Teodora Drenig), правила су систематизовала поступке добијања звања судије кроз тростепену скалу (Schuster, 1938.).

Борис Шпољарић наводи да су хрватски кинолози 1949. године покренули семинар за судије приправнике и да су скрипте са предавања предавача Јакила, Вурта, Бернетића, Рора, Локара и Дренига повезане у једну скрипту (Špoljarić, 2008.). На испиту организованом после семинара у Љубљани, судија за рад школованих службених паса постао је Тибор Ловренчић (Zidar, 1971.).

У старој Југославији 1910. године, Мизлер у својој књизи систематизује методе обуке „редарствених“ паса (Mizler, 1910.), а Др Локар, 1948. године представља ловачке расе паса и историју општих кинолошких појмова (Loкар, 1948.).

Бжезиха и Лишецки такође, 1978. године, детаљно представљају елементе обуке паса значајно шире него што такмичарске потребе изискују (А. Brzezicha, Н. Lisiecki, 1978.), као и Оксенбајн у својој књизи о обуци паса (Ochsenbein, 1979.).

Деведесетих година, по осамостаљивању, група аутора је за Комисију за образовање Кинолошког савеза Словеније приредила књигу „Osnove šolanja športnih, službenih in lovskih psov“ која на веома детаљан начин обрађује процесе учења код паса, физиологију пса, организацију семинара за обуку

паса, болести паса и прву помоћ. Књига се користи као литература за припрему судијског испита у Словенији (Група аутора, 1992.).

Бајжељ у дипломском раду обрађује методе спортског тренинга и припрему паса за такмичење (Bajželj, 1990.), док Торош, такође у дипломском раду, тематски представља школовање власника паса кроз педагошки и андрагошки приступ (Тогош, 2007.).

Кировски у својој књизи, врло детаљно разрађује питање у још ужој области едукације, а то је едукација стручно-помоћног лица судије за део „одбрана“ (Кировски, 1999.)

Такође, једна врста радова односи се на обуку школованих службених паса за извршавање редовних послова и задатака из делогрупа рада војске, полиције, царине и других служби и не обрађује проблем едукације кинолошких судија. Мухић у свом раду управо обрађује тему службеног пса и откривање забрањених дрога (Muhvič, 2009.).

Савремена едукација кинолошких судија за екстеријер (такмичење у лепоти паса), у нашој земљи везана је за 1975. годину, када је Југословенски кинолошки савез са групом професора са тадашњег Ветеринарског факултета и еминентних кинолога у Београду организовао семинар за судије. Производ

семинара била је скрипта „Основи кинологије“, која је дуго година била и основна литература у едукацији кинолошких судија.

Комисија за рад школованих службених паса Међународне кинолошке федерације крајем прошлог века покрене семинаре едукације међународних судија. Потреба за „уједначавањем“ судијских критеријума бивала је све већа, па је у том правцу урађено неколико неструктурираних радова и презентација који су се тицали самих техника суђења, али и усаглашавања ставова међународних судија. Први међународни семинар за кинолошке судије за рад школованих службених паса одржан је 1998. године у Аустрији и до данас их је одржано десет (2002. Аустрија; 2006. Словенија; 2007. Немачка; 2008. Словенија; 2009. Немачка; 2010. Шпанија; 2011. Холандија; 2013. Словенија и 2015. Словенија). Као производ интензивног рада на едукацији, донет је 2011. године и Међународни правилник судија за рад (FCI). Извршни одбор Комисије (председник, први потпредседник и други потпредседник-секретар) воде рачуна о спровођењу едукације. Ради још боље обуке и оптимизације трошкова, од 2013. године едукација се спроводи у четири групе, а Србија се налази у четвртој групи заједно са Италијом, Грчком, Турском и Словенијом (Милојевић Н. , 1997.-2016.).

Аналогно свему наведеном, научно истраживање на пољу утврђивања стандардизације едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса на територији Републике Србије, могло се назвати и пионирским.

Важност кинолошких судија за рад у савременим спортским кинолошким дисциплинама у функцији очувања и развоја спортских дисциплина са псима, осим што је есенцијална, сваким даном постаје све већа, сложенија и захтевнија, па самим тим потреба за стандардизацијом едукације судија постаје кључно важна, а лични менаџмент судије неопходност. То овај рад сврстава у групу уже научних и практично применљивих радова.

"Новцем можеш купити најбољег пса, али једино љубав га може натерати да маше репом". Richard Elliott Friedman (05.05.1946. -), професор јеврејских студија на Универзитету у Џорџији.

3. ПРЕДМЕТ, ПРОБЛЕМ, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ИСТРАЖИВАЊА

3.1. Предмет истраживања

Предмет истраживања је процена потребе стандардизације и предлог стандарда едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса у нормативним актима Кинолошког савеза Републике Србије за будућу примену на чланове кинолошке организације који претендују ка звању кинолошког судије и кинолошке судије за рад школованих службених паса.

Кинолошки савез Србије, као кровна организација, конститутивним актом, статутом, задужен је и одговоран за едукацију и класификацију судија за рад школованих службених паса (КСРС, 2010.). Одговорност, уједно, произилази и из Уговора о пуноправном чланству Кинолошког савеза Републике Србије са Међународном кинолошком организацијом. Иако постоје и друге кинолошке спортске дисциплине са псима других самосталних (често из угла кинолошке организације, дисидентских или непризнатих) спортских организација, предмет истраживања биће кинолошке спортске дисциплине са псима под покровитељством Међународне кинолошке организације као највеће тј. најбројније организације.

3.2. Проблем истраживања

Проблем истраживања је формирање и утврђивање стандарда и управљање процесима едукације кандидата за судије и судије за рад школованих службених паса.

Савремени развој кинолошких спортских дисциплина са псима условио је и динамичан развој судијске организације као једне од најодговорних за сам развој. Постојећи систем обуке, школовања и формализовања судијског звања у нашој кинолошкој организацији, показује

мањкавости када се говори о судијама за рад школованих службених паса. Последице су: све већи број формално верификованих „међународних судија“; аналогно претходном, неприхватљиво мали број међународно потврђених судија за рад школованих службених паса; пад броја такмичара на свим нивоима државних утакмица; мали број репрезентативних наступа у иностранству.

3.3. Циљеви истраживања

Примарни циљ истраживања је дефинисање постојећег стања у едукацији кинолошких судија за рад школованих службених паса у Кинолошком савезу Републике Србије.

Формирање и дефинисање савременог стандарда за едукацију кинолошких судија за рад школованих службених паса у Кинолошком савезу Републике Србије је специфични циљ овог рада, као и успостављање сталног стучног тела у овој кинолошкој спортској дисциплини са псима - Збор судија за рад школованих службених паса, као тела које би требало да допринесе развоју спортских дисциплина са псима кроз ефикасно устројен систем едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса у Републици Србији.

3.4. Задаци истраживања

Базични задатак истраживања је утврђивање постојећег стања у едукацији кинолошких судија за рад школованих службених паса у Кинолошком савезу Републике Србије.

У оквиру постојеће категоризација судија за рад школованих службених паса, задатак је урадити проверу квалитативних постојећих решења и адекватно закључцима предложити правила о стручним звањима, условима за стицање стручног звања и условима за напредовање.

Један од задатака је и провера постојећих мера заштите интегритета судија (корупција, клевета, кршење закона о добробити животиња и сл.) као и мере заштите организације и других њених чланова од злоупотребе права на заштиту интегритета као што је био међународно познат случај из 2014. године, Међународна кинолошка федерација против Едгара Шеркла, клевета или коришћење недозвољених средстава.

Оцена функционисања менаџмента судијске организације у функцији развоја спортских дисциплина са псима кроз постојећи систем едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса у Републици Србији, такође је задатак овог рада. У односу на затечено стање биће предложене мере потребног осавремењавања неопходне за постизање зацртаних циљева.

"Човек поседује велику моћ говора која је мање више празна и неискрена. Животиње (пси) поседују малу, али употребљиву и сигурну. А, мала и сигурна ствар је боља од велике и неискрене." Leonardo da Vinci (1452 - 1519), италијански сликар, архитекта и научник.

4. ХИПОТЕЗЕ

Доступне информације званичних кинолошких докумената, правилника, литературе и досадашњих истраживања које су дескриптивно анализирани, као и емпиријска сазнања стечена у стручним круговима и телима које се баве едукацијом кинолошких судија за рад школованих службених паса, у односу на предмет и циљеве истраживања, захтевала су постављање главне хипотезе и седам помоћних, чију основаност представља оперативни предмет истраживања:

X_г – За очекивати је да ће стандардизација и управљање процесима едукације довести до квалитетнијег судијског профила у спортским дисциплинама са псима што би требало да буде кључни фактор у развоју менаџмента едукације.

X₁ – Ниво знања постојећег судијског кадра није задовољавајућег квалитета да би се створила стандардизација едукације у постојећем националном систему такмичења.

X₂ – Очекује се да ће савремени систем едукације допринети динамичном развоју кинолошких спортских дисциплина са псима.

X₃ – Међусобна повезаност менаџмента и едукације судија значајно ће побољшати и промовисати спортски праксис паса.

X₄ – Претпоставља се да ће организација и управљање стандардизацијом бити компатибилни у развоју целокупног система кинолошке структуре.

X₅ – Неопходност увођења лиценцирања и провере знања свих нивоа кинолошких судија за рад школованих службених паса допринеће одржавању структуре квалитета судија.

X₆ – Одабир кандидата за кинолошке судије за рад школованих службених паса требало би да има научну потпору у прецизно стандардизованим захтевима и експертској процени талентованих кандидата.

X₇ – На основу изабраних показатеља претпоставка је да би стручна комисија у оквиру кинолошке организације значајно допринела смањењу могућности повреде интегритета судије.

“Биће које поседује лепоту без сујете, снагу без охолости, храброст без окрутности и све људске врлине без иједне људске мане, је пас.”
Lord George Gordon Byron (1788 - 1824), енглески песник.

5. МЕТОДОЛОГИЈА ИСТРАЖИВАЊА

5.1. Дизајн истраживања

Обука школованих службених паса и такмичења припадају једној од најкомплекснијих спортских дисциплина са псима, чији се корени налазе у програмима обуке службених паса војске и полиције због чега још увек носе назив „службени“ пси, а самим тим је едукација судија веома сложена због чега је и одлучено да то буде предмет истраживања.

Истраживање је конципирано на бази опште оцене развијености кинолошких организација и постигнутих резултата такмичара из земаља освојених на великим међународним такмичењима.

Уважавајући податак да Међународну кинолошку федерацију чини велики број земаља пуноправних чланица, као и природу и методе истраживања, предвиђено је да се за компарацију система едукације узму земље из Европе (Европска секција FCI) из разлога културолошких подударности, како би проблем могао бити оцењен што објективније. Такође, поштујући чињеницу да се ова кинолошка спортска дисциплина са псима није равномерно развијала на европском тлу, постављени су додатни услови за избор организација, па је тако одлучено да то буду:

- ❖ Репрезентативна развијена кинолошка организација са дугом спортском традицијом и запаженим спортским резултатима.
- ❖ Репрезентативна кинолошка организација која долази из транзиционих процеса, са спортском традицијом, економским развојем и општом културом приближно нашој, а чији су спортски резултати респектабилни.

Предвиђено је обухватање, сходно реалним могућностима, апсолутно свих судија за рад школованих службених паса у све три кинолошке организације.

Пројектом дисертације предвиђено је проверити помоћне хипотезе, а како је целокупан рад усмерен према доприносу теорије спорта и менаџмента у спорту, у раду су коришћене научно-искуствене (емпиријске) и друге неемпиријске методе:

- ❖ Анализа садржаја (статута, правилника, кодекса, критичких анализа објављених у стручним и кинолошким часописима),
- ❖ Упитник/анкета са судијама за рад школованих службених паса,
- ❖ Интервјуи са руководиоцима стручних судијских тела.

Анкета-упитник, која је коришћена у истраживању, у консултацијама са ментором конципирана је тако да кинолошке судије дају своје мишљење на питања која су срж помоћних хипотеза.

Према типу истраживање је дескриптивно, према функцији експлораторно, према природи је емпиријско, док је према циљу апликативно.

Зависна варијабла је стандард едукације кинолошких судија, а независне су број анкетираних судија, пол, старосна доб и године „стажа“ у звању кинолошког судије.

Индикатори су вредносни ставови судија: по питању квалитета знања и квалитета едукације проверавани кроз питања 1 и 2, по питању промоције и развоја ПРО спорта проверавани кроз питање 3а и 3б, по питању стандардизације и стручног управљања процесима едукације проверавани кроз питање 4, по питању формалних услова за приступање полагању испита за судију као и осавремењавању тих услова проверавани кроз питање 5, 6а и 6б. По питању интегритета судија вредносни ставови судија су проверавани кроз питање 7, али је коришћена и информација добијена од стране судија све три земље током истраживања спроведеног за потребе магистарског рада аутора (питање под бројем 15) (Милојевић Н. , 2015.).

5.2. Узорак

За узорак је узета званична евиденција кинолошких судија за рад школованих службених паса кинолошких организација Холандије, Словеније и Србије коју у апсолутном смислу чине 94 кинолошке судије, што чини узорак репрезентативним.

Фотографија 16: Лого Kinološka zveza Slovenije

Извор: Kinološka zveza Slovenije 2016.

17 Фотографија: Лого Raad van Beheer

Извор: Raad van Beheer 2016

5.3. Методе обраде података

Планом предвиђене методе примењене током истраживања подразумевале су употребу дескриптивних статистичких техника мере централне тенденције: медијана-централна вредност, модус-најчећа вредност и средња вредност-аритметичка средина обраде добијених података.

5.4. Инструменти истраживања

Од инструмената истраживања коришћени су: класификација, компарација и квалитативна анализа доступне, поуздане и ваљане документације (званични правилници), писана анкета са симплификованом, тростепеном, Ликертовом скалом, уз разговоре-интервјуе са руководиоцима постојећих судијских тела са аналитичким просуђивањем.

Само истраживање рађено је путем анкете (налази се у прилогу број 8.1.1.), а упитник се састојао из два дела. Први део односио се на основне податке о кинолошком судији (име, пол, старост и стаж у звању), а други, сачињен од 7 питања, третирао је проверу ставова судија на питања изведених из помоћних хипотеза. Упитник је предвиђао три понуђена описна одговора која су у зависности од смисла могли да се сажму у: слажем се, делимично се слажем и не слажем се тј. да, можда и не.

Питања је због специфичности и што бољег разумевања на словеначки (налази се у прилогу број 8.1.2) превела Лидија Нагоде Алексић из Словеније уз стручну рецензију кинолошког судије Војислава Косема такође из Словеније, а на холандски (налази се у прилогу број 8.1.3) Петар Јовановић из Белгије уз помоћ професора енглеског језика Татјане Поповић и рецензију кинолошког судије Ад Брукхаузена из Холандије.

5.5. Време и место истраживања

Истраживање је спроведено у периоду од 01. до 30. јуна 2016. године електронским путем (анкета је дистрибуирана на персоналне адресе свих наведених судија по добијеном званичном списку од стране кинолошких организација), па се као место истраживања може сматрати микро локација матичног рачунара за дистрибуцију и прикупљање података, што је Нови Сад.

За један мали број судија из Републике Србије који у време спровођења анкете нису били технички опремљени, анкета је спроведена од стране обучених анкетара лично (Стефан Здавковић, Давор Радмановић и Срђан Видановић који су такмичари у овој кинолошкој спортској дисциплини са псима из Београда) и то у Београду, Сурчину, Новим Бановцима и Гроцкој.

Наведене специфичности нису утицале на анкетираних у односу на предмет истраживања.

5.6. Обрада података

Обрада података обављена је уз помоћ софтверског пакета LimeSurvey верзија 2.05+ (Build 131219), а резултати су приказани у рачунарском програму Microsoft Power Point 2010. Коришћени софтверски пакети су са важећим лиценцама или су коришћена open source решења.

Сви, до задатог временског рока пристигли одговори, чувају се у електронској бази података `mysql`, верзија 5.1.73, а интегритет одговора заштићен је употребом токена у софтверском пакету LimeSurvey верзија 2.05+ (Build 131219), а штампана верзија је генерисана експортом података базе у PDF формат.

5.7. Посебности истраживања

Овакво истраживање, према доступним подацима, по први пут се обавља у овом сегменту поменутих кинолошких организација. Израда овог рада подразумевала је анализу рефлексije. Чињеница да се вредносно оцењује систем едукације и „производ“ едукације који се враћа кроз „резултат“ рада судије, даје феномен који се „мења“, слободним речником, дневно. Када су својевремено приговарали романописцу Теодору Стердзену да је више од 90% жанра о коме он пише лош и без вредности, он им је одговорио да то правило важи и за било коју другу делатност (Кузмановић, 2005.).

Свим анкетираним судијама из сва три савеза пре достављања анкете било је упућено писмо-молба које је садржало све потребне информације са јасним описом истраживања: ко га спроводи, када, како је изабран узорак, у коју сврху, како ће се чувати одговори и како ће бити употребљени.

Без обзира на наведено и поред детаљних информација, ненавикнути на овакво комуницирање, један део судија је тражио усмена, телефонска појашњења, након којих су тек давали одговоре. Обзиром да је узорак релативно мали, да су углавном сви анкетирани познати аутору, стекао се утисак да је одређени број судија у зависности од личне и опште информисаности, имао неку врсту резервисаности.

Општа техничка и лична информатичка развијеност у Холандији и Словенији, као и чињеница да су услед различитих филтера за онемогућавање нежељене поште, анкету у виду електронског дописа, email-а, персонални рачунари или hosting сервери препознавали као нежељену-spam пошту, онемогућавали су, код одређеног броја судија, пријем електронске анкете што је захтевало додатне активности, појашњења или поновна слања електронског упитника. Наведено се није одразило на квалитет примљених одговора, јер је систем дозвољавао само један одговор (једнократна употреба токена-дозвола за приступ). Поред наведеног објективног проблема појавио се током истраживања и субјективни проблем нетачних, непотпуних или непостојећих контакт информација у званичном адресару-списку кинолошких судија из Кинолошког савеза Републике Србије. Део овог проблема решен је провером података и установљавањем исправне адресе, а

део који није било могуће утврдити, налази се у појашњењу узорка да је од 46 званично достављених адреса упитник дистрибуиран на адресе 41 судије. То су углавном биле судије који живе у руралним срединама и које дуго низ година, најчешће због старости, не суде или судије које су пасивне и чије је место пребивалишта у иностранству.

Посебност у истраживању представља податак да је истраживач-аутор остварени међународни кинолошки судија са стажом од преко 35 година, лично, а уједно можда и субјективно, доживљавао видљиве и опште чињенице о едукацији судија током целокупног наведеног периода.

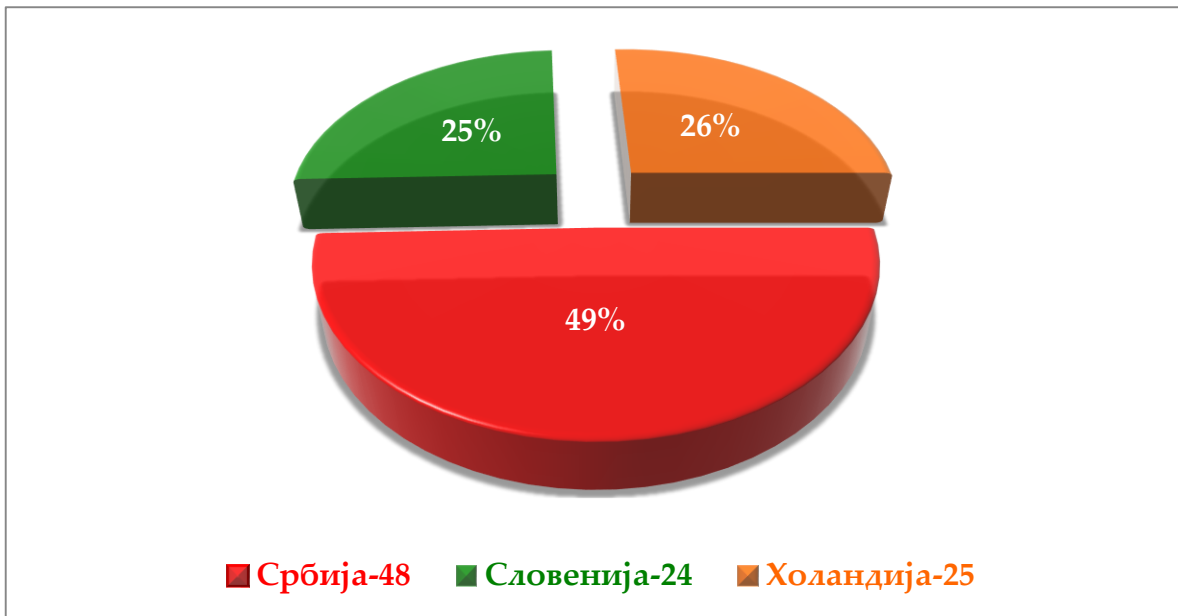
Истраживање је спроведено у два државама где су службени језици потпуно другачији од језика на коме је рад писан. Посебан изазов било је превођење анкете на словеначки и холандски језик због бојазни да се током превођења објективно може нарушити смисао питања тј. целокупне анкете. Уз консултације са ментором и удружењем преводилаца одлучено је да се преводе рецензирају кинолошке судије домицијалног језика, а у договору са аутором. Наведена специфичност није утицала на анкетираних тј. став анкетираних у односу на предмет истраживања.

"Како пси, тако и људи лају на све што им је ново и непознато." Niccolo Machiavelli (1469 - 1527), италијански државник и политички теоретичар.

6. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

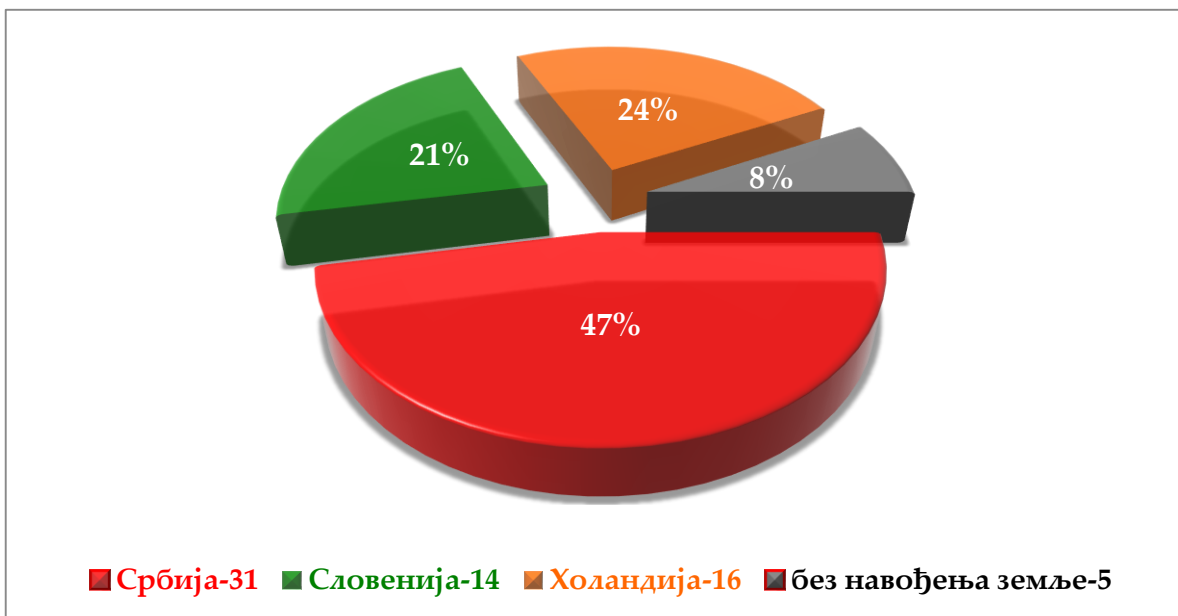
Анкетом-упитником обухваћено је 90 судија за рад школованих службених паса (Графикон 01). Од овог броја одазвало се 59 судија и од тога 25 судија из Кинолошког савеза Холандије, 24 из Кинолошког савеза Словеније и 41 из Кинолошког савеза Републике Србије (Графикон 02), што представља, у овом тренутку, целокупну популацију судија и задовољава потребе рада и извођење одговарајућих закључака.

Графика 1: Приказ процентуалног и нумеричког узорка по земљама у истраживању.

Извор: аутор, 2016

Графика 2: Приказ процентуалног и нумеричког броја судија који су учествовали у истраживању - по земљама

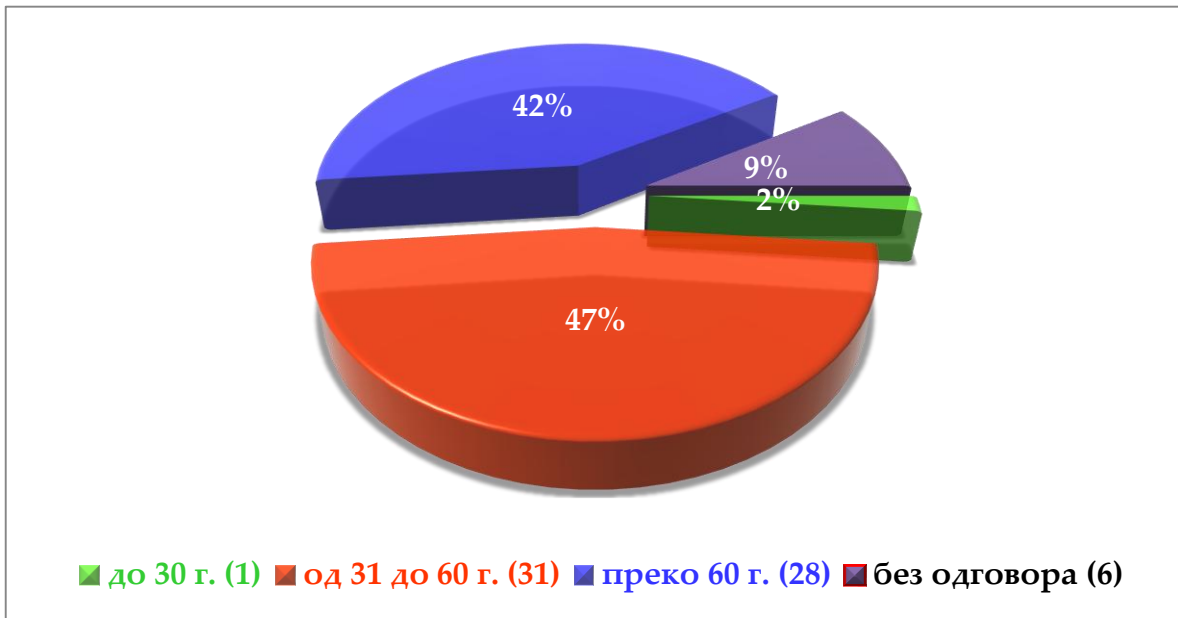

Извор: аутор, 2016.

Независне варијабле приказане су кроз број анкетираних судија, старосну доб (Графикон 03)) и кроз државе (Графикон 04), пол (Графикон 05) кроз државе (Графикон 06) и године „стажа“ у звању кинолошког судије (Графикон 07) кроз државе (Графикон 06).

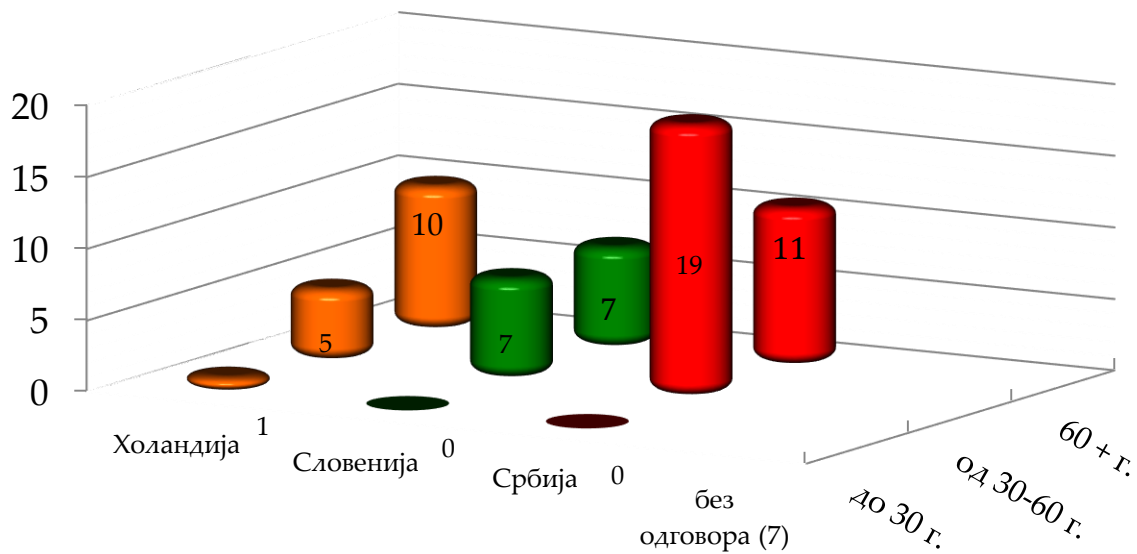
Број записа у овом упиту:	66	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	100.00%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	16	24.24%
KSRS (A2)	31	46.97%
KZS (A3)	14	21.21%
Без одговора	5	7.58%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а2		
Име и презиме		
Одговор	60	90.91%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	1	1.52%
Између 30-60 година (A2)	31	46.97%
Преко 60 година (A3)	28	42.42%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	2	3.03%
Мушки (M)	58	87.88%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Графика 3: Старосна структура судија који су учествовали у истраживању

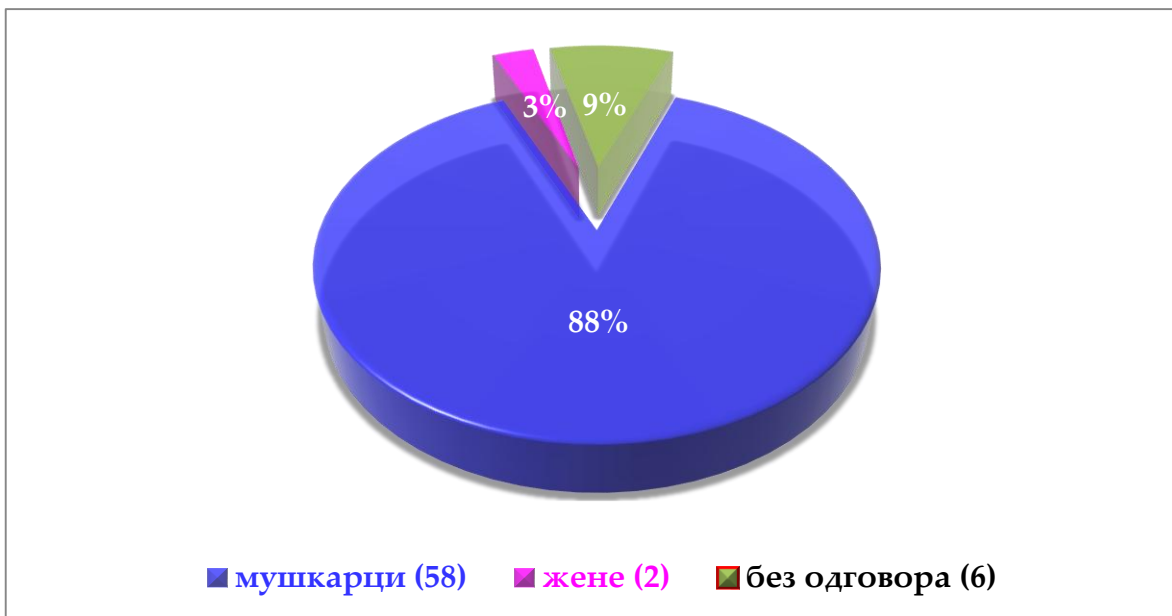
Извор: аутор, 2016.

Графика 4: Старосна структура судија који су учествовали - по земљама

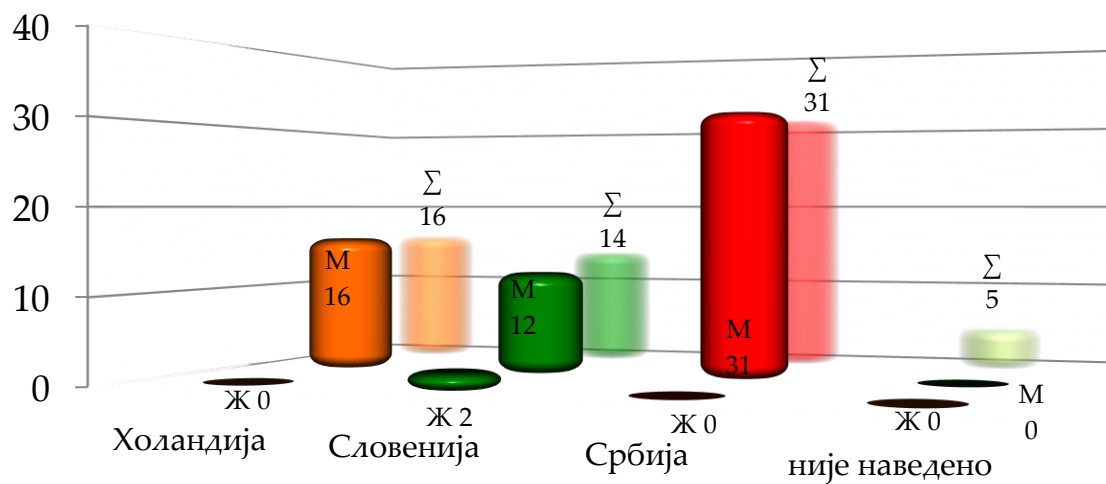
Извор: аутор, 2016.

Графика 5: Полна структура судија који су учествовали у истраживању

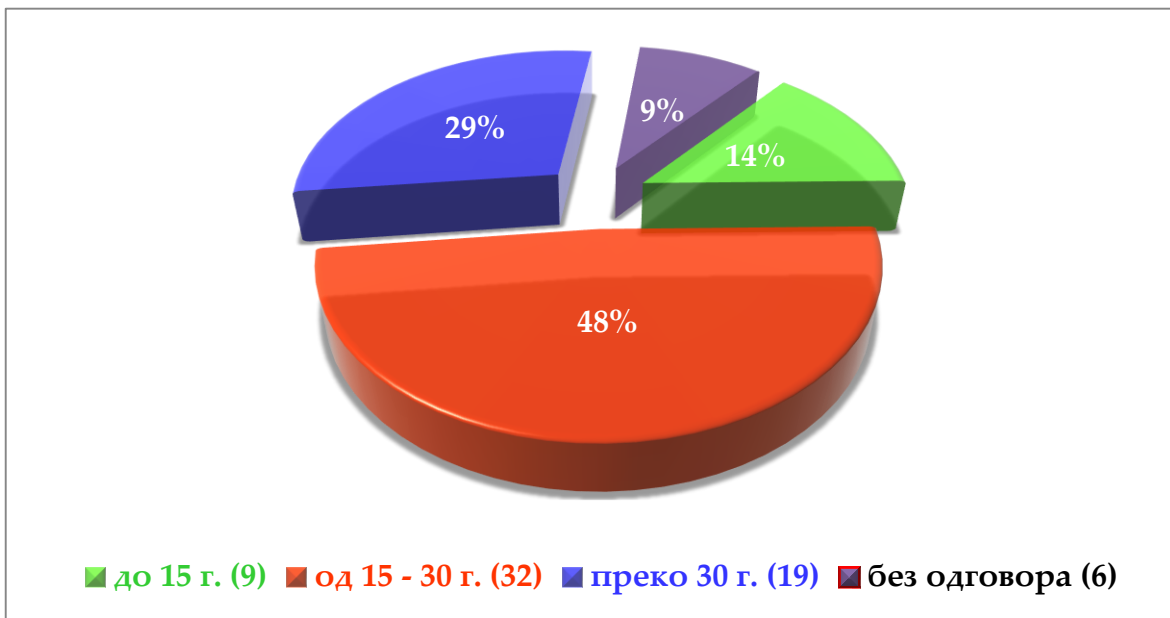
Извор: аутор, 2016.

Графика 6: Полна структура судија који су у истраживању - по земљама

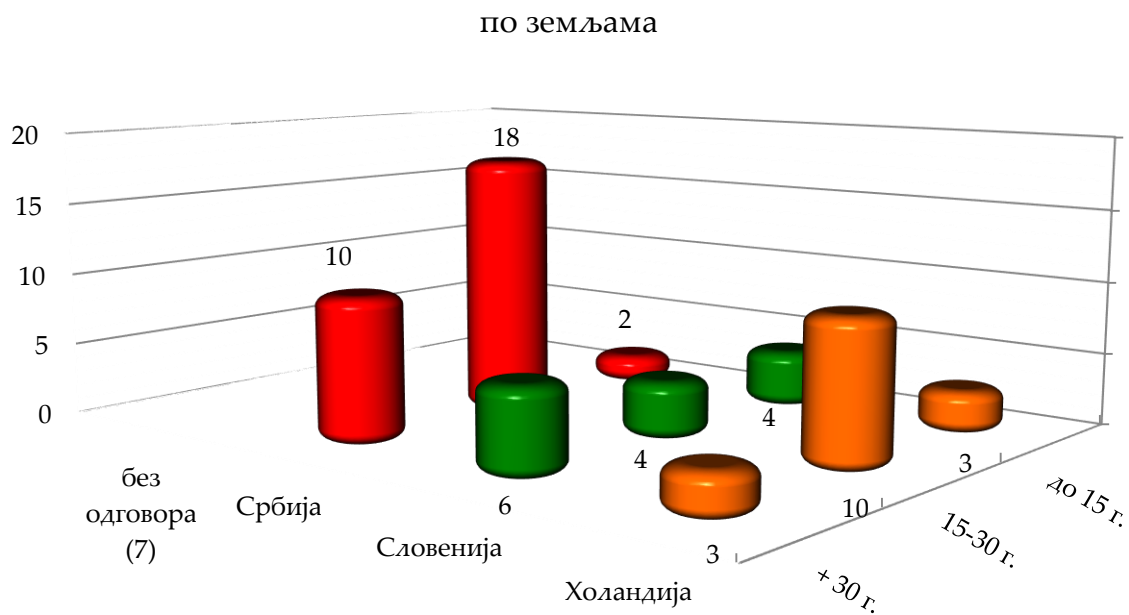
Извор: аутор, 2016.

Графика 7: Структура судија који су учествовали по годинама „стажа“ у звању

Извор: аутор, 2016.

Графика 8: Структура судија који су учествовали по годинама „стажа“ у звању

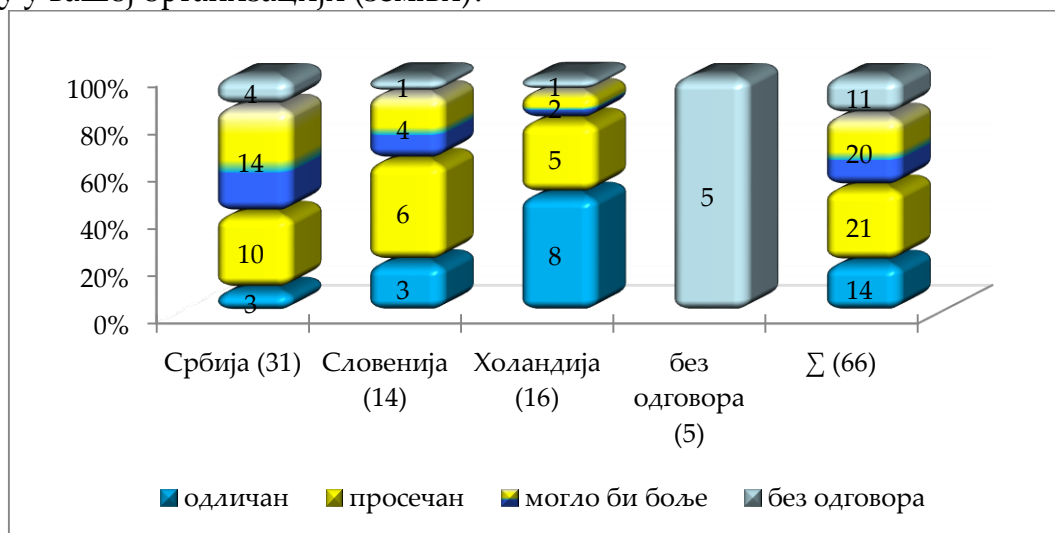

Извор: аутор, 2016.

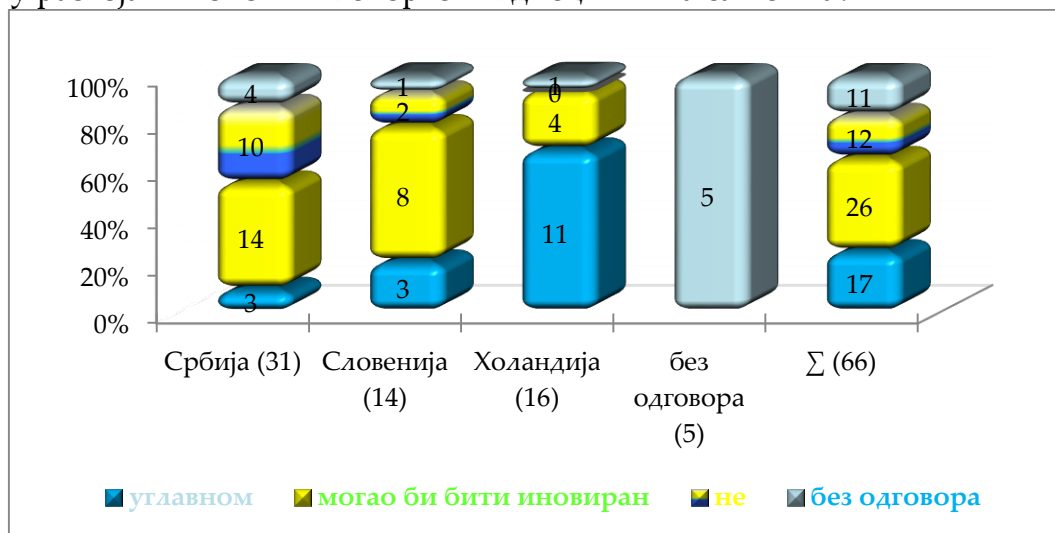
Анкетиране судије су различите старосне доби, пола и "стажа" у звању кинолошког судије.

Индикатори по питању квалитета знања и квалитета едукације проверавани кроз питања 1 и 2:

1. Којом оценом бисте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?

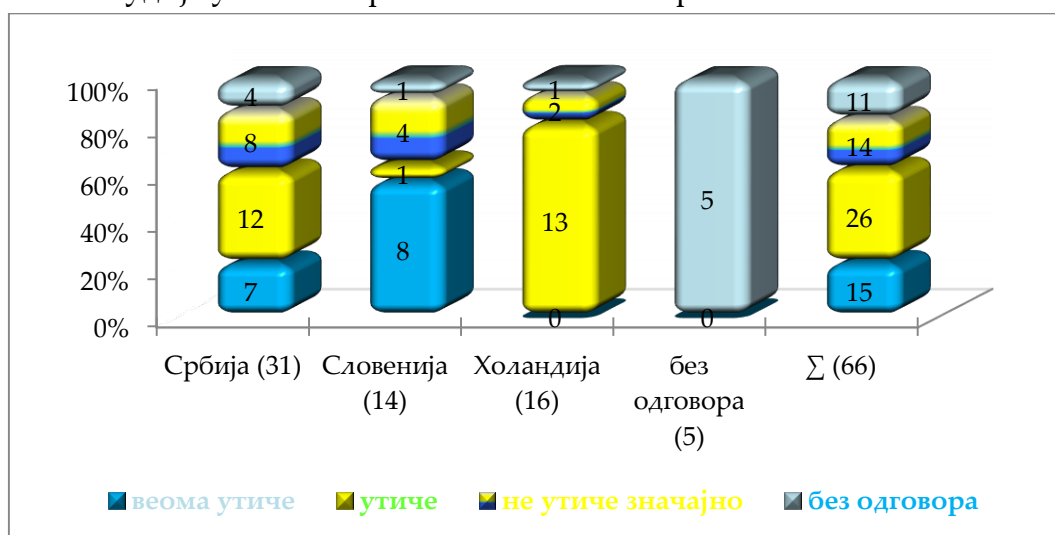

2. Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?

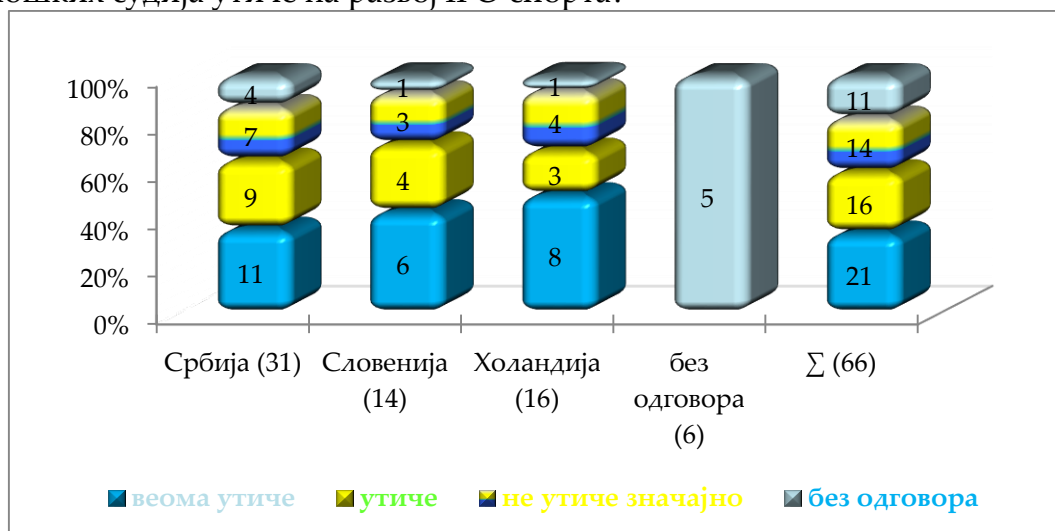

Индикатори по питању промоције и развоја IPO спорта проверавани су кроз питања 3а и 3б:

3а. Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?

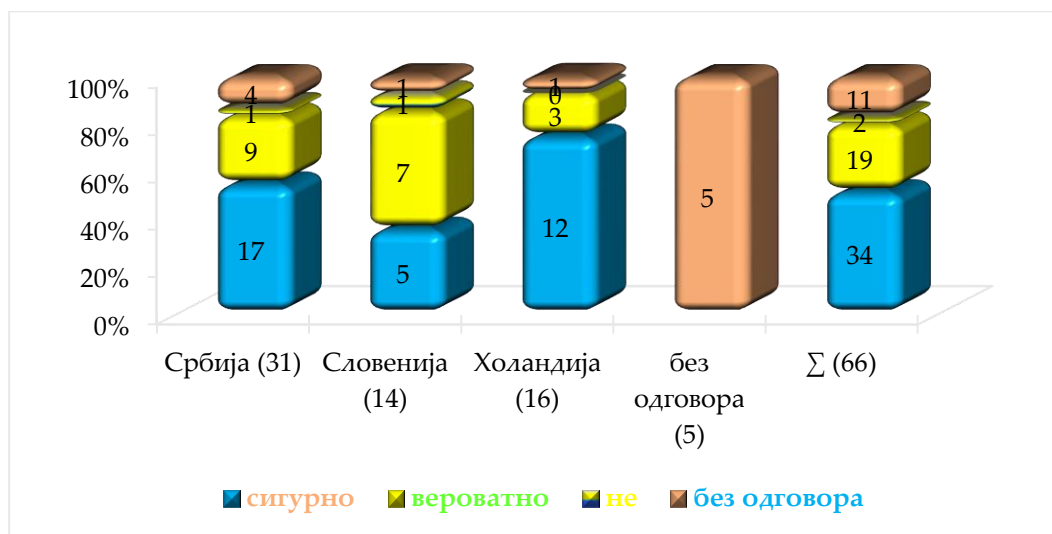

3б. Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?

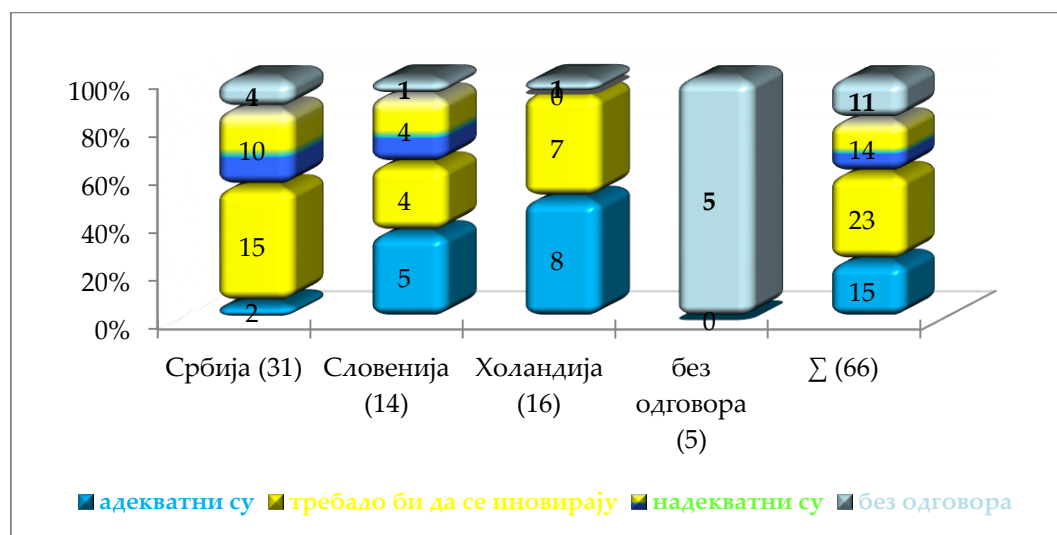
Индикатори по питању стандардизације и стручног управљања процесима едукације проверавани су кроз питање 4:

4. Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?

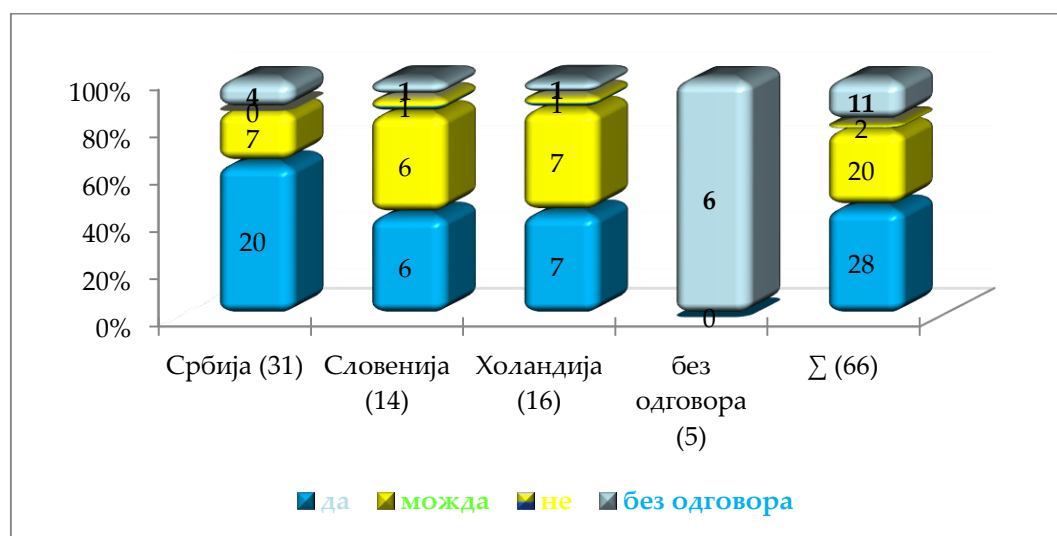

Индикатори по питању формалних услова за приступање полагању испита за судију као и осавремењавању тих услова проверавани су кроз питања 5, 6а и 6б:

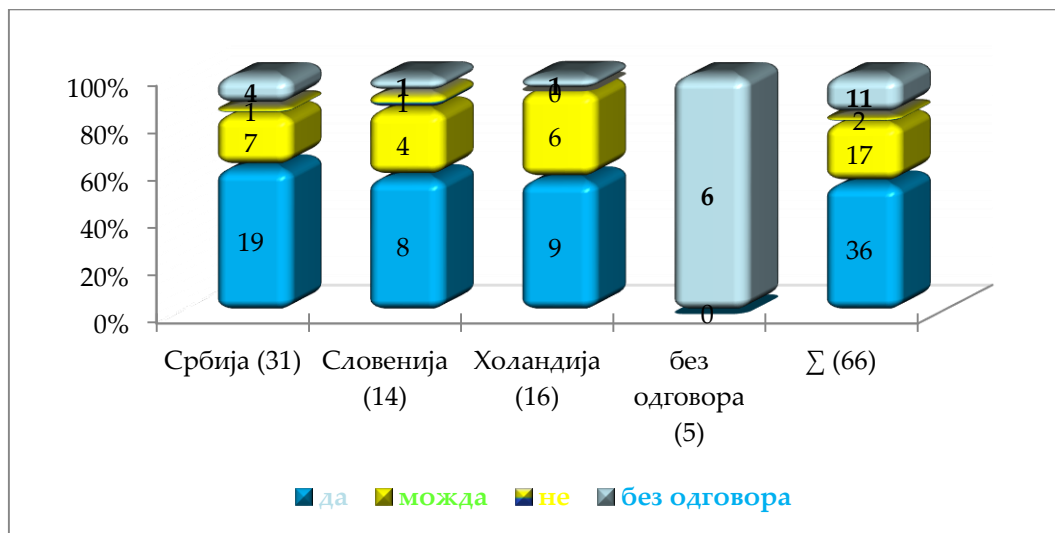
5. Да ли сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?

6а. Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?

6б. Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?

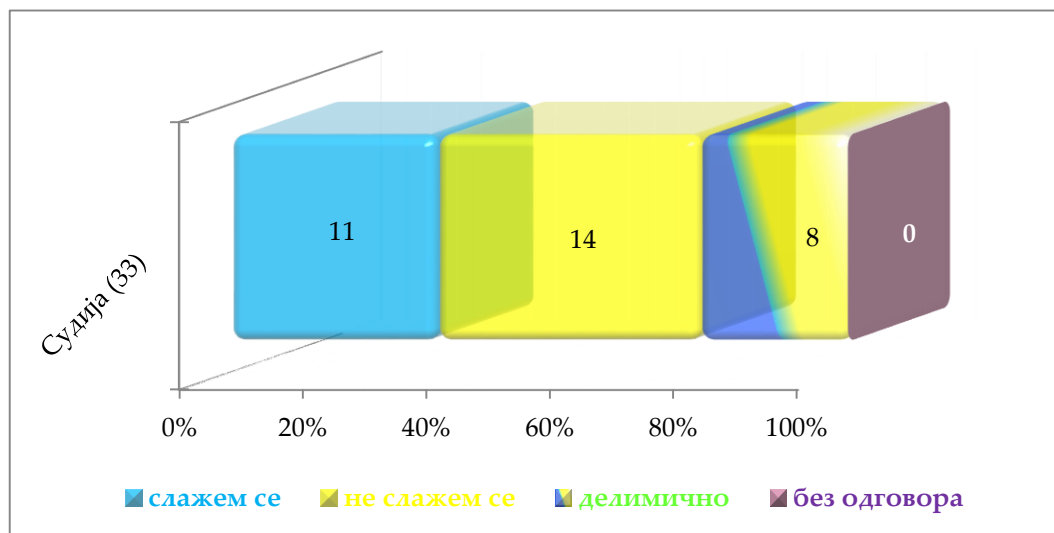

Индикатори по питању интегритета судија проверавани су кроз питање 7, али је из претходног истраживања аутора узето и питање 15 које је такође проверавало став судија по овом питању:

7. Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?

15. Судије на нашим манифестацијама склоне су да поштење и „fair-play“ подреде користи ?

6.1. Стандарди едукације

6.1.1. Међународна кинолошка федерација (FCI)

Правилник за FCI судије за рад школованих службених паса (FCI Bestimmungen für IPO Leistungsrichter) одређује предуслове за кандидатуру, едукацију, испите и номинацију кинолошких судија за рад школованих службених паса **који су обавезујући за све земље чланице** Међународне кинолошке федерације **као минимални предуслови** како би одређена особа могла да постане судија за рад школованих паса. Право је сваке чланице да наведене услове поопштри. Овај Правилник посебан акценат ставља на обавезу сваког кинолошког савеза да организује задовољавајуће програма обуке за

едукацију кандидата, као и за судије које нису биле у контакту са суђењем у последњих 5 година.

Правилник за FCI судије за рад школованих службених паса (FCI Bestimmungen für IPO Leistungsrichter) каже да су предуслови за судије за рад школованих службених паса следећи:

- ❖ старост: најмање године пунолетства сходно законима земље чланице,
- ❖ да је обучио најмање два своја пса до нивоа IPO III или да је био успешан водич на националним и међународним такмичењима са једним псом,
- ❖ да је положио писмени тест који показује да има довољна знања о следећим темама:
 - ❖ анатомија, морфологија и кретање (динамика) пса,
 - ❖ познавање понашања пса,
 - ❖ понашање, принципи и технике суђења,
 - ❖ FCI Правилник за судије за рад школованих службених паса и додатни правилници,
 - ❖ FCI Правилник за рад школованих службених паса.

- ❖ да поседује потпуно познавање правилника које је једно од најважнијих фактора у суђењу како би доносио одлуке на основу знања дисциплине коју суди,
- ❖ да је обавио практичну обуку под надзором FCI судије за рад школованих службених паса који има најмање пет година судијског искуства,
- ❖ да је положио испит практичног знања,
- ❖ да је судио најмање две године у земљи трајног борава пре него што постане кандидат да суди на FCI међународним манифестацијама са доделом титуле CASIT ван земље у којој има трајни боравак; FCI-НО мора да узме у обзир да судија може да постане међународни тек након што се едуковао одређени број година,
- ❖ да познаје један од званичних језика FCI,
- ❖ да се током суђења као и у приватном животу понаша беспрекорно и за пример и то:
 - ❖ да никада не касни на касни на суђење или да са њега оде док манифестације није завршена,
 - ❖ да никада у јавности не критикује суђење другог судије,
 - ❖ да ни под којим околностима не изнуђује позиве да негде суди,

- ❖ да не врши увид у каталог током суђења,
- ❖ да се на терену увек понаша беспрекорно и да суди све псе без дискриминисања, да увек буде трезан и адекватно обучен у складу са дужностима које обавља и да увек буде коректан и љубазан.
- ❖ да не пуши на терену,
- ❖ да не пије алкохол на терену,
- ❖ да не користи мобилни телефон током суђења.

6.1.2. Кинолошка федерација Краљевине Холандије (Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Netherland)

Правилник за судије за рад школованих службених паса Кинолошког савеза Холандије (Keurmeestersreglement werkhonden Commissie Werhonden Raad van Beheer) каже да Комисија за школоване службене псе Холандског кинолошког савеза **одређује потребе за новим судијама на годишњем нивоу**. Обука будућих судија за рад школованих службених паса је под ингеренцијом Саветодавне комисије за кандидовање и обуку судија (RvB, 2001.).

Приликом процене способности кандидата за приправника за кинолошког судију за рад школованих службених паса, Саветодавна комисија

процењује, не само познавање правилника, компетентности и способности, већ и понашање, индивидуалност и карактер кандидата.

Кандидат за судију за рад школованих службених паса мора да испуњава следеће предуслове:

- ❖ активно чланство кинолошког удружења најмање пет **узастопних** година,
- ❖ искуство у обуци и такмичењу са псима на утакмицама са најмање **два** своја **пса** по нивоу IPO III,
- ❖ да је активан водич или инструктор обуке паса,
- ❖ старост између 25 и 50 година,
- ❖ добро здравствено стање,
- ❖ добро понашање и владање,
- ❖ најмање средња стручна спрема,
- ❖ поседовање основних компјутерских вештина и познавање електронске обраде извештаја и пласмана,
- ❖ писмена молба упућена од стране управног одбора кинолошког удружења у којем је кандидат члан, а која **мора да садржи** следеће:

- ❖ прецизну биографију са изводима из матичне књиге рођених и венчаних, подацима о нивоу образовања и друштвеном положају,
- ❖ детаљан опис кинолошких активности,
- ❖ потврду о здравственом стању, не старију од 3 месеца,
- ❖ потврду локалне полиције о понашању,
- ❖ копије свих диплома,
- ❖ нову фотографију за пасош, и
- ❖ писмену препоруку управног одбора кинолошког удружења у којем је кандидат члан.

Кандидати за кинолошке судије за рад школованих службених паса, који испуњавају предуслове **и уколико постоји потреба за новим судијама у следећој години**, позвани су крајем календарске године на састанак са Саветодавном комисијом током ког се организује неформалан разговор и тест оцењивања рада најмање 6 паса по разним нивоима. По успешном тестирању и добијању препоруке, кандидат добија дозволу да отпочне обуку за судију за рад школованих службених паса на следећи начин:

- ❖ кандидату се додељује ментор,

- ❖ кандидату се одређују код ког судије ће обављати сваки појединачни стаж,
- ❖ кандидат мора да, судији код кога обавља стаж, преда своје оценске листе, а судија мора да их са својим корекцијама и коментарима преда Саветодавној комисији у року од недељу дана по обављању стажа,
- ❖ уколико Саветодавна комисија оцени стаж као неуспешан, кандидат добија прилику да га понови, али у случају поновљеног неуспешног стажирања, кандидат губи право на даљу обуку за судију.

Судијске категорије (нивои) од почетне до највише су:

1. Ученик за судију (добија упутства за суђење од одређеног судије код кога стажира)
2. Аспирант за судију (може да самостално суди уз надзор одређеног судије код кога стажира)
3. Судија нивоа Ц (може да суди самостално на испитима)
4. Судија нивоа Б (може да суди самостално на испитима и утакмицама)
5. Судија нивоа А (може да суди самостално на испитима, утакмицама, великим манифестацијама и међународним такмичењима и првенствима).

Кандидат који је постигао категорију за судију нивоа Ц, са навршене две године стажирања и најмање 20 извршених стажева, стиче право да Саветодавна комисија приступи процени успешности његове обуке и да пређе у судију нивоа Б.

Судија нивоа Б мора да проведе минимум три године као активан судија, да буде активан водич на утакмицама и испитима, да коректно прича енглески и немачки језик и да га Комисија за рад школованих службених паса, а на препоруку Саветодавне комисије, промовише у судију нивоа А.

Комисија сазива периодичне састанке свих судија са циљем промовисања усклађености у суђењу и давања информација о Правилнику и начину суђења, као и дискусије између осталог, о заштити судијских интереса.

С обзиром да је спортска дисциплина рад школованих службених паса дисциплина у којој сваки судија даје сопствену оцену рада водича и пса, нормално је да се јаве разлике у интерпретацији. Установљавањем **институције извештавача** Комисија ради на томе да те разлике не буду велике. Извештавачи су обично старије искусне судије које су чланови Комисије. Извештавач проверава знање судија о Међународном правилнику, кинолошким прописима, правилницима Међународне кинолошке федерације и холандским прописима, посебно из области заштите

животиња, и испуњава званични формулар извештаја доступан на интернет страни Комисије. Извештај доставља Комисији као и судији чије је знање проверавао. На крају сезоне, прави се процена достављених извештаја и одређују евентуалне санкције.

6.1.3. Кинолошки савез Словеније (Kinološka zveza Slovenije)

Правилник о образовању, проверавању знања, именовању и напредовању кинолошког кадра Кинолошког савеза Словеније (Pravilnik o izobraževanju, preverjanju znanja, imenovanju in napredovanju kinološkega kadra Kinološke zveze Slovenije), прописује предуслове за кандидате за кинолошке судије за рад у Републици Словенији и каже да сваки кандидат за кинолошког судију за рад школованих паса мора да има следеће предуслове (KZS, 2004.):

- ❖ најмање 18 година старости,
- ❖ препоруку матичне кинолошке организације у којој мора бити активан најмање 5 година, и то у области обуке школованих паса и у организацији кинолошких манифестација,
- ❖ најмање средњу стручну спрему,
- ❖ доказ да се против њега не води никакав дисциплински поступак у оквиру кинолошке организације,

- ❖ у случају изречене теже дисциплинске казне од стране Кинолошког савеза Словеније, доказ да је од изречене правоснажне казне протекло најмање пет година,
- ❖ потврду да није кажњаван за кривична дела,
- ❖ звање водича школованог пса,
- ❖ успешан наступ са својим псом на међународној утакмици за школоване псе по испитном нивоу III,
- ❖ сагласност Збора судија, а на предлог једног активног судије за рад школованих паса,
- ❖ присуство на семинару за приправнике,
- ❖ успешно положен испит за приправника, и
- ❖ одабраног ментора, најкасније месец дана након положеног испита.

Приправник за кинолошког судију за рад школованих службених паса се након добијања легитимације судијског приправника, мора одазивати позивима Збора судија за све активности о којима мора водити посебан Дневник приправничких активности за судију приправника и морати обављати приправнички стаж у трајању од најмање две, а највише три године. Током стажирања на манифестацијама, приправник за судију за рад школованих паса мора да испуни следеће услове:

- ❖ на предлог ментора, а по добијању сагласности Збора судија, обави стажирање на испитима, отвореним турнирима и регионалним такмичењима на којима мора самостално да оцени највише све псе, а најмање пет, у свим дисциплинама по вишим нивоима програма,
- ❖ да коментар сваког пса и образложење дате оцене за приказани рад, и
- ❖ достави оценске листе за све оцењене псе судији ког кога стажира у року од 14 дана од дана одржавања манифестације, на основу које судија уписује потврду о успешно обављеном стажу у Дневник приправничког стажа.

Приправник за кинолошког судију за рад школованих паса мора да стажира најмање једном код свог ментора, који мора и да прегледа све документе из Дневника и да оцену као саставни део свог мишљења о приправнику, пре пријаве приправника за полагање испита за кинолошког судију за рад. Испит за кинолошког судију се састоји од писменог и усменог дела где се проверава познавање:

- ❖ кинолошке организације и законодавства и правилника KZS и FCI,
- ❖ пса као домаће животиње,
- ❖ психо-физичких способности пса као основе за обуку,
- ❖ основа обуке паса,

- ❖ процеса и врста школовања паса,
- ❖ формулара за оцењивање рада паса.

Практични део испита који се врши на манифестацији нижег ранга, састоји се од оцењивања рада најмање пет паса по вежбама у све три дисциплине, давања коментара и оцена рада.

Судије за рад школованих паса у Републици Словенији рангирају се на следећи начин:

- ❖ државни кинолошки судија који има право да самостално оцењује на локалним, регионалним и националним манифестацијама у Републици Словенији,
- ❖ међународни кинолошки судија, који је судио на најмање пет државних првенства Словеније и испуњава услове прописане Правилником за судије Међународне кинолошке федерације, и
- ❖ почасни кинолошки судија, који је међународни кинолошки судија са најмањег 20 година активног деловања у кинолошкој организацији и више од 75 година старости.

Правилник о образовању, проверавању знања, именовању и напредовању кинолошког кадра Кинолошког савеза Словеније поставља

веома прецизне, јасне и стриктне предуслове за кинолошке судије за рад школованих службених паса, проверу знања и напредовање.

6.1.4. Кинолошки савез Републике Србије (КСРС)

У Правилнику о стручном раду Кинолошког савеза Републике Србије, који одређује предуслове за кандидате за кинолошке судије за рад у Србији (КСРС, 2013.), наводи се да сваки кандидат за кинолошког судију за рад мора да испуни следеће предуслове:

- ❖ да буде члан кинолошког друштва на територији Републике Србије,
- ❖ да упути молбу са основним подацима о школској спреми која не може бити мања од средњошколског образовања (ССС), уз потврду о познавању страног језика и доказима о активности у оквиру кинолошке организације, и
- ❖ да обави приправнички стаж, који може трајати најмање шест месеци, а највише до три године, током кога мора да има најмање 5 стажева код најмање тројице различитих судија.

Након обављеног стажа кандидати полажу испит пред посебном Комисијом, који се састоји из писменог и усменог дела, а покрива питања из следећих области:

- ❖ општи део: историја кинологије, правни и друштвени прописи у кинологији, правилници Међународне кинолошке федерације и нормативна акта Кинолошког савеза Републике Србије,
- ❖ стручни део: анатомија и физиологија паса, болести паса, наследна обољења, тровање паса, биологија гајења паса, исхрана паса, и
- ❖ специјални део: стандарди расе за чији рад полаже, историјат расе, правилници FCI за рад расе за коју полаже, познавање дисциплина и грешака које утичу на оцену рада, и систем обуке пса.

По успешном полагању писменог дела, кандидат полаже практични део испита пред Комисијом који се састоји од оцењивања рада паса на једној кинолошкој манифестацији, најчешће испиту за рад школоване службених паса. Успешним полагањем практичног дела, кандидат за судију мора да стажира на једној кинолошкој манифестацији, након чега стиче знање националног кинолошког судије за рад школованих службених паса. Са навршених 25 година старости, сваки национални кинолошки судија стиче право да полаже за међународног судију. Услов за стицање овог звања је поновна провера теоретског знања.

Већина наведених предуслова, посебно у специјалном делу испита, односе се на кандидате за судије за рад за ловну кинологију, док предуслови за

кандидате за судије за рад школованих службених паса, нису недовољно прецизно одређени, ни посебно дефинисани, ни јасни.

6.2. Предлог за формирања стандарда

У предмету истраживања наведена је процена потребе стандардизације едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса за будућу примену на чланове кинолошке организације који претендују ка звању кинолошког судије и кинолошке судије за рад школованих службених паса. Постојећи систем обуке, школовања и формализовања судијских звања у кинолошкој организацији Србије показао је кроз истраживање своје мањкавости када се говори о судијама за рад школованих службених паса.

Прва неусаглашеност која се простом компарацијом и аналогно хијерархији докумената детектује, је да је Кинолошки савез Републике Србије, конститутивним актом Статутом, задужен и одговоран за едукацију и класификацију судија за рад школованих службених паса, али и обавезан Уговором о пуноправном чланству са Међународном кинолошком организацијом да примењује заједничке минималне стандарде и правилнике, а које има право да поштри. Правилник FCI за судије за рад школованих службених паса усвојен је 13.04.2011. године, а ступио на снагу 01.09.2011.

после усвајања на Генералној Скупштини Међународне кинолошке федерације.

Анализом Закона о спорту Републике Србијеу, Правилника о номенклатури спортских занимања и звања и Правилника о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности, закључује се да је потребно усагласити акта кинолошке организације и са законодавним оквиром који је прописала Република Србија (РС, 2016.).

У истраживању је потврђено, кроз вредносне ставове судија, да је и суштински потребно осавременили стандард едукације кинолошких судија, формирати категорије и устројити лиценце за рад.

Из наведеног произилази да би проста примена међународног правилника била и предлог стандарда који би у овом тренутку, у односу на стање, значајно подигао и осавременио стандард едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса.

Успостављањем сталног стручног тела у спортским дисциплинама са псима (Збор судија, Комисија за судије, Судијски кор и сл.), како за рад школованих службених паса, тако и за друге међународно признате спортске дисциплине, била би спроведена стручна децентрализација и направљен конкретан потез ка осавремењавању менаџмента процесима едукације, што

би био и један од циљева наведеног тела, а контролна функција би се спроводила преко Управног одбора или Стручног савета Кинолошког савеза Републике Србије.

Очување интегритета судија требало би да буде задатак овог стручног тела. Постојеће тело, у кинолошкој организацији Србије, у протеклих 10 година није имало свој план (занемарљив је број одржаних састанака и донетих одлука), па тако и овај значајан сегмент није заступљен у управљању процесима едукације. Судије немају едукацију о изазовима угрожавања професионалног интегритета, као ни о алатима за препознавање ризика и избегавања истог. Јасним постављањем циљева рада наведене комисије значајно би се повећао степен заштите интегритета судија по овом питању, али би се и организација истим заштитила и од злоупотребе права на заштиту интегритета. Израда Кодекса понашања кинолошких судија за рад школованих службених паса такође би помогла комисији у решавању овог актуелног проблема, јер би превентивно и на личном плану могао да се примењује пре казних одредби дисциплинских аката које су по својој суштини реактивне (применљиве када се извесна неусаглашеност десила).

Базичним задатком истраживања детектовано постојеће стање у едукацији кинолошких судија за рад школованих службених паса у

Кинолошком савезу Републике Србије, може се окарактерисати као неадекватно и непромерно захтевима ове спортске дисциплине са псима.

У оквиру постојеће категоризација судија за рад школованих службених паса, у кинолошкој организацији постоје само две категорије (национални и међународни судија) чија права и обавезе нису јасно дефинисане, а самим тим долази и до нарушавања формално задате категорије. Правилник о образовању, проверавању знања, именовању и напредовању кинолошког кадра Словеније даје адекватно решење које је применљиво и испуњава минималне стандарде зацртане од стране Међународне кинолошке федерације. Јасним формализовањем петостепене скале категорија (приправник за кинолошког судију-V категорија; кинолошки судија-IV категорија; државни кинолошки судија-III категорија; међународни кинолошки судија-II категорија и заслужни кинолошки судија-I категорија) уз доследно поштовање истих устројавањем правила о стручним звањима на нивоу кинолошке организације, дао би се суштински допринос квалитету судијског знања (наведени би били условљени примарно условима за стицање стручног звања и условима за напредовање у стручним звањима). Аналогно наведеном, смањио би се број судија у категорији „међународни судија“ и искристалисао квалитет судија који могу да носе то звање. Кроз њихов рад, за

очекивати је да се и подигне ниво резултата такмичара који би јасније добијали информације које сегменте у такмичарском смислу би требало да побољшају, под условом да желе да се такмиче на међународном нивоу, њихов рад би био квалитетније вреднован, а самим тим би се и ниво незадовољства смањило. Обучавање, усавршавање, висока надградња и стилска надградња требало би да буду кичма едукативних процеса (Немец, 2016.).

Само управљање процесима едукације било би побољшано и устројавањем права и обавеза стручног тела по овим питањима кроз нормативна акта организације. Међутим, значајну улогу игра и човек, па је тако потребно селекционисати и изабрати руководиоца и чланове стручног тела из судијског кора, са респектабилним стручним знањем, дугогодишњим судијским стажом и квалитетним знањима из области менаџмента, јер управљање једним сложеним сегментом као што је едукација, захтева апликативна знања предвиђања, планирања, организовања, извођења и контролисања.

Значајну помоћ овакво стручно тело добило би од устројавања система менторства. Одабиром адекватног броја квалитетних међународних судија за менторе младим аспирантима на судијско звање, систем би добио још један квалитативан помак у едукацији.

Установљавање (до данас непостојећег) института годишње дообуке (иновирање знања сходно смерницама Комисије за рад школованих службених паса Међународне кинолошке федерације), њено планирање и спровођење кроз провере знања судија као и обавезног лиценцирања судија код сваког новог донетог Правилника о раду школованих службених паса, у великој мери би поправило постојећу неусаглашеност и додатно потврдило одговорност организације према едукацији, али и потврдило одговорност организације према домаћем и међународно установљеном стандарду компетентности. Овај сегмент захтева и дозу личне одговорности од стране судија јер се, осим перманентим бављењем овим спортом, од судија с правом очекује и учествовање на семинарима, курсевима, праћење савремене стручне литературе и других облика стручног неформалног образовања тј. самодукације.

У конкретним активностима требало би бити обазрив. Економска снага друштва, самим тим и појединца, није повољна. Недостатак техничке инфраструктуре и информатичке писмености, опште културе и личне одговорности које су кроз истраживање осликале један део стања у кинолошкој Србији, не иде на руку савременим захтевима. Због стања у друштву у коме живимо и тешког периода пуног изазова кроз који је наше

друштво прошло, а који је ослабио социолошке кочнице, било би неопходно устројити формалне захтеве (и кроз правилнике прецизно дефинисати) према изводу из евиденција суда, јер није примерено да судија буде лице које је одговарало за финансијске малверзације, преваре, утаје, насилничко понашање и сл.

"У данашњој борби против тоталне алијенације путем цивилизације у којој машине постају људи а људи машине, човек жели помоћу пса поново појачати своје олабављене везе са природом. Али он тада у псу види себи равнога, хуманизујући га и сентиментално поступа са њим." Kathleen Szasz, савремени амерички социолог и кинолог.

7. СИНТЕТИЧКИ ЗАКЉУЧЦИ

Школовање и усавршавање судијског кадра представља један од базичних циљева кинолошке организације и свих кинолошких спортских дисциплина са псима. У раду су доказане потребе за систематизованом едукацијом и лиценцирањем судија за рад школованих службених паса, као и потребе за управљањем функције едукације од стране надлежног тела организације. Због свог значаја, ову врсту активности карактерише сложеност,

перманентност, број различито образованих учесника и наравно неизбежни трошкови.

Гледано са правног аспекта, они морају бити усаглашени са позитивним правним прописима домаћег законодавства и прописима Међународне кинолошке федерације. За ову активност потребни су квалификовани кадрови који познају функције спортског менаџмента, што у конкретном случају отвара ново поглавље за решавање овог проблема.

7.1. Теоријске импликације

Рад је одговорио и потврдио сва питања из хипотеза, али је уједно и указао на нека нова питања, па се може сматрати само започетом теоријском расправом какав је судија данас потребан радној кинологији.

Једно од важнијих питања може бити питање из судско правне науке. Ко је квалификовано лице које може учествовати у вештачењу (као судски вештак), како и под којим околностима је дошло до одређених инцидентата у којим је учествовао један или више паса и да ли је то лице судија за рад школованих службених паса? Ово сложено питање остаје нерешено, али свакако отворено за будућа истраживања.

Због специфичности едукације, пре свега што је у питању едукација одраслих - андрагогија (судија за рад не може бити лице испод 18 година), рад отвара могућности будућих теоретских истраживања у сферама конкретних, оптималних и адекватних метода обуке будућих судија. Једно од питања које се намеће је неопходност формалног образовања или наставак досадашњег неформалног путем обуке, радионица, курсева и семинара. Потребно је одређивање нивоа знања једног од званичних језика Међународне кинолошке федерације (енглески, француски, немачки и шпански). Неопходно је и одређивање начина формализовања потребног знања из информатичке рачунарске писмености, саставног дела основног образовања у данашње време, као и утврђивање могућности за значајнија побољшања у овом друштвено-економском тренутку у коме одређени број судија или нема рачунар или не зна да га користи.

Део ових питања припада и личном управљању својим обавезама тј. личном менаџмента кинолошког судије за рад школованих службених паса. Осетљиво питање које остаје отворено је и, да ли је после одређеног броја година за лиценцирање судије потребан лекарски преглед.

Други правац отвара питања у социолошким истраживањима, посебно шта мотивише (у поређењу са земљама које су изабране као

примери у овом раду) толики број такмичара из Републике Србије да постану кинолошке судије за рад школованих службених паса.

Методe квалитетне провере нивоа знања и оспособљености такође остављају простор за будућа проучавања. Опстанак, у ширем смислу, условљен је темпом и капацитетом којим пратимо нова достигнућа, знања и информације. Менаџмент управљања едукацијом судија за рад биће важан чинилац резултата нових судија.

7.2. Научни допринос истраживања

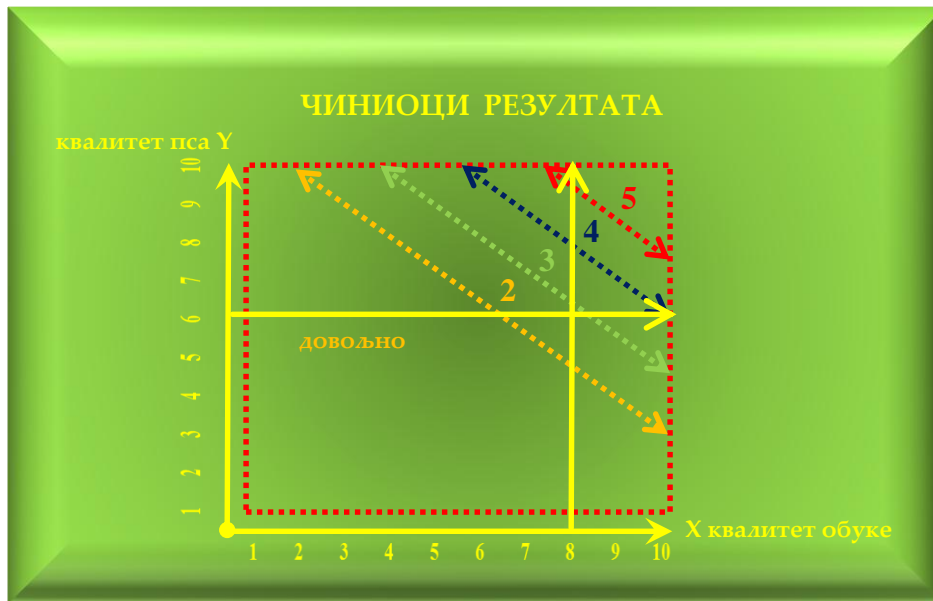
Формирање савремених стандарда едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса је у функцији подизања нивоа стручности и одговорности судије за оцењивање наследних предиспозиција пса пожељних и потребних за различите употребе, што је један од основних циљева кинологије као науке.

Вишенаменски испит за школоване службене псе (IPO), уједно је и правилник по коме се школовани службени пси такмиче. У својој основи је тест провере урођених особина јединке где се, с обзиром да га чине три дисциплине - траг, послушност и одбрана, у сваком посебном делу тестирају нагони, предиспозиције које је пас наследио од предака.

Стечено знање, искуство и перманентно образовање кинолошког судије, тачније његова компетентност на такмичењу, директно се одражава на квалитет процене психофизичких перформанси јединке, као и нивоа утренираности тј. обучености. Обзиром да су такмичења школованих службених паса и у функцији процене наследних перформанси, то је и квалитет оцене у директној вези са препорукама за парење јединке, а тиме и у вези са учвршћивањем пожељних особина одређене расе паса за ширу употребу у друштву (пси спасиоци, војни пси, чувари, спортски пси, полицијски пси, итд.).

У овом раду аутор је иновирао, званично неауторизован модел чиниоца резултата приказан на семинару под називом „Play drive with control“ који је одржао Rudolph Müller у мађарском месту Buszak 2000. године, а који се користи на семинарима за судије. Аутор сматра да је за објективну оцену резултата наследних квалитета јединке и квалитета обучености пса за рад, врло важна и квалитетна обука судије.

Графика 09: Чиниоци резултата

Извор: Müller, 2000.

Графика 10: Објективни чиниоци резултата

Извор: аутор, 2016.

7.3. Практични допринос истраживања

Компетентност судије у директној је вези са развојем било које кинолошко спортске дисциплине са псима. Судија који је стручан, ауторитативан, културан и постојаног интегритета, значајно доприноси како популаризацији, тако и афирмацији свих спортских дисциплина, па тако и кинолошко спортских дисциплина са псима, а тиме смањује и искључује негативне ситуације у спорту.

Побољшање компетитивних способности судија за рад школованих службених паса у функцији развоја и популаризације кинолошких спортских дисциплина у сва три домена у којима се јавља (такмичарски, у службама и институцијама и као хоби - кинофили), практични је допринос овог истраживања и рада.

Судије као стручњаци, активни кроз међународна тела чији је број из дана у дан све већи, директно утичу на промене пропозиција, на осавремењавање, на развој и популаризацију кинолошких спортских дисциплина са псима.

Истраживање је показало да важности едукације и њеном осавремењавању дају значај и словеначки и холандски кинолози, иако је степен развоја њиховог друштва и кинолошке организације на вишем нивоу.

Прихватањем и имплементацијом предлога овог рада могу се очекивати и бољи резултати такмичара, тј. прецизнији резултати у односу на међународне критеријуме што би, поред остварења циља бављења спортом, створило претпоставке за оптимализацију трошкова такмичара који, како је једном рекао Петар Ранчић, кинолошки судија и такмичар, по „квалитетно“ мишљење морају да путују на међународна такмичења у иностранство.

Испуњавањем међународног (FCI) стандарда, али и доследном применом предложеног уз промоцију вредности које предлози носе, стварају се конкретније претпоставке и отварају нове могућности да наше судије узму веће учешће на међународним утакмицама у иностранству. Изузетно занемарљив број кинолошких судија за рад школованих службених паса суди ван Републике Србије.

Хоће ли планирани улазак Србије у Европску унију отворити питање усаглашавања свих правила која су прихваћена од стране свих земаља чланица и да ли ће питање стандардизације бити опште, као што су данас дати минимални услови за међународног судију и што заједнички семинари које организује Међународна комисија за рад школованих службених паса већ наговештавају, питања су која не би требало да успоравају развој спортске кинологије у Србији већ напротив, да га убрзају.

7.4. Општи допринос истраживања

У веку иза нас дошло је до експанзије броја паса у градовима. Популација расних паса, али на жалост и паса без власника, све је бројнија у урбаним срединама и пас све више постаје супститут у социолошком смислу, па се и правила за држање паса сваким даном осавремењавају и усложњавају. Обзиром да наш правни систем пса третира као опасну ствар (RS, 1978.), тако ће обавезе власника бити све веће, пре свега у домену одговорности, а самим тим и школовања паса за живот у граду.

Правилник о начину држања паса предвиђа да судије за рад школованих службених паса оцењују ниво обучености власника пса и пса за безбедан живот у заједници. Обученост се проверава путем националног Испита социјализованог пса (у даљем тексту ИСП) или кроз Међународни испит за пса пратиоца (IPO BH/VT - Internationale Prüfungs Ordnung Begleithund/Verhaltens) или такмичења наведених нивоа (PC, 2010.), док кинолошка организације издаје сертификат о успешно положеном испиту. Потребно је напоменути да је међународни испит пса пратиоца (FCI IPO BH/VT) положен у нашој земљи, признат у свим државама чланицама Међународне кинолошке федерације, уједно и обавезан предиспит за све псе такмичаре, па се тако и одговорност судија може у ширем смислу тумачити и

као међународна. Подизање стручног знања судије за рад школованих службених паса, основ је одговорности према друштвеној заједници која се манифестује се кроз оцењивање оспособљености власника пса и пса за безбедан и безконфликтан живот у средини у којој остварују суживот, што је општи допринос овог рада.

Анализом и синтезом свих до сада изнетих чињеница, питање савременог система едукације кинолошких судија за рад школованих службених паса у нашој земљи, нужно се намеће. Слабости и неусклађености постојећег система неупитно намећу неминовност успостављања савременог решења, а када ће до тога доћи, питање је на које ће време дати одговор.

На крају је веома важно знати, да кинолошки судија за рад школованих службених паса има на располагању десет минута, врло често и мање, да оцени рад такмичара и његовог пса, док такмичар, као и шири аудиторијум имају на располагању неограничено време да коментаришу и анализирају суђење и демонстрирано знање судије. У тих десет минута и „око“ струке има могућност да види квалитет едукације једног судије за рад школованих службених паса.

*"Пас који лаје - уједа за срце", афоризам
(Политика 19.06.2015.) Александар Чотрић,
(25.09.1966. -) српски афористичар, правник и
народни посланик.*

8. ПРИЛОЗИ

8.1. Анкета

8.1.1. Анкета на српском

«Алфа БК» Универзитет
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕНАѢМЕНТ У СПОРТУ
ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ
А Н К Е Т А

Београд, 10. јун 2016. године

ПОДАЦИ О КИНОЛОШКОМ СУДИЈИ

Кинолошки савез:			
Име и презиме:			
Старост:	Мање од 30 година	Између 30-60 година	Преко 60 година
Пол:	Женски		Мушки
Међународни кинолошки судија:	Мање од 15 година	Између 15-30 година	Преко 30 година

	Питање	+	+ -	-
1.	Којом оценом бисте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?	Одличан	Просечан	Могло би боље
2.	Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?	Углавном	Могло би бити иновиран	Не
3а.	Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?	Веома утиче	Утиче	Не утиче значајно
3б.	Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?	Веома утиче	Утиче	Не утиче значајно
4	Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?	Сигурно	Вероватно	Не
5.	Да ли сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?	Адекватни су	Требало би да се иновирају-побољшају	Неадекватни су
6а.	Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?	Да	Можда	Не
6б.	Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?	Да	Можда	Не
7.	Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?	Утиче	Требало би да утиче-Могла би да утиче	Не утиче

Институт за истраживање и документацију радних паса «Качари»

Ментор: проф. др Предраг Немец

Докторант: мр сц. Ненад Милојевић

8.1.2. Анкета на словеначком

«Alfa BK» Univerzitet
FAKULTET ZA MENADZMENT U SPORTU
DOKTORSKI ŠTUDIJ
A N K E T A

Beograd, 10. Junij 2016.

PODATKI O KINOLOŠKEM SODNIKU

Kinološka zveza:			
Ime in priimek:			
Starost:	do 30 let	od 30-60 let	Več kot 60 let
Spol:	Ženski		Moški
Mednarodni kinološki sodnik:	Manj kot 15 let	15 - 30 let	Nad 30 let

	Vprašanje	+	+ -	-
1.	S katero oceno bi ocenili nivo znanja kinoloških sodnikov v IPO športu v vaši organizaciji (državi)?	Odlično (5)	Dobro (3)	Lahko bi bilo bolje (2)
2.	Ali trenutni sistem izobraževanja v Vaši organizaciji odgovarja stopnji razvoja kinoloških športnih disciplin?	V glavnem	Lahko bi bil inoviran/izboljššan	Ne
3a.	Koliko po Vašem mnenju procesi izobraževanja kinoloških sodnikov vplivajo na promocijo IPO športa?	Zelo	Vpliva	Ni velikega vpliva
3b.	Koliko po Vašem mnenju procesi izobraževanja kinoloških sodnikov vplivajo na razvoj IPO športa??	Zelo	Vpliva	Ni velikega vpliva
4	Ali bi standardizacija in strokovno usmerjanje procesov izobraževanja (licenciranje) kinoloških sodnikov v IPO športu pripeljali do kvalitetnejšega sojenja?	Zagotovo	Verjetno	Ne
5.	Ali smatrate da formalni pogoji za kandidata za kinološkega sodnika ustrezajo stopnji razvoja IPO športa?	Ustrezajo	Lahko bi bili inovirani	So neustrezni
6a.	Ali bi bilo potrebno, s pomočjo znanstvenih metod, standardizirati zahteve do bodočih kinoloških sodnikov?	Da	Mogoče	Ne
6b.	Ali bi bilo potrebno, s pomočjo znanstvenih metod, uvesti mentorstvo novim kandidatom za kinološke sodnike?	Da	Mogoče	Ne
7.	Ali komisija (strokovno telo) kinoloških sodnikov, ki deluje v okviru organizacije, vpliva na ohranjanje integritete sodnikov?	Vpliva	Morala bi vplivati oz. lahko vpliva	Ne vpliva

Institut za istraživanje i dokumentaciju radnih pasa «Kachari»

Mentor: prof. dr Predrag Nemeć

Doktorant: mr sc. Nenad Milojević

8.1.3. Анкета на холандском

«Alfa BK» Univerzity
FACULTEIT BEDRIJFSKUNDE IN DE SPORT
DOCTORAATSSTUDIE
O N D E R Z O E K

Belgrado, 10. juni 2016.

INFORMATIE OVER FCI KEURMEESTER

Kynologen organisatie:			
Volledige naam:			
Leeftijd:	Minder dan 30 jaar	Tussen 30-60 jaar	Meer dan 60 jaar
Geslacht:	Vrouw		Man
International FCI keurmeester:	Minder dan 15 jaar	Tussen de 15-30 jaar	Meer dan 30 jaar

	Vraag	+	+ -	-
1.	Welk rapportcijfer zou u het niveau van de kennis van de IPO rechter in sport te beoordelen in uw organisatie (land):	Uitstekend (5)	Goed (3)	Kan beter (2)
2.	Is het huidige onderwijssysteem in uw organisatie om de mate van ontwikkeling van de kennel sport disciplines met de honden?	Hoofdzakelijk	Kunnen worden opgenomen	Nee
3a.	Hoe naar uw mening, proces management training kennel rechters heeft invloed op de bevordering van de IPO sport?	Zeer invloed	Ja	Geen effect
3b.	Hoe naar uw mening, proces management training kennel rechters invloed hebben op de ontwikkeling van de sport IPO?	Zeer invloed	Ja	Geen effect
4	Zou standaardisatie en professioneel proces management training (vergunningen) kennel club rechters in IPO sport heeft geleid tot het profiel van een betere rechter?	Zeker	Waarschijnlijk	Nee
5.	Denkt u dat de formele vereisten voor de kandidaten voor rechter kennel adequaat niveau van de ontwikkeling van de sport IPO?	Ja	Moeten verbeteren	Nee
6a.	Moeten we, met de hulp van wetenschappelijke methoden, gestandaardiseerde eisen voor nieuwe kandidaten voor kennel rechters?	Ja	Misschien	Nee
6b.	Moeten we, met de hulp van wetenschappelijke methoden, de invoering van mentoring opleiding voor nieuwe kandidaten voor kennel rechters?	Ja	Misschien	Nee
7.	Is de Commissie (beroepsorganisatie) kennel rechters, die actief is binnen de organisatie, waardoor het behoud van de integriteit van de rechters?	Ja	Het moet te beïnvloeden-zou kunnen worden beïnvloed	Nee

Instituut voor onderzoek en documentatie van werkhonden «Kachari»

Mentor: prof. dr Predrag Nemeć

Promovendus: mr sc. Nenad Milojević

8.1.4. Анкета на енглеском

«Alpha BK» University
FACULTY FOR MANAGEMENT IN SPORT
PhD STUDIES
SURVEY

Belgrade, June 10th 2016

INFORMATION ON THE WORKING DOG JUDGE

Kennel Club:			
Name and Surname:			
Age:	Less than 30	Between 30-60	Over 60
Sex:	Female		Male
International Dog Sport Judge:	Less than 15 years	Between 15-30 years	Over 30 years

	Question	+	+ -	-
1.	How would you grade the level of knowledge of working dog judges in IPO sport in your organization (country)?	Excellent (5)	Average (3)	Could be better (2)
2.	Is the current system of education in your organization adequate to the level of development of sport disciplines with dogs?	Mostly	It could be innovated	No
3a.	In your opinion, how much does management of processes of education of judges influence promoting IPO sport?	Influences considerably	Influences	Does not influence significantly
3b.	In your opinion, how much does management of processes of education of judges influence the development IPO sport?	Influences considerably	Influences	Does not influence significantly
4.	Would the standardization and expert management of education processes (licensing) of judges in IPO sport contribute to better quality profile of judges?	Surely	Probably	No
5.	Do you consider the formal requirements for an applicant for a working dog judge adequate to the level of development of IPO sport?	They are adequate	They should be innovated – made better	They are inadequate
6a.	Should the requests towards new candidates for working dog judges, be standardized, with help of modern scientific methods?	Yes	Maybe	No
6b.	Should the mentor style training of new candidates for working dog judges be introduced with help of modern scientific methods?	Yes	Maybe	No
7.	Does the commission (an expert body) of working dog judges that is active within an organization, influence the preservation of the integrity of judges?	It does influence	It should-It might influence	It does not influence

Working Dog Research and Documentation Institute «Kachari»

Mentor: prof. dr Предраг Немец

Doctoral Student: M.Sci. Nenad Milojevic

8.2. Судијски правилници

8.2.1. Правилник за судије за школоване службене псе Међународне кинолошке федерације

FEDERATION CYNOLOGIQUE INTERNATIONALE (AISBL)

Place Albert 1er, 13, B – 6530 Thuin (Belgique), tel : +32.71.59.12.38, fax : +32.71.59.22.29, email : info@fci.be

FCI ПРАВИЛНИК ЗА СУДИЈЕ ЗА РАД ШКОЛОВАНИХ СЛУЖБЕНИХ ПАСА

САДРЖАЈ

- 1 Општи део
- 2 Минимални предуслови за кандидатуру, едукацију, испитивање и номиновање судија за рад за школоване службене псе
- 3 Дефиниције категорија судија за рад за школоване службене псе у оквиру FCI
- 4 Општи предуслови за номинацију судија за рад за школоване службене псе
- 5 Опште обавезе судија за рад за школоване службене псе
- 6 Путни трошкови и осигурање
- 7 Понашање
- 8 Дисциплинске мере
- 9 Прелазне и завршне одредбе

1. септембар 2011.

Напомена: Термини се односе на особе и оба пола и једину и множину

1. Општи део.

Правила у параграфима 1 до 8 обавезујућа су за све националне организације чланица и уговорне партнере FCI и морају се сматрати **МИНИМАЛНИМ ПРЕДУСЛОВИМА** Међународне кинолошке федерације FCI да би једна особа била прихваћена за кинолошког судију за рад школованих службених паса у својој националној кинолошкој организацији (у даљем тексту "FCI-НО"). Право је сваке FCI-НО да поопштри услове постављене од FCI под условом да услови нису у конфликту са овим FCI Правилником.

2. Минимални предуслови за кандидатуру, едукацију, испитивање и номиновање судија за рад школованих службених паса

Пријава кандидата који желе да постану судије за рад мора бити прихваћена сходно званичном правилнику FCI-НО земље у којој кандидат има трајно пребивалиште. Одговорност је сваке FCI-НО да омогући адекватне курсеве за едукацију својих кандидата, да би добили неопходну едукацију, да припреми неопходне тестове и омогући званичну номинацију судије за рад.

Пријава кандидата за судију за рад мора да буде у складу са предусловима званичне FCI-НО у земљи у којој кандидат има законски боравак.

FCI-НО мора да има задовољавајући основни програм обуке на располагању како би кандидати добили неопходну едукацију, и мора да припреми неопходне тестове и омогући званичну номинацију судије за рад. Такви програми обуке морају стално бити на располагању кандидатима за судије.

Исте програме морају похађати и судије које желе да потврде своје знање након дугог одсуствовања (5 година).

Кандидати морају похађати такве програме пре неопходног писменог теста.

Како би били признати од стране FCI као судија за рад, кандидат мора да испуни следеће минималне предуслове:

1. Старост: најмање године пунолетства сходно законима земље чланице.
2. У време пријаве за кандидата за судију, особа мора доказати да је претходно обучио најмање два пса до највишег нивоа (IPO III) или да је био успешан водич на националим и међународним такмичењима са једним псом.
3. Кандидат мора да буде испитан од стране званичног комитета кога номинује FCI-НО и да уради прелиминарни тест који показује да има довољна знања о следећим темама:
 - a. Анатомија, морфологија, и кретање (динамика) пса
 - b. Познавање понашања пса
 - c. Понашање, принципи и технике суђења
 - d. Овај FCI Правилник за судије за рад и додатне правилнике
 - e. FCI Правилник за школоване службене псе

Кандидат мора у потпуности да ПОЛОЖИ писмени тест.

Потпуно познавање Правилника је један од најважнијих фактора у суђењу и квалификовани судија мора да буде у потпуности упознат са Правилником како би доносио одлуке на основу знања дисциплине коју суди.

Практична обука мора да пружи кандидату могућност да добије потпуно знање и разумевање свих правила, као и процедура на терену. Практична обука се састоји од

успешно обављеног броја стажева где кандидат добија едукацију, под условом да је положио писмени тест. Одговорност је FCI-НО да утврди број практичних стажева.

Практична едукација мора да буде спроведена под надзором и врло искусног судије за рад, признатог од стране FCI са најмање 5 година међународног искуства. Кандидат мора да достави извештај о псима које је одсудио током едукације и да их проследи судији чија је одговорност да потврди знање аспиранта и његов перформанс и понашање званичном надлежном комитету.

Након успешно обављене практичне обуке, кандидат мора да обави и практичан тест пред званичном испитном комисијом која мора да достави писмену изјаву о тесту и резултатима.

Кад је кандидат одобрен од стране његовог FCI-НО и уписна у судијску листу, кандидат мора да прво суди у својој земљи трајног боравка најмање две године пре него што му је дозвољено да суди било FCI међународну манифестацију са доделом титуле SACIT ван земље у којој има трајни боравак.

Обавеза је сваког FCI-НО као чланице FCI да у своју судијску листу уврсти само оне особе које су испуниле горе изнете предуслове, да ажурирају своје листе као и информације о сваком судији и да канцеларији FCI као и секретару Комисије за рад школованих службених паса достављају примерак сваке године. Ова листа мора јасно да укаже на то да је судија лиценциран да изда титулу SACIT.

Судија или кандидат за судију који живи у другој земљи која није земља његовог трајног боравка дуже од три године, обавезан је да се даље едукује и да добија одобрења за суђење у земљи где тренутно живи.

3. Дефиниције судија у оквиру FCI

Судија за рад школованих службених паса једне FCI-НО може бити:

- a) Национални FCI судија
- b) Међународни FCI судија

FCI-НО мора да проследи канцеларији FCI комплетне информације везане за сваког судију који има дозволу да суди ван земље његовог трајног боравка.

- a) Национални FCI судија је особа који је од његове FCI-НО добила одобрење да суди.
- b) Међународни FCI судија је особа која је од његове FCI-НО добила одобрење да суди на званичним манифестацијама FCI сходно Међународном правилнику за рад школованих службених паса и Међународном правилнику за рад трагачких паса.
- c) Да би судија постао кандидат за међународног судију мора знати један од званичних језика и да најмање 2 године суди на националним манифестацијама.

Националне судије за рад могу након најмање 5 година судити Светско првенство. FCI-НО мора да узме у обзир да судија може да постане међународни тек након што се едуковао одређени број година. Информација о одобрењу и номинацији за FCI Међународног судију мора да буде послата секретару FCI Комисије за рад школованих службених паса.

4. Општи услови за номинацију судија за рад школованих службених паса

Само судије које су уврштене на листу судија за рад било које FCI-НО у складу са претходним предусловима имају дозволу да доделе титулу CASIT на међународним испитима.

Судије којима је дозвољено од стране њихових од његове FCI-НО, али који нису судили 5 година или дуже, морају поновити практични тест пре него што добију дозволу да поново суде. FCI-НО, пре издавања лиценце за суђење, мора да провери капацитет кандидата да суди рад школованих службених паса.

Судије које емигрирају из једне земље чија је национална кинолошка организација чланица FCI у другу земљу остају лиценцирани и требало би да буду прихваћени од стране FCI-НО нове земље за лиценцу коју су имали у претходној, под условом да се проти њих не води или је вођен дисциплински поступак. Ове судије морају послати пријаву FCI-НО нове земље у току максимум 3 године након промене места боравка. Тај нови FCI-НО биће одговоран за ове судије.

5. Опште обавезе судија за рад FCI

На испитима у земљама чије НО нису чланице FCI, судије увек морају да следе важећи FCI Правилник испита који суде уколико то није у конфликту са националним прописима. Не смеју интерпретирати ниједно правило на начин да буде у конфликту са функционалним здрављем пса.

Судије морају да се припреме за сваки испит проучавањем правилника и свих битних прописа.

Судије морају увек да буду темељне и опрезне у свом раду, да се придржавају конвенционалних правила етике и да поштују своје судијске колеге и такмичаре.

6. Путни трошкови и осигурање

а. Путни трошкови

Сви нормални путни трошкови који укључују разумну километражу, чију надокнаду одлучује Генерални комитет FCI, паркинг, воз, аутобус, такси, авионска карта (разумна цена авио карте економске класе укључујући и осигурање у случају отказивања, ако је могуће и опцију за промену датума повратка), као и трошкови исхране током путовања које је судија имао. Сви трошкови морају бити одмах намирени по доласку или сходно раније постигнутом договору са организатором.

За суђење светских првенстава и међународних утакмица, судија има право на малу надокнаду, дневницу, поред наведених трошкова (која покрива трошак осигурања).

Судије су слободне да праве приватне аранжмане везане за организацију испита, који могу да се разликују од горе наведених. У случају да такви аранжмани нису направљени, судије би требало да очекују бенефиције сходно овим правилима.

Саветује се да се финансијски аранжмани изнесу унапред у форми уговора или писменог споразума између судије и организатора испита и требало би да буду испоштоване од обе стране.

б. Трошкови осигурања

Судија би требало да има уговор са осигуравајућим друштвом (везан за отказивање летова, несрећне случајеве, итд.) кад год суди у иностранству. Узимајући у обзир велики број разних могућности на понуди у земљама чланицама, судијама се препоручује следеће:

- Судије које често суде у иностранству требало би да потпишу уговор на годину дана;
- Судије које ретко суде у иностранству би требало да узму осигурање за сваку манифестацију понаособ.

7. Понашање

1. Опште одредбе

Сваки судија за рад једне FCI чланице има важну улогу у међународном свету паса. Његово понашање би због тога требало да буде одговорно и беспрекорно и током суђења, као и у његовом приватном животу.

С тим у вези:

- Судија никада не би требало да касни на суђење или да напусти терен пре обављања дужности које су му поверене.
- Судија не би требало да јавно критикује рад другог судије.
- Судија ни под којим околностима не би требало да изнуђује позиве да суди.
- Судија не сме да гледа каталог манифестације пре или током суђења.
- На терену судија мора да се понаша одгоарајуће и да све псе оцењује објективно и непристрасно. Треба да буде трезан и адекватно обучен, у складу дужностима које би требало да испуни, увек коректан и пристојан.
- Судија не сме да пуши на терену.
- Судије не сме да пије алкохолна пиће на терену.
- Судија не сме да користи мобилни телефон кад суди.
- Судија не може да пријави или да води пса на испиту где он суди.
- Партнери, чланови породице и они који живе у истом домаћинству са судијом, не могу учествовати на манифестацију коју тај судија суди.

2. Прихватање позива

- a. Један FCI судија за рад школованих службених паса може да суди на FCI манифестацијама или манифестацијама које организује FCI-НО или FCI уговорни партнер. Судија не сме да суди манифестације које нису признате од стране FCI уколико су у земљама које нису под јурисдикцијом FCI (ако нису чланица или уговорни партнер). У овом случају мора да има дозволу од FCI-НО из земље његовог трајног боравка.
- b. По добијању позива за суђење у земљи у којој нема трајни боравак, судија мора да изврши максималне провери и потврди да се организација манифестације спроводи под јурисдикцијом FCI или да је организована или да је призната од стране FCI.
- c. Ако манифестацију организује клуб, судија мора да провери да је клуб званично признат од стране FCI-НО или FCI уговорног партнера у земљи у којој се организује.
- d. Када суди ван своје земље судија мора да течно говори најмање један од четири званична језика FCI (енглески, француски, немачки или шпански). У случају да судија не испуњава овај предуслов, мора обезбедити преводиоца.
- e. Све судије, укључујући и оне из земаља које нису чланице FCI морају по сваку цену следити правила FCI када суде на FCI манифестацијама.
- f. Апсолутно је забрањено судији да душло наплати трошкове везане за суђење. Уколико се докаже да је судија наплатио дупле трошкове, биће оштро кажњен од стране своје FCI-НО.

3. Одобрења за судије

FCI судије за рад морају имати писмену дозволу издату од стране своје кинолошке организације како би судили на FCI манифестацијама. Током суђења имају обавезу да суде врло стриктно и искључиво у складу са FCI Правилником које је тренутно на снази.

8. Дисциплинске мере

1. Било који судија који прекрши FCI правила за рад школованих службених паса и/или национална правила и судијски правилник, пада под надлежност свог FCI-НО. FCI-НО мора да санкционише судију уколико се докаже кршење правила. FCI-НО има обавезу да усвоје правила која им даје право да санкционишу било коју повреду од стране њихових судија.
2. Мора бити гарантовано судији да ће бити саслушан, усмено или писмено. Судија такође има право на жалбу. Ниједна особа која је инволвирана у изрицање казне не сме бити члан у органу где је уложена жалба.
3. FCI-НО би требало да претпостави следеће опције дисциплинских мера:
 - a) Да прекине процедуру
 - b) Да изда упозорење са или без претње забране суђења
 - c) Да судију суспендује на одређени период
 - d) Да судију уклони са судијске листе
 - e) Да судији не изда одобрења или да повуче одобрење за суђење у иностранству
4. Након што дисциплинска мера постане законски ефективна, FCI-НО мора да о истој обавести FCI.

9. Прелазне и завршне одредбе

Извршни комитет FCI, нарочито кад неки делови овог Правилника постану неважећи, може донети одлуку да предузме мере да промени делова Правилника на сопствену одговорност како би се осигурала валидност догађаја који се одржава по FCI Правилима.

Уколико неки делови овог Правилника постану неважећи то не доводи у питање правоснажност целог Правилника.

Овај Правилник постаје важећи одмах по његовом усвајању од стране Управног одбора FCI и мора бити достављен свим чланицама и уговорним партнерима FCI.

Овај Правилник је усвојен од стране Генералног комитета 13. априла 2011. у Риму.

Правилник постаје важећи 01. септембра 2011.

8.2.2. Извод из Правилник о стручном раду Кинолошког савеза
Републике Србије

КИНОЛОШКИ САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ИЗВОД!

ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОМ РАДУ

II издање

Издавач:

КИНОЛОШКИ САВЕЗ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

За издавача:

Др Махмуд Ал Дагистани

Рецензент:

Зоран Ђурчић

Уредник:

Ана Бијеловић

Београд, 2013

На основу својих права, у складу са одредбама Статута КСС о надлежностима Скупштине - Управни одбор Кинолошког савеза републике Србије дана 16.04.2013. године, једногласно усваја и доноси

ПРАВИЛНИК О СТРУЧНОМ РАДУ
КИНОЛОШКОГ САВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
VII КИНОЛОШКЕ СУДИЈЕ

Члан 54.

Кинолошки судија је лице које КСС после положеног испита и стажа, овлашћује за оцењивање паса. Кинолошки судија који је на списку судија КСС, уколико жели да добије сагласност за оцењивање на манифестацијама у току календарске године, мора да уплати чланарину за текућу годину.

За оцењивање на свим манифестацијама у земљи и иностранству обавезна је сагласност КСС.

Иностране судије могу судити на кинолошким приредбама у Србији на основу Правилника FCI.

По обављеном оцењивању у иностранству пожељно је да судија, у року од 15 дана, поднесе извештај КСС о приредби на којој је учествовао.

Члан 55.

Кинолошке судије се деле на судије за оцењивање:

1. Облика - који оцењују облик паса једне пасмине, секција или пасминских група.
2. Рада - који оцењују рад једне пасмине или пасминске групе.

A. РАД ЛОВАЧКИХ ПАСА

Кинолошки судија који је положио испит за рад птичара може оцењивати према одговарајућим правилницима

1. рад птичара
2. рад цуњаваца
3. рад ретривера
4. рад трагача по крви

Кинолошки судија који је положио испит за рад јамара може оцењивати:

1. рад јамара
2. рад трагача по крви
3. рад јазавичара

Кинолошки судија који је положио за рад гонича, може искључиво оцењивати рад гонича.

Б. РАДНЕ ЛОВАЧКИХ ПАСА

рад службених паса

1. рад лавинских паса
2. рад овчарских паса
3. рад осталих радних паса

Ц. АГИЛИТИ

3. облика и рада - који оцењују облик и рад пасмина, секција или пасминских група.
4. Свеопшти - оцењује облик и рад свих пасмина или једно и друго.

Члан 56.

После положеног испита за кинолошког судију (за облик и рад) и обављеног једног практичног судијског стажа, приправник стиче назив Национални кинолошки судија. У овом статусу може да суди до навршених 25 година на смотрема, ревијама, специјализованим и националним изложбама.

Национални кинолошки судија стиче право да полаже за Међународног кинолошког судију када напуни 25 година живота. Међународни кинолошки судија може да суди на свим кинолошким приредбама у земљи и иностранству.

За прелаз кинолошког судије у виши ранг обавеза је да поново приступи провери знања. У једном испитном року кинолошки приправник може да полаже облик или рад, а не може да их полаже у истом испитном року. Прво мора да положи облик пасминске групе, а затим рад исте у следећем испитном року.

Све кинолошке судије који прелазе у виши ранг морају да полазу по важећим Правилницима.

Нико не може да постане ALL ROUND судија док не напуни 50 година живота.

Члан 57.

Кинолошке судије могу оцењивати на кинолошким манифестацијама само уз одобрење КСС.

Члан 58.

Приправник и кинолошки судија мора бити члан кинолошког друштва. Иностранци држављанин може бити приправник за кинолошког судију и полагати испит за кинолошког судију пред испитном комисијом КСС, под условом, да прибави одобрење од своје националне кинолошке организације уколико она постоји, или има боравак у Србији. Он може оцењивати на националним кинолошким приредбама и води се као национални кинолошки судија, док не полаже за виши ранг, ако прибави сагласност своје матичне организације.

Члан 59.

Испитне групе за полагање судијског испита су наведене у Члану 53. овог Правилника. Приправник за кинолошког судију може да се пријави за једну или више пасмина исте испитне групе или за све пасмине једне испитне групе коју приправник сам изабере.

Приправник или кинолошки судија не може да полазе испит у току једне године за више од једне испитне групе.

За полагање II и IX FCI групе, кандидати ће полагати из два дела због бројности и величине групе, а у току две календарске године.

Национални – међународни кинолошки судија за неку расу, секцију или део испитне групе, може пријавити другу испитну групу (по избору), тек онда ако је положио судијски испит за све расе из испитне групе за коју је кинолошки судија. Кинолошки судија уколико жели да полазе за још једну групу не мора да стажира, већ се само пријављује за полагање - под условима из чланова 56 и 59 овог Правилника.

Члан 60.

Судијски приправник може полагати испит за целу групу, без обзира да ли је на стазирању упознао све расе, али је дужан да упозна оне расе које су наведене у прилогу овог Правилника (Расе које приправник приликом стажирања први пут мора да упозна) и да стажира приликом њиховог оцењивања, а остале расе је обавезан да упозна из кинолошке литературе или да их види на изложбама, с тим што је испитна комисија дужна да га испита теоријски и о тим расама.

Члан 61.

Судијски приправник може бити истовремено:

- a) у једној испитној групи за облик и рад или само за облик или само за рад
- b) у једној испитној групи за облик, а у другој испитној групи за рад

Члан 62.

Пријаву за приправника за кинолошког судију члан подноси КСС, а на основу писменог предлога овереног од свог кинолошког друштва. Пријава мора да садржи:

- личне податке
- испитну групу или пасмину за коју жели да постане судија
- врсту судије (за облик, рад или облик и рад)
- активност у кинолошкој организацији
- школска или стручна спрема (најмање ССС)
- знање страног језика

Основна организација је дужна уз пријаву приложити мишљење о молиоцу у погледу заинтересованости, активности и моралних квалитета. Молбе решава КСС и о томе обавештава молиоца.

Члан 63.

Приправнички стаж за судијске приправнике траје најмање 6 месеци, а највише 3 године.

Приправнички стаж рачуна се од дана подношења пријаве. За време стажа судијски приправник је обавезан да проучава пасмину или пасминску групу за коју се пријавио и активно суделује приликом оцењивања и то за:

- a) судију за облик - најмање 5 признатих кинолошких приредби на којима се оцењује облик паса дотичне пасмине или пасминске групе, а најмање код тројице различитих судија
- b) судију за рад - на најмање 5 утакмица код најмање тројице различитих судија.

Члан 64.

Приправник за кинолошког судију пријављује се организатору приредбе писменим путем и тражи њихову сагласност за стажирање најмање 15 дана раније. Без оваквог поступка кинолошки судија не може потписати потврду и оверити стаж судијском приправнику.

У потврди судија уписује мишљење о показаном знању приправника при оцењивању паса на приредби.

Судија може удаљити приправника, ако овај не поступа по захтевима судије, ако напусти оцењивање, ако се супроставља одлукама судије, ако долази у сукоб са власницима паса или са гледаоцима. Судија је дужан да приправника претходно опомене о његовом понашању и поступцима, а тек у поновљеном случају га удаљи из оцењивачког круга. Већ издату потврду судија не може повући нити огласити неважећом.

Члан 65.

На приредбама за време оцењивања судијски приправник је дужан да присуствује од почетка до краја, у противном се учествовање не признаје.

Приправник за облик мора у присуству кинолошког судије сам оценити најмање 3 пса на једној приредби, а за рад онолико колико је потребно да се одржи утакмица, односно испит.

Члан 66.

По испуњавања услова из чл.65 судијски приправник се пријављује за полагање испита КСС који одређује рокове полагања.

Испит за кинолошког судију садржи: теоријски и практични део.

Члан 67.

На практичном делу испита кандидат пред комисијом оцењује облик 3-5 паса пасмине или испитне групе за коју полазе испит.

Члан 68.

Теоријски и практични део судијског испита за оцењивање рада полазе се по посебном програму (у прилогу Програм испита за кинолошке судије).

Члан 69.

КСС образује испитне комисије.

Испитна комисија се састоји од најмање тројице кинолошких судија. Најмање један члан испитне комисије мора бити судија за испитну групу која се полаже.

Испитна комисија води записник о полагању.

КСС је дужан да обавести кандидата о дану, месту и времену одржавања испита најмање 7 дана пре испита.

Члан 70.

Испит се може понављати у интервалима од најмање 6 месеци и то највише 3 пута. Након тога кандидат губи звање судијског приправника и право даљег полагања судијског испита за пријављену испитну групу.

Он се може поново пријавити за судијског приправника после истека три месеца од последњег полагања, с тим што ће се сматрати да уопште није био судијски приправник, што значи да је обавезан да поново испуњава све обавезе и услове за стицање права на полагање испита.

Члан 71.

Облик паса оцењује судија појединачно. Он самостално доноси одлуке и оцене, на основу Правилника о стручном раду, а у складу са стандардима, који су признати од FCI.

Рад паса оцењује један или више кинолошких судија на основу Правилника FCI, односно Правилника КСС.

Стечена лична звања и права по ранијем правилнику и одговарајућим прописима су трајне вредности.

Члан 72.

На приредби приређивач је дужан да судији обезбеди нормалне услове за рад - оцењивање паса - образце - оценске листе, записничара и секретара ринга, који помаже судији и позива излагаче по реду.

Члан 73.

Судија на приредбама треба да избегава сукобе са власницима и водичима паса, као и са гледаоцима. Ако би дошло до сукоба са власницима и водичима паса, као и са гледаоцима, одмах прекида са суђењем и о томе обавештава организатора и делегате КСС.

На приредбама на којима се оцењује облик паса, судији се додељује записничар кога одређује приређивач и који по диктату судије пише описе и оцене паса. Опис и оцена облика паса пише се у два примерка од којих један: кинолошком савезу, други власнику пса.

При оцењивању на утакмицама и испитима судија пише преглед оцењивања и записник у два примерка, које потписује заједно са вођом утакмице (испита). Резултат оцењивања објављује се одмах после оцењивања.

Члан 74.

Судија не може оцењивати нити суделовати у оцењивању паса на приредбама које не уживају заштити КСС односно FCI.

Без писмене сагласности КСС судија не може оцењивати ни на једној манифестацији. Судија не може на манифестацијама где је он у својству кинолошког судије да оцењује псе чији је власник, сувласник, кога је он тренирао, пса кога је чувао код себе или продао у претходних 6 месеци. Исто важи и за псе који припадају члановима његовог домаћинства.

За сва права и обавезе судија која нису поменути овим Правилником примењиваће се одредбе Правилника FCI за одржавање међународних изложби паса.

Члан 75.

Функција судије престаје: по зељи самог судије, на основу дисциплинске одлуке, брисања из чланства кинолошких организације и у случају смрти.

Дисциплинску одлуку о искључењу доноси дисциплински суд КСС.

Жалба се подноси УО КСС који може донети једну од следећих одлука: усвојити предлог о искључењу или вратити предлог на поновно разматрање.

Судије које су по свом захтеву, а без дисциплинске кривице, брисани из списка судија, могу на своју молбу да буду враћени у списак судија.

ПРАВИЛНИК ЗА ОДРЖАВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ ИЗЛОЖБИ ПАСА

Члан 25.

Све судије које оцењују на националној изложби морају бити поименично наведени у каталог уз попис раса које су им додељене за оцењивање. Ако се позвани судија не појави (не доде) или откаже позив, руководство изложбе, односно делегат КСС мора уместо њега одредити другог судију.

Члан 26.

Организатор изложбе, у договору са делегатом КСС, има право на измену судије који је био објављен у пријави, а није дошао на изложбу.

Члан 27.

По ценовнику КСС сваки судија који је ангажован на једној изложби има право на накнаду свих трошкова, као и накнаду за његов рад. Као нормални трошкови сматрају се:

- a) трошкови пута: за вожњу брзог воза I разреда, спаваћа кола, сопствено возило
- b) ноћење: хотелски смештај
- c) накнада за судења по ценовнику КСС. Иностране судије по договору са организатором.

Члан 48.

У току изложбеног дана судија може оценити око 80 паса.

Члан 49.

Одлуке судија о оценама обавезно одговарају мерилима и критеријима утврђеним у Правилнику КСС о стручном раду.

Кандидатура ЦАЦ - Срб додељује се најлепшем псу у разреду, који је добио оцену "одличан", под условом да нема видљивих мана, а има изузетне одлике.

Члан 50.

Судија није дужан да излагачима даје усмено образложење своје оцене, јер се оно налази у писменом опису (формулар оцене), осим у случају оцене "недовољан".

Пожељно је да судија укратко усмено образложи своју одлуку о проглашењу САС, Резерва САС и Првака разреда младих ако заинтересовани излагач то тражи.

Члан 51.

Свака одлука судије је коначна и приговор на одлуку судије није дозвољен. Накнадно проверавање судијске одлуке од других судија или једне судијске комисије је забрањено. Свака неумесна или непристојна критика судијине одлуке има за последицу губитак свих додељених оцена, наслова и награда, као и тренутно удаљавање са изложбе.

Дисциплинска комисија ће изрећи меру искључења на одредено време са свих каснијих приредби. Пријаву подноси и дисциплинску меру захтева организатор и делегат КСС.

Ако је настала формална грешка проузрокована од организатора, судије или неког излагача, оштећени излагач има право против тога поднети приговор. Приговор против формалне грешке мора бити поднет на лицу места, на дан изложбе, писмено делегату КСС. Код сваког приговора подносилац мора положити двоструки износ уписнине (пријавнине), која припада организатору ако приговор буде одбијен. Одлуку о приговору доноси делегат КСС на лицу места, после саслушања свих учесника на које се приговор односи.

Члан 52.

Све оценске листе морају потписати судије, као и предлоге за ЦАЦ, Р. ЦАЦ и Првак разреда младих са пажњом да њихово име буде читљиво, да су додељене кандидатуре на листи забележени. Обавезно судија поред потписа мора да стави свој факсимил. Оценске листе морају бити разумљиво и логично састављене, добро читљиве, по правилу исписане у 2 примерка (за излагача и за организатора).

Члан 53.

За одржавање реда на изложбеном простору одговоран је организатор. Учесници изложбе морају се безусловно придржавати упутства и налога за то овлашћених особа које морају носити одговарајуће ознаке. Особе које делују супротно могу бити искључене са изложбе и под одређеним условима такође и примерно казњени.

Члан 54.

Ако дође до несугласица између учесника на изложбама одлучује на лицу места делегат КСС.

Члан 55.

Организатор одлучује о начину додељивања и уручивања награда.

Члан 56.

На изложбама не могу учествовати пси који су раније оцењени оценом "недовољан". Судија то неће проверавати, већ ће оцењивати све псе који су уписани у каталог.

Судији се неће подносити родовник пса на увид.

Судији се ставља на располагање списак паса које тог изложбеног дана оцењује (са каталожним бројевима), као и образац у који ће уписивати све псе којима је доделио кандидатуре, награде и слично.

Члан 57.

Организатор изложбе мора КСС у року од 15 дана после одржане изложбе доставити писмени извештај о изложби. Овај извештај мора садржати:

- a) оцenske резултате у два попуњена каталога у којима поред унетих оцена морају бити наведени и сви додељени наслови и кандидатуре;
- b) број пријављених паса по каталогу и број паса који су стварно приведени и оцењени, колико је од тога било из наше земље, а колико из иностранства и то по земљама;
- c) поименично списак изгредника чланова кинолошке организације против којих подноси тужбу Дисциплинској комисији КСС

Члан 58.

Организатор изложбе мора, најкасније, у року од петнаест дана од дана одржане изложбе подмирити све обавезе према КСС и то:

- a) подмирити обрачун за достављене формуларе, оцenske листе или друге образце;
- b) подмирити доспеле доприносе у вези одржане изложбе;
- c) подмирити евентуално остале обавезе;

Организатор ће исто подмирити и све обавезе према КСС које произилазе ради одржане изложбе.

Члан 59.

Ако је из било којих разлога одржавање спречено, организатор је дужан да откаже излобу.

Ако се изложба услед више силе не би могла одржати, организациони одбор је овлашћен да настале трошкове покрије из средстава уплаћених од пријава.

Члан 60.

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о националним изложбама са упутством о спровођењу, који је донела Скупштина КСС 15.05.2007.ии Београду.

Члан 61.

За доношење службених упутстава за спровођење и обавезна тумачења овог Правилника надлежан је искључиво Управни одбор КСС или генерални секретар.

Члан 62.

Измене и допуне овог Правилника на основу члана 36. Статута КСС доноси УО КСС.

Члан 63.

Овај Правилник о националним изложбама ступа на снагу даном усвајања од стране У.О. КСС - 16.04.2013., а примењиваће се од 01.05.2013. године.

ПРАВИЛНИК

FCI

ЗА ОДРЖАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ ИЗЛОЖБИ ПАСА

9. СУДИЈЕ

Само је званичан судија овлашћен да одлучује о додели ЦАЦИБ-а, разврставању и давању оцене. Стога му је у потпуности забрањено да се са било киме саветује. Из организационих разлога, судији помажу један секретар и/или један асистент у рингу и, ако је потребно, један преводилац. Поменути асистенти и секретари треба да говоре један од радних језика FCI-а, по вољи судије.

Суд и оцену раса доносе само судије које су добиле дозволу од својих националних кинолошких удружења за судење поменутиим расама. Када су у функцији, судије су дужне да суде искључиво и строго према стандарду расе FCI-а на снази у време одржавања изложбе.

Што се тиче пресуде за расу или расе и/или финала који се одржава у почасном рингу, судија може да делује у иностраној земљи само пошто добије писмену дозволу свог националног кинолошког удружења пре отварања изложбе.

Судије из земаља које нису чланице FCI-а могу да делују на изложбама FCI-а само ако је национално кинолошко удружење коме припадају везано уговором или дентлменским договором (gentlemen's agreement) за FCI. Ове судије могу да делују на изложбама FCI-а уколико се њихово име стварно налази на званичном списку судија националног кинолошког удружења.

Примењују се и следећи прописи:

а) Када су позвани да суде на изложби FCI-а, судије земаља које нису чланице FCI-а дужни су да испуне стандардни упитник који издаје FCI, који ће им бити послат на време и који су они дужни да врате, потписан, ради одобрења.

- б) Национална кинолошка организација земље у коју је судија позван да суди а који потиче из земље која није чланица FCI-а, дужна је да провери тачност информација које се налазе у упитнику.
- ц) Судије из земаља које нису чланице FCI-ија су дужне да у свим околностима поштују стандарде раса FCI-а када делују на изложбама које она признаје. Национална кинолошка организација која их позива да суде дужна је да им знатно раније пре изложбе пошаље стандарде (FCI) раса за које су позвани.
- д) Када ове судије делују на изложбама под патронатом FCI-а, судије из земаља које нису чланице FCI-а, или из земаља придружених чланица, могу да суде само оне расе које је признало њихово национално кинолошко удружење.
- е) Судије из земаља које нису чланице FCI-а дужне су да се у потпуности обавесте о правилнику о изложбама FCI-а као и о свим другим вазним појединостима у вези са поступком и регулисањем. Национална кинолошка организација земље у којој се одржава изложба, дужна је да овим судијама достави та обавештења, у довољно повољном року.

ПОЗИВИ ЗА СУЂЕЊЕ

- а) Организатори шаљу судији писмени позив. Судија је дужан да писмено обавести организаторе да ли прихвата позив или не. Он је дужан да увек поштује своје обавезе, осим ако је спречен из неког важног разлога.
- б) Ако судија није у могућности да поштује своје обавезе из неког важног разлога, организатори морају о томе одмах да буду обавештени телефоном, факсом, електронском поштом или телеграмом. Своју спреченост да суди судија потврдује писмом.
- ц) Организатори су такође дужни да поштују своје обавезе и да воде рачуна о позивима које су послали. Позиви се могу поништити само у случају више силе или у споразуму са судијом.
- д) Ако су организатори принудени да пониште манифестацију, дужни су да надокнаде трошкове које су судије већ уговориле. С друге стране, ако судија из свих других разлога, осим због више силе не може да плати своје обавезе дужан је да надокнади додатне издатке који су већ настали.
- е) Судијама се препоручује да закључе полису осигурања (укидања лета, незгода и си.) када су позвани да суде у иностранству.
- ф) Судија не може да пријави пса регистрованог на своје име за изложбу ако торн псу треба да се суди истог дана када и он делује на тој истој изложби.

Судија не сме да прикаже ни једног пса на изложби оног дана када суди на тој истој изложби. Ипак, партнер судије, члан његове ближе фамилије или лице које живи у истој

кући са њим, могу да пријаве и приказу једног или више паса (уколико ови нису регистровани на судијино име), који припадају једној раси или расама којима судија не суди дана када се пси приказују.

Пси које приказе судија на међународној изложби на којој не делује као судија, морају бити било из његове одгајивачнице, било његово власништво или сувласништво или његовог партнера или члана његове ближе фамилије или лица које живи у истој кући са њим.

Он не може да суди ниједном псу чији је власник, сувласник, чију је кондицију припремио, чувао га код себе или продао у претходних шест месеци, на изложби на којој делује. Исто важи за псе који припадају партнеру, његовој ближој фамилији или било ком лицу које живи са њим у истој кући.

ПРАВА СУДИЈА

а) Судија мора бити довољно унапред обавештен о расама и броју паса за које ће бити позван да суди. Организатор је дужан да та обавештења пошаље судији, унапред и писменим путем.

б) Судије могу слободно да прихватају приватне договоре са организаторима изложби. Ти споразуми могу се разликовати од доле наведених. Ипак, ако се такви договори не закључе, они имају право на даље наведене повластице. Судије које одлазе на међународне изложбе FCI-а изван своје земље боравка имају следећа права:

а) Организатори изложбе, или клуб који позива, дужни су да се старају о судији у складу са претходним договором од тренутка његовог доласка у земљу у којој ће судити па до његовог одласка. У ово се рачуна дан уочи изложбе и дан по завршетку изложбе.

б) Судија увек мора бити смештен у најбољем објекту. Осим тога, има право на оброке и на одредену суму на име депарца (најмање 25 евра) по дану суђења.

ц) Сви трошкови пута, односно превоза који су уобичајени за судију морају бити плаћени одмах по доласку или, према претходном договору, могу бити унапред плаћени.

д) Организатори изложбе дужни су да закључе осигурање на име цивилне одговорности.

Пожељно је да судија и организатори изложбе унапред закључе финансијске аранжмане у виду уговора или писменог споразума. Тај уговор обе стране морају да поштују. Договори који се тичу надокнаде судијама зависе од правилника националних кинолошких организација где се изложбе одржавају.

11.ЖАЛБЕ

Све одлуке које судија донесе у вези са оценама, наградама и разврставању, коначне су и против њих се не може улозити жалба.

Прихватају се жалбе, које се односе на организацију изложбе и елементе примењене за доношење оцена, награда као и за разврставање, и оне се улазу одмах, у писаном облику; мора се положити кауција. Ако залба није оправдана, кауција припада организаторима изложбе.

Анекс ПРАВИЛНИКА О ИЗЛОЖБАМА

Међународне кинолошке федерације (FCI)

Допуна Правилника о светским изложбама и изложбама секције

3. СУДИЈЕ

Све судије које су позване да оцењују на светској или изложби секције морају имати богато искуство на великим изложбама и са расама за које су позване да суде. Судије су дужне да поднесу доказ о том искуству.

Оцене "Најбољи у групи" и "Најбољи на изложби" даје само један судија који за то буде добио дозволу.

На светској и изложби секције, титулу "Најбољи на изложби" може да додели само један судија алл-роунд из земље сталне чланице FCI. Титулу "Најбољи у групи" могу да суде само судије групе из земље сталне чланице FCI, који су квалификовани за групу о којој се ради, или судије алл-роунд из земаља сталних чланица FCI.

На светске и изложбе секције мора бити позван сразмерно састављен међународни жири. За светске изложбе биће позван најмање један судија за сваку секцију. Квалификоване судије из земаља које нису чланице FCI-а могу такође да буду позване, у ограниченој сразмери, да суде првенствено расама из њихове земље порекла. Жири треба да буде тако састављен да већина његових чланова буде из земаља чланица FCI-а. Раса које се доделе сваком судији морају на јасан начин да буду означене на програмима. Национална кинолошка удружења задужена за организацију светских и изложби секције бирају и ангажују судије.

4. ДЕЛЕГАТ FCI а

А. Генерални комитет FCI-а именује за сваку Светску изложбу једног званичног делегата који делује у својству представника FCI-а.

Извршни директор FCI-а помаже званичном делегату.

За сваку изложбу секције, заинтересована секција препоручује једног делегата Генералном комитету, који о томе одлучује.

Б. Делегат FCI-а има следеће функције:

- а) помаже и саветује клубове организаторе за време припремања изложбе;
- б) проверава да ли национално кинолошко удружење земље организатора поштује све правилнике и специјалне одредбе FCI-а и да ли се они правилно примењују на изложби;

ц) обавештава се о свим жалбама које се подносе у току изложбе и односе се на кршења правилника и специјалних одредаба FCI-а;

д) подноси Генералном комитету FCI-а потпун писмени извештај о манифестацији као и све примљене залбе и, ако је потребно, помаже му у решавању проблема.

Ц. Уколико је званичан делегат у исто време члан Генералног комитета FCI-а, представљаће га на изложби у случају да ниједан члан Генералног комитета FCI-а не буде.

Д. Све трошкове путовања званичног делегата, смештај и оброке сноси национално кинолошко удружење које организује манифестацију.

Текст на енглеском језику има законску снагу.

Овај правилник одобрио је Генерални комитет FCI-а у Паризу, априла 2005. године и ступиће на снагу 1. јануара 2006.

Одобрава се прелазни период у трајању од две године.

Правилник неће моћи да се измени пре 1. јануара 2011.

ПРИЈАВА
ЗА ПОЛАГАЊЕ ИСПИТА ЗА КИНОЛОШКОГ СУДИЈУ
ПРЕЗИМЕ И ИМЕ КАНДИДАТА

За ОБЛИК – РАД FCI групе секције само расе

ВЕЋ САМКИНОЛОШКИ СУДИЈА ЗА ОБЛИК/РАД FCI ГРУПЕ

Према члану 68. Правилника о стручном раду КСС стазирао сам као судијски приправник на следећим кинолошким манифестацијама:

Датум место:

Име судије

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

Датум

Судијски приправник

8.2.3. Pravilnik o izobraževanju, proverjanju znanja, imenovanju in napredovanju kinološkega kadra Kinološke zveze Slovenije

Na podlagi 35. člena Statuta Kinološke zveze Slovenije je Zbor sodnikov Kinološke zveze Slovenije na zasedanju dne 16. aprila 2004 v Ljubljani sprejel:

PRAVILNIK O IZOBRAŽEVANJU, PREVERJANJU ZNANJA, IMENOVANJU IN NAPREDOVANJU KINOLOSKEGA KADRA

Splošne določbe

1. člen

Ta pravilnik je strokovni akt Kinološke zveze Slovenije (v nadaljevanju KZS), ki ureja postopke, povezane z izobraževanjem, preverjanjem znanja, imenovanjem in napredovanjem kinološkega kadra.

2. člen

Pravilnik predpisuje in ureja:

- pristojnost strokovnih komisij in pogoje za izvedbo osnovnih izobraževanj ter dopolnilnih usposabljanj kinološkega kadra,
- pripravnistvo za kinološke sodnike za ocenjevanje zunanosti in dela psov,
- napredovanje kinoloških sodnikov,
- postopek preverjanja znanja za kandidate za sodniške pripravnike in kinološke sodnike,
- pogoje in postopke za imenovanje in napredovanje kinoloških sodnikov in drugih kategorij strokovnega kinološkega kadra,
- obliko in vsebino spričeval in druge dokumentacije, povezane z izobraževanjem in preverjanjem znanja,
- mentorstvo.

Pristojnost strokovnih komisij

3. člen

Izobraževanje, preverjanje znanja, imenovanje in napredovanje kinološkega kadra je v pristojnosti **Komisije za izobraževanje in izpite pri KZS**. Komisija je samostojni strokovni organ, katere člane za mandatno obdobje 4 (štirih) let izvoli skupni zbor sodnikov. Izbiro kandidatov in postopek izvolitve članov komisije je opredeljen z določili PSD.

4. člen

Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS je za svoje delo odgovorna Skupnemu zboru sodnikov, ki potrjuje tudi poslovnik njenega delovanja.

5. člen

Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS ima naslednje pristojnosti:

- organizira izobraževanje in preverjanje znanja kandidatov za kinološke pripravnike in kinološke sodnike, vzrejne in tetovirne referente in tudi za ostale kategorije strokovnega kinološkega kadra,
- imenuje predavatelje kinološke tematike,

- na predlog delnih zborov sodnikov imenuje izpraševalce za preverjanje znanja na izpitih za kinološke sodnike in druge kategorije kinološkega kadra,
- strokovnemu svetu KZS predlaga napredovanje kinoloških sodnikov,
- v sodelovanju z zborom sodnikov za lovske, oziroma nelovske pasme psov pripravlja programe izobraževanja kinološkega kadra,
- spremlja in objavlja novice s področja kinologije,
- izdaja in potrjuje dokazila o uspešno opravljenih preizkusih znanja kandidatov za vse kategorije kinoloških nazivov.

6. člen

Izobraževanje in preverjanje znanja poteka na podlagi programov, katerih ustreznost potrjuje na predlog posameznih strokovnih komisij Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS.

7. člen

Izobraževanje za določene kategorije kinološkega kadra lahko na podlagi veljavnih programov organizirajo tudi druge strokovne komisije, vendar v soglasju s Komisijo za izobraževanje in izpite pri KZS, katere člani obvezno sodelujejo pri preverjanju znanja udeležencev izobraževanj.

Pripravnštvo za kinološke sodnike

8. člen

Kandidat za sodniškega pripravnika (v nadaljevanju pripravnik) je lahko vsak član kinološke organizacije - članice KZS, ki najmanj pet let aktivno deluje v okviru matične organizacije, ne da bi za to prejemal denarno ali drugačno nadomestilo.

9. člen

Oseba lahko postane pripravnik, ko je dopolnila starost 18 let. Osnovni pogoji za pridobitev naziva so:

- vsaj 5-letno aktivno delo v kinološki organizaciji,
- priporočilo matične organizacije,
- najmanj srednješolska izobrazba,
- opravljen izpit za pripravnika.

10. člen

Glede na vrsto ocenjevanja, za katero želijo postati pripravniki, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

a) Za ocenjevanje dela športnih delovnih pasem mora kandidat za pripravnika poleg osnovnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- najmanj petletno delo na vseh področjih šolanja psov športnih delovnih pasem in na področju organizacije kinoloških prireditev,
- imeti naziv "vodnik šolanega psa",
- s svojim psom uspešno opraviti mednarodno tekmovanje po programu visjega izpita III. stopnje,
- za pristop k izpitu za pripravnika mu izda soglasje delni zbor sodnikov za ocenjevanje dela športnih delovnih pasem na predlog enega od aktivnih sodnikov za delo.

b) Za ocenjevanje dela reševalnih psov mora kandidat za pripravnika poleg osnovnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- najmanj petletno delo pri šolanju reševalnih psov v enoti reševalnih psov v kinološkem društvu,
- imeti naziv "inštruktor šolanja reševalnih psov I. stopnje",
- biti mora na seznamu aktivnih vodnikov za tekoče leto,
- na mednarodnem tekmovanju reševalnih psov 2. stopnje (RH-T/B; RH-FL/B; RH-F/B) mora doseči kvalifikacijo (70 % v vseh disciplinah)
- soglasje za pristop k izpitu za pripravnika za ocenjevanje dela reševalnih psov mu na predlog enega od aktivnih sodnikov izda delni zbor sodnikov za ocenjevanje dela reševalnih psov.

c) Za ocenjevanje dela lovskih pasem mora kandidat za pripravnika poleg osnovnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- imeti opravljen lovski izpit,
- biti aktiven član lovske organizacije
- imeti naziv "vodnik lovskega psa" za tisto vrsto dela, za katerega želi postati pripravnik,
- za pristop k izpitu za sodniškega pripravnika mu izda soglasje delni zbor sodnikov za ocenjevanje dela lovskih psov na predlog enega od aktivnih sodnikov za delo.

d) Za ocenjevanje dela psov v agilityju mora kandidat za pripravnika poleg osnovnih, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- imeti naziv "vodnik psa za agility",
- za pristop k izpitu za sodniškega pripravnika mu izda soglasje delni zbor sodnikov za agility.

e) Poleg osnovnih pogojev mora kandidat za ocenjevanje zunanosti k prijavi za opravljanje izpita za pripravnika priložiti potrdilo, da je že bil petkrat vodja kroga ali zapisnikar na državni ali mednarodni razstavi.

11. člen

Kandidat za pripravnika se k izpitu prijavi z izpolnjeno prijavnico. Obrazec mu na njegovo željo posreduje pisarna KZS. Na prijavnici so navedeni osebni podatki kandidata (ime in priimek, kraj in datum rojstva in točen naslov) ter podatki o vrsti pripravnštva (vrsta ocenjevanja: zunanost ali delo; pasma, ki jo želi ocenjevati, oziroma vrsta dela).

Prijavnici mora kandidat priložiti tudi:

- pisno priporočilo matične kinološke organizacije in mnenje o delu kandidata in njegovem zanimanju za kinologijo,
- dokazilo o srednješolski izobrazbi,
- dokazila o izpolnjevanju posebnih pogojev.
-

Kandidat za pripravnika, ki opravlja izpit prvič, se lahko prijavi za ocenjevanje zunanosti največ treh pasem ali ene vrste dela naenkrat.

12. člen

K opravljanju izpita za pripravnika se ne morejo prijaviti osebe, ki:

- so v disciplinskem postopku pri KZS ali v matični organizaciji, dokler ta postopek traja,
- so bile kaznovane za hujša kazniva dejanja,
- jim je bila izrečena težja disciplinska sankcija s strani KZS, dokler ne preteče doba 5 (petih) let od pravnomočnosti sankcije,
- jim je šolanje, vodenje psov na razstavah in preprodaja psov vir dohodka,
- ne izpolnjujejo pogojev, navedenih v 9. in 10. členu tega pravilnika.

13. člen

Tuji državljan lahko postane pripravnik in opravlja izpit za pripravnika pri KZS, če ima status tujca v Republiki Sloveniji, je član kinološke organizacije v RS več kot 5 let in aktivno obvlada slovenski jezik.

14. člen

Kandidati za pripravnike se morajo obvezno udeležiti pripravljalnega seminarja, katerega na podlagi razpisa, objavljenega v reviji Kinolog organizira Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS, praviloma 1-krat letno. Komisija prijavljene kandidate o datumu in urniku seminarja obvesti individualno vsaj 14 dni pred seminarjem.

Najkasneje v roku 60 dni po seminarju komisija za udeležence organizira preverjanje znanja - izpit.

Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS organizira izpite praviloma dvakrat letno. Kandidati, ki na preverjanju znanja niso uspešni, lahko izpit ponavljajo v naslednjih izpitnih rokih.

15. člen

Seznam tem, iz katerih kandidat za pripravnika opravlja preizkus znanja je naveden v prilogi tega pravilnika.

16. člen

Izpit za pripravnika poteka v pisni obliki, za pozitivno oceno (uspešno opravljen izpit) pa mora kandidat doseči najmanj 70 % od skupnega števila točk, predvidenih v testu.

17. člen

Po opravljenem izpitu, najkasneje pa v roku enega meseca, si je mora pripravnik izbrati mentorja, v skladu z določbami tega pravilnika o mentorstvu.

18. člen

Na podlagi izpolnjenih pogojev se pripravnika vpiše v evidenco sodniških pripravnikov ter se mu izda Dnevnik dela sodniškega pripravnika in izkaznico.

Vsebina Dnevnika dela sodniškega pripravnika je opisana v prilogi tega pravilnika.

19. člen

V času pripravništva je pripravnik dolžan aktivno sodelovati na prireditvah, ki jih prireja njegova matična organizacija, kakor tudi pri organizaciji tiste kinološke prireditve, ki jo bodisi organizira ali pri kateri sodeluje KZS, če ga ta povabi k sodelovanju. Prav tako po potrebi sodeluje pri delu vzrejne komisije KZS, oziroma pristojnega strokovnega organa, če ga le-ta potrebuje in povabi k sodelovanju.

Obvezno se mora odzvati vabilu in prisostvovati Zboru sodnikov KZS (velja za delne zbore sodnikov, kakor tudi za skupni zbor sodnikov KZS).

Podatke o svoji aktivnosti pripravnik obvezno vpisuje v Dnevnik dela sodniškega pripravnika.

20. člen

Pri sodelovanju pripravnikov na kinoloških prireditvah morajo organizatorji, sodniki in pripravniki upoštevati naslednja določila:

- na eni prireditvi lahko pripravnik stazira le pri enem sodniku,
- na ocenjevanju zunanosti lahko pri enem sodniku hkrati stazirata največ dva pripravnika ,
- na prireditvah, kjer se ocenjuje delo psov, lahko pri vsakem sodniku stazira samo en pripravnik.

Pripravnik se lahko udeleži in sodeluje na prireditvah le s predhodno prijavo, razen na prireditvah lokalnega značaja.

Za udeležbo na prireditvi se mora pripravnik prijaviti organizatorju najmanj 14 dni pred prireditvijo in si pridobiti pisno soglasje o sodelovanju. Organizator mora pripravniku pisno odgovoriti najmanj pet dni pred prireditvijo. Stevilo staziranj in njihovo vrsto (glede na vrsto dela in preizkušnje) pri pripravnikih za ocenjevanje dela reševalnih psov po sklepu delnega zbora sodnikov predpisuje Komisija za reševalne pse pri KZS v skladu z letnim koledarjem prireditev in glede na vrsto dela. Na prireditvah, ki trajajo več dni, mora pripravnik oceniti vse pse, ki ta dan nastopajo v eni delovni ali tekmovalni skupini. Pripravnik mora samostojno oceniti delo najmanj pet psov in na tej podlagi sestaviti poročilo o svojem staziranju z utemeljitvijo podanih ocen.

21. člen

Na pregledih (zunanosti ali vzrejnih) mora pripravnik samostojno oceniti najmanj pet psov in na tej podlagi sestaviti poročilo o svojem staziranju, s podrobnim opisom in razlago podeljenih ocen. Na PNZ, izpiti in tekmovanjih športnih in lovskih psov mora pripravnik samostojno oceniti vse sodelujoče pse pri sodniku, pri katerem stazira. Pripravnik mora vsaj enkrat stazirati pri svojem mentorju. Po končani prireditvi mora sestaviti poročilo o svojem delu, s podrobnim opisom dela posameznega psa, z obrazložitvijo ocen.

Izpolnjene ocenjevalne liste in poročilo je pripravnik dolžan predložiti najkasneje v roku 14 dni kinološkemu sodniku pri katerem je staziral v korekturo in oceno. Na podlagi pregleda navedene dokumentacije, mu kinološki sodnik potrdi uspešnost staziranja na prireditvi v Dnevniku dela sodniškega pripravnika.

Vse navedene dokumente mora pred prijavo pripravnika na izpit pregledati tudi njegov mentor. Ocena pripravnikove dokumentacije je sestavni del mentorjevega mnenja o pripravljenosti kandidata za opravljanje izpita.

22. člen

Pripravniški staz traja najmanj dve in največ tri leta. Izjemoma Komisija za izobraževanje in izpite na prošnjo pripravnika obdobje pripravništva podaljša, vendar največ za eno leto. Po tem roku izgubijo veljavnost vsa do takrat opravljena staziranja in druga opravila. Več kot enkrat se pripravniški staz ne more podaljšati. Če bi želel kandidat še naprej stazirati, se mora ponovno prijaviti na sprejemni izpit.

Izpit za kinološkega sodnika

23. člen

Izpitna roka sta praviloma dva na leto in ju določi Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS v koledarju izobraževanj in izpitov, najkasneje do 15. novembra za obdobje naslednjega leta. Obvestilo o izpitnem roku komisija objavi v reviji Kinolog. Kandidati, ki se k izpitu prijavijo do roka, navedenega v razpisu, morajo biti seznanjeni z urnikom izpitov najkasneje 14 dni pred izpitom.

24. člen

Poleg prijavnice k izpitu, mora pripravnik Komisiji za izobraževanje in izpite predložiti izpolnjen Dnevnik dela sodniškega pripravnika. Iz dnevnika mora poleg mnenja mentorja o kandidatovi usposobljenosti biti jasno razvidno, da je kandidat v obdobju pripravništva, poleg splošnih, izpolnil tudi naslednje posebne pogoje:

1. Pripravnik za **ocenjevanje zunanosti psov** mora aktivno sodelovati na najmanj petih (5) prireditvah, kjer se ocenjuje zunanost (od tega morata biti najmanj dve prireditvi mednarodnega ranga) in na dveh vzrejnih pregledih, kjer se ocenjuje pse tiste pasme, za katero se je prijavil. Poleg tega mora biti najmanj štirikrat tudi vodja kroga ali zapisovalec na razstavi, ne glede na to, v kateri krog ga organizator razstave razporedi.
2. Pripravnik za **ocenjevanje dela psov športnih pasem** mora stazirati na vsaj petih izpitih šolanih psov, kjer se opravlja vsaj pet izpitov visjih stopenj. Stazira lahko tudi na regijskem tekmovanju in odprtih turnirjih, na katerih sodeluje najmanj pet tekmovalcev po programu izpitov visjih stopenj. Staziranja na izpitih in tekmovanjih se upoštevajo v razmerju 1:2, eno staziranje na izpitu je enako dvema na tekmi. Na državnih in mednarodnih tekmovanjih pripravniki ne smejo stazirati. Pripravnik mora za pristop k izpitu na predlog mentorja pridobiti soglasje delnega zbora sodnikov za ocenjevanje dela športnih delovnih pasem.
3. Pripravnik za **ocenjevanje dela reševalnih psov** si pridobi pravico do opravljanja sodniškega izpita takrat, ko stazira dvakrat na izpitih lavinskih psov, trikrat na izpitih iskanja v ruševini, trikrat na izpitih iskanja pogrešanih oseb in dvakrat na preizkušnji za uvrstitev v regijske enote, MERP in SIP. Glede na specifičnost dela reševalnih psov pripravnik praktični del izpita opravlja v treh delih (snežni plazovi, ruševine, iskanje pogrešanih oseb).
4. Pripravnik za **ocenjevanje dela psov v agilityu** Pripravnik za opravljanje sodniškega izpita v agilityju mora stazirati na najmanj sedmih (7) tekmovanjih v agilityju, od tega na najmanj enem mednarodnem tekmovanju. Pred prijavo na sodniški izpit mora tudi najmanj enkrat sodelovati pri organizaciji tekmovanja v agilityju in biti enkrat vodja tekmovanja v agilityju. Udeležiti se mora vseh seminarjev, ki jih organizira strokovna komisija KZS.
5. Pripravnik za **ocenjevanje dela psov lovskih pasem**, ki želi ocenjevati delo na uporabnostni preizkušnji in tekmovanjih lovskih psov si pridobi pravico do opravljanja sodniškega izpita takrat, ko uspešno vodi vsaj enega psa, ki ga je sam izšolal, na enem državnem tekmovanju, ter z njim doseči najmanj II. nagradni razred. Stazirati mora na najmanj treh uporabnostnih preizkušnjah in dveh tekmovanjih.
6. Pripravnik za **ocenjevanje dela ptičarjev** mora sam voditi najmanj enega psa, ki mora biti uspešni na najmanj dveh lokalnih in enem državnem tekmovanju.
7. Pripravnik za **ocenjevanje "Junior Handlinga"** mora že biti sodnik za ocenjevanje zunanosti psov in imeti opravljen ustrezen seminar. Poleg tega mora dvakrat stazirati v ocenjevalnem krogu za to področje, dvakrat aktivno sodelovati pri organizaciji tekmovanja

s tega področja in opraviti ustrezen preizkus znanja pred komisijo za izobraževanje in izpite pri KZS.

8. Pripravnik za **ocenjevanje delovnih izpitov ostalih namembnosti** mora biti vodnik psa tiste vrste namembnosti, za katero opravlja izpit. Ostale izpitne pogoje predpiše ustrezen strokovni organ KZS.

25. člen

Izpit za kinološkega sodnika je javen in poteka v slovenskem jeziku. Izpit je sestavljen iz pisnega in ustnega dela, zajema pa seminarsko nalogo (naslove tem razpiše Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS), teoretični in praktični preizkus znanja, v skladu s programom izpita. Seznam tem, iz katerih kandidat za kinološkega sodnika opravlja preizkus znanja je naveden v prilogi tega pravilnika.

26. člen

Pisni del izpita obsega preverjanje znanja iz **splošnega dela**, ki zajema poznavanje organiziranosti kinologije in poznavanje psa kot živalske vrste. Uspešno opravljeni pisni del izpita (kandidat mora doseči najmanj 70 % vseh možnih točk) je pogoj za pristop k ustnemu delu izpita iz splošnega dela. Ustni del izpita iz **splošnega dela** obsega v bistvu zagovor znanja, predstavljenega v pisnem delu, oziroma odgovore na vprašanja v skladu s programom izpita. Ta del izpita opravlja kandidat pred najmanj tričlansko izpitno komisijo, ki jo sestavljajo mednarodni kinološki sodniki. Uspešno opravljen ustni izpit iz splošnega dela je pogoj za pristop k teoretičnemu delu izpita iz **strokovnega dela**, ki poteka v ustni, lahko pa tudi v pisni obliki.

Preverjanje teoretičnega znanja iz strokovnega dela se nanaša izključno na tisto področje (poznavanje zunanosti določene pasme ali vrste dela), za ocenjevanje katerega kandidat opravlja izpit. Kandidatovo znanje preverja s strani izpitne komisije pooblaščen izpraševalec v prisotnosti najmanj enega člana izpitne komisije. Izpraševalec ne more biti oseba, ki je bila v času pripravništva kandidatu mentor. Uspešno opravljen teoretični izpit iz strokovnega dela je pogoj za pristop k praktičnemu izpitu.

Praktični del preizkusa znanja kandidat opravlja na eni od kinoloških prireditiv nižjega ranga ali v ta namen pripravljenem ocenjevanju, oziroma preizkušnji. Kandidat na prireditvi ob prisotnosti pooblaščenega izpraševalca in člana izpitne komisije samostojno oceni zunanost, oziroma delo najmanj petih psov. Izjema je ocenjevanje dela po krvni sledi, kjer kandidat v skladu z veljavnim pravilnikom lahko oceni tri pse.

Poleg izpolnitve ocenjevalnih listov, mora kandidat po končanem ocenjevanju napisati vsa ustrezna poročila (enako, kot bi bil uradni sodnik) in ustrezno argumentirati vsako svojo odločitev. Pri preizkusu praktičnega znanja v ocenjevanju dela psov mora kandidat oceniti vse glavne faze dela psa, ki spadajo v sklop ene preizkušnje.

Pri preizkusu praktičnega dela znanja mora kandidat za sodnika agilityja pod nadzorom izpraševalca opraviti vsa sodniška opravila, ki spadajo v sklop tekmovanja v agilityju. Praktični del izpita za kinološkega sodnika lahko poteka tudi večfazno (na več prireditvah), odvisno od vrste in poteka preizkušnje ter delovnih razmer, v katerih preizkus znanja poteka. Pripravniki za ocenjevanje dela lovskih psov opravljajo preizkus znanja na v okviru ustreznih lovsko kinoloških prireditiv.

27. člen

Ce je kandidat pri opravljanju izpita neuspešen, ima pravico do ponovnega pristopa k izpitu. V kolikor pristopi k izpitu v prvem izpitnem roku, ga lahko ponovno opravlja samo v delu, pri katerem je bil negativno ocenjen, sicer pa mora preverjanje znanja ponovno opraviti v celoti.

28. člen

Z uspešno opravljenim praktičnim delom izpita kandidat pridobi pravico do naziva KINOLOSKI SODNIK. Poleg naziva je navedena pasemska skupina in pasma, za katere ocenjevanje zunanosti, oziroma pasemska skupina in vrsta dela, za katerega ocenjevanje je opravil izpit. Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS izda kinološkemu sodniku potrdilo o opravljenem izpitu, izkaznica kinološkega sodnika pa se novim kinološkim sodnikom praviloma podeljuje na skupnem ali pa na delnih zborih sodnikov.

DOPOLNITEV SKUPINE IN (ALI) PODROCJA OCENJEVANJA

29. člen

Osebe, ki so že sodniki, lahko postanejo pripravniki za druge pasme ali pasemske skupine za ocenjevanje zunanosti in/ali dela, ne da bi opravljale izpit za pripravnika, izpolnjevati pa morajo naslednje pogoje:

- od zadnjega opravljenega sodniškega izpita mora poteči najmanj 6 mesecev,
- v tem obdobju morajo uspešno soditi na najmanj eni kinološki prireditvi,
- da niso v disciplinskem ali kazenskem postopku.

Naenkrat se lahko prijavijo za staziranje za ocenjevanje največ ene pasemske skupine ali vrste dela.

30. člen

V obdobju staziranja, ki lahko traja najmanj 6 mesecev in največ 3 leta, morajo kandidati aktivno sodelovati na najmanj treh kinoloških prireditvah, ki zadevajo ocenjevanje zunanosti pasme ali vrste dela, za katerega so prijavljeni. Izmed prireditev je ena lahko lokalnega ali regionalnega značaja, drugi dve pa morata biti državnega ali mednarodnega ranga. Svoje aktivnosti kandidat vpisuje v dnevnik kinološkega sodnika - pripravnika.

V kolikor jih še ne izpolnjujejo, morajo kandidati v tem času izpolniti tudi pogoje, navedene v 24. členu tega pravilnika.

31. člen

Ob prijavi na izpit je kandidat Komisiji za izobraževanje in izpite pri KZS dolžan predložiti dokazila o izpolnjenih pogojih.

Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS je na podlagi prejete prijave kandidata dolžna obvestiti o datumu in kraju izpita najmanj 14 dni pred izpitom.

32. člen

Izpit za kinološkega sodnika - nadaljevalca je javen in ga kandidat opravlja pred pooblaščenim izpraševalcem, ob prisotnosti še enega člana izpitne komisije. V kolikor se izpit nanaša na dopolnitev skupine (v smislu ocenjevanja zunanosti ali dela), kandidat opravlja samo teoretični preizkus znanja o poznavanju pasme, skupine in vrste dela. V primeru, da kinološki sodnik za ocenjevanje zunanosti opravlja izpit za ocenjevanje določene vrste dela psov ali obratno, mora poleg teoretičnega, opraviti tudi praktični preizkus znanja.

33. člen

Na podlagi uspešno opravljenega izpita si kandidat pridobi pravico do vpisa ustreznega naziva v Izkaznico kinološkega sodnika.

Napredovanje kinoloških sodnikov

34. člen

Kinološki sodniki lahko napredujejo na podlagi svojega aktivnega delovanja in s tem povezanega poznavanja aktualnih dogajanj na področju ocenjevanja zunanosti in (ali) dela psov. V okviru možnega napredovanja si kinološki sodnik lahko pridobi naziv, državni kinološki sodnik, mednarodni sodnik, vsestranski pasemski (allround) sodnik in zaslužni kinološki sodnik.

Državni kinološki sodnik je tisti sodnik, ki po opravljenem izpitu samostojno ocenjuje na lokalnih, regionalnih in državnih prireditvah v Sloveniji.

Mednarodni kinološki sodnik lahko postane tisti sodnik, ki je vsaj petkrat sodil na državnih prireditvah ter izpolnjuje pogoje, ki jih določa Pravilnik FCI o mednarodnih sodnikih.

Vsestranski pasemski (allround) kinološki sodnik lahko postane tisti mednarodni sodnik, ki je vsaj 20 let sodil na mednarodnih prireditvah in ki je od KZS pooblaščen za ocenjevanje zunanosti vsaj osmih (8) pasemskih skupin obeh kinoloških smeri. Tak sodnik se lahko prijavi za vsestranskega pasemskega sodnika. Stazirati mora vse tiste FCI pasemske skupine, za katere ni sodnik in to vsaj dvakrat na mednarodnih prireditvah. Po izpolnitvi navedenih pogojev in predložitvi zahtevanih dokazil ga lahko Strokovni svet KZS, ob upoštevanju dejanskih potreb, na predlog Komisije za izobraževanje in izpite imenuje za vsestranskega pasemskega kinološkega sodnika.

Zaslužni kinološki sodnik lahko postane tisti mednarodni kinološki sodnik, ki najmanj 20 let aktivno deluje v kinološki organizaciji in je starejši od 75 let.

35. člen

Napredovanje kinoloških sodnikov potrjuje SS KZS na predlog Komisije za izobraževanje in izpite pri KZS, kateri mora kinološki sodnik posredovati vlogo za napredovanje. Vlogi mora biti priloženo dokazilo o izpolnjevanju pogojev (kronološki pregled sodelovanja na prireditvah).

36. člen

Če mednarodni kinološki sodnik za ocenjevanje zunanosti ali vrste dela opravi izpit za ocenjevanje nove pasemske skupine, oziroma nove vrste dela, je tudi za to področje avtomatično imenovan kot mednarodni kinološki sodnik.

Ostali kinološki kader

37. člen

Za ostali kinološki kader Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS podeljuje kinološke nazive v skladu z določili, navedenimi v katalogu kinoloških nazivov in kinoloških del.

Mentorstvo

38. člen

Namen mentorstva je pomoč sodniškim pripravnikom, po potrebi pa tudi ostalim kategorijam kinološkega kadra pri osvajanju potrebnega znanja. Mentor pripravniku posreduje podatke o potrebni strokovni literaturi, razjasni probleme, s katerimi se pripravnik sooča in preverja znanje, katerega naj bi pripravnik obvladal v določenem obdobju svojega staziranja. Priporočljivo je, da mentor občasno daje pripravniku določene strokovne naloge in zadolžitve, upošteva načelo postopnosti.

39. člen

Mentorstvo sodnika je obvezno in hkrati častno delo, zato se ga ne honorira.

40. člen

Vlogo mentorja lahko opravljajo kinološki sodniki. Dolžino sodniškega staža mentorja za pasmo, oziroma vrsto dela za katero pripravnik stazira določijo delni zbori sodnikov, vendar ne sme biti krajša kot 3 leta.

Kinološki sodnik je lahko mentor največ trem pripravnikom hkrati.

Mentor ne more biti kinološki sodnik, ki je v disciplinskem postopku pri KZS.

41. člen

Mentorja si lahko samostojno izbere vsak pripravnik, pri čemer mora upoštevati, da je izbrani mentor sodnik za tisto kinološko področje, za katero je pripravnik prijavljen .

Pripravnik je dolžan Komisiji za izobraževanje in izpite pri KZS najkasneje v roku enega meseca po opravljenem izpitu za kinološkega pripravnika posredovati pisno soglasje o sodelovanju mentorja pri njegovem usposabljanju.

42. člen

Pripravnik mora sam poskrbeti za stike z mentorjem in mu posredovati vso potrebno dokumentacijo v zvezi s svojim pripravništvom.

43. člen

Mentor je pripravniku dolžan pregledati in oceniti dokumentacijo, navedeno v 21. členu tega pravilnika in na podlagi preveritve njegovega znanja pripraviti mnenje o kandidatovi usposobljenosti za pristop k izpitu. Mnenje mentor vpiše v Dnevnik dela sodniškega pripravnika, katerega pripravnik ob prijavi k izpitu predloži Komisiji za izobraževanje in izpite pri KZS.

Mentorjeva ocena pripravnikovega znanja je eden od pogojev za pristop k izpitu. Mentor lahko odsvetuje opravljanje izpita, če meni, da pripravnik ni dovolj usposobljen.

44. člen

Mentor, ki ob zaključku pripravniškega staža ne izdela svojega mnenja o kandidatovi usposobljenosti, oziroma odkloni izdajo mnenja, je disciplinsko odgovoren zaradi krsitve določil tega pravilnika.

45. člen

Vloga mentorja kandidatu izključuje vlogo člana izpitne komisije ali izpraševalca tega kandidata pri opravljanju izpita za kinološkega sodnika.

Mentor ne more nastopati v vlogi člana izpitne komisije ali pooblaščenega izpraševalca

46. člen

Pripravnik lahko iz utemeljenih razlogov zaprosi Komisijo za izobraževanje in izpite pri KZS za določitev drugega mentorja. Komisija mora njegovo vlogo prednostno obravnavati in preveriti. Če komisija ugotovi, da mentor ni opravljal svojih nalog v skladu z določili strokovnih pravilnikov KZS, določi v roku enega meseca od te ugotovitve pripravniku drugega mentorja in če je potrebno, ustrezno ukrepa proti prvemu mentorju.

47. člen

Če so vsi mentorji polno zasedeni, Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS o tem seznani kandidate za pripravnike pred opravljanjem izpita. Kandidat za pripravnika lahko opravlja izpit, stažirati pa ne more pričeti toliko časa, dokler si ne pridobi mentorja.

Komisija za izobraževanje in izpite pri KZS v takem primeru podaljša pripravniški staž za toliko časa, dokler ustrezen mentor ni prost.

48. člen

Kinološki sodnik ima pravico odkloniti ali prekiniti mentorstvo v primeru daljše bolezni, daljše odsotnosti in prevelike zaposlitve na službenem, oziroma kinološkem področju, oziroma iz drugih opravičljivih razlogov.

V primeru, da je kinološki sodnik sprejel mentorstvo, pa ga zaradi zgoraj navedenih razlogov ne more več opravljati, je dolžan o tem obvestiti Komisijo za izobraževanje in izpite pri KZS, ki pripravniku z njegovim soglasjem določi drugega mentorja. Dokler komisija kinološkega sodnika ne razreši mentorstva, je le-ta dolžan opravljati to zadolžitev.

49. člen

Za vse, kar ni navedeno v tem pravilniku, veljajo določila Mednarodnega pravilnika o sodnikih FCI (april, 2000) in Mednarodnega pravilnika za razstavne sodnike FCI – definicije, pravice, obveznosti in določila, (oktober 2000).

50. člen

Ta pravilnik je sprejel Skupni zbor sodnikov KZS dne 16. aprila 2004 in začne veljati osmi dan po objavi v glasilu KZS - Kinolog.

Za strokovno tolmačenje določil tega pravilnika je pristojna Komisije za izobraževanje in izpite pri KZS. Spremembe in dopolnitve tega pravilnika lahko sprejema Skupni zbor sodnikov KZS.

Vse organizacije članice KZS in vsi strokovni organi KZS morajo s sprejetjem tega pravilnika uskladiti vse svoje strokovne akte v roku enega leta od dneva njegovega sprejetja.

Predsednik zbora sodnikov
Sašo Novak l.r.

Predsednik strokovnega sveta KZS
Jože Vester l.r.

PRILOGA I:

Seznam tem za preverjanje znanja kandidatov za kinološke pripravnike:

I. ZA OCENJEVANJE ZUNANJOSTI IN DELA (splošni del):

1. KINOLOSKA ORGANIZIRANOST
2. SPLOSNO ZNANJE O PSIH

II. KANDIDATI ZA OCENJEVANJE ZUNANJOSTI: 1. OCENJEVANJE ZUNANJOSTI PSA - SPLOSNO:

- a) kaj se ocenjuje (splošno)
 - b) vrste ocenjevanja
 - c) presojanje zunanosti in kriteriji ocenjevanja
 - d) poznavanje obrazcev za ocenjevanje zunanosti
 - e) označevanje hib
2. POZNAVANJE PASME (za katero se kandidat prijavlja)
 1. a) izvor (nastanek pasme in poreklo)
 2. b) lastnosti in uporaba pasme
 3. c) opis pasme po veljavnem standardu FCI

III. KANDIDATI ZA OCENJEVANJE DELA PSOV:

1. PSIHOFIZICNE LASTNOSTI PSOV KOT OSNOVA ZA SOLANJE
2. OSNOVE SOLANJA
3. POZNAVANJE POSEBNOSTI SOLANJA, OBLIKE IN VRSTE DELA (za katero se kandidat prijavlja)
4. POZNAVANJE OBRAZCEV ZA OCENJEVANJE DELA

PRILOGA II: *

Seznam tem za preverjanje znanja kandidatov za kinološke pripravnike:

I. SPLOSNI DEL

A. KINOLOSKA ORGANIZIRANOST IN ZAKONODAJA

1. Zgodovina kinologije v Sloveniji in svetu
2. Kinološka zveza Slovenije in njeni organi
3. Statut KZS
4. Strokovni pravilniki KZS
5. Pravilniki FCI
6. Poznavanje kinološke terminologije 7. Poznavanje Zakona o zaščiti živali

B. POZNAVANJE PSA KOT ZIVALSKÉ VRSTE

1. Izvor psa in pasemsko razlikovanje
2. Značilnosti v zgradbi in delovanju pasjega telesa
3. Razmnoževanje psov
4. Prehrana psov
5. Namestitev in nega psa
6. Vzgoja in socializacija mladega psa
7. Najpogostejša obolenja psov in zaščita pred njimi
8. Najpogostejše poškodbe pri psih in prva pomoč

II. STROKOVNI DEL

A. OCENJEVANJE ZUNANJOSTI PSA

1. Splošno o ocenjevanju zunanosti psov: - vrste ocenjevanj
- presojanje zunanosti in kriteriji
2. Ocena psa - opis odlik in napak:
- konstitucija in kondicija, označevanje in poimenovanje telesnih predelov, glava (po obliki), oči (po obliki in barvi), uhlja (po obliki in videzu), vrat, sprednji del, noge (okotenost in stoja), šape, hrbet, trebuh, križ, rep (po dolžini in nošenju), dlaka (po barvi, kvaliteti in dolžini).
3. Tehnični pristop k ocenjevanju:
- merjenje psa
- pregled zobovja in spolovil - pri samcih
- ocenjevanje stoje in gibanja
4. Oblikovanje sodniškega poročila
5. Sodniška etika
6. Poznavanje pasme, oziroma pasemske skupine, za katero kandidat opravlja izpit:
- zgodovina pasme, oziroma pasemske skupine

- značilnosti in uporabnost pasme
- razširjenost v svetu in pri nas
- standard FCI
- tipične napake, ki vplivajo na oceno
- vzrejni prepisi, ki veljajo pri nas

B. OCENJEVANJE DELA PSOV – SPLOSNO:

1. Psihične lastnosti psa, pomembne za šolanje psa
2. Učni proces in šolanje psa

C. OCENJEVANJE DELA SOLANIH SPORTNIH PSOV

1. Vaje poslušnosti
2. Sledenje in iskanje
3. Vaje obrambe in napada
4. Poznavanje pravilnikov o izpitih šolanih psov

D. DELO RESEVALNIH IN ISKALNIH PSOV

1. Premagovanje ovir
2. Plazovi in reševanje izpod plazov
3. Ruševine in reševanje izpod ruševin
4. Iskanje pogrešancev
5. Poznavanje pravilnikov za preizkušanje usposobljenosti reševalnih in iskalnih psov ter njihovih vodnikov

E. DELO PSOV V AGILITYJU

1. Agility kot vrsta tekmovanja psov
2. Poznavanje pravilnikov o tekmovanjih v agilityju
3. Načrtovanje parkurjev
4. Premagovanje ovir

F. DELO LOVSKIH PSOV

1. Vaje poslušnosti
2. Gonja, sledenje, iskanje in prinašanje
3. Delo in obnašanje psa v lovišču
4. Vrste delovnih preizkušenj
5. Natančno poznavanje pravilnika o delovni preizkušnji, za ocenjevanje katere kandidat opravlja izpit

8.2.4. Kurmeestersreglement werkhonden Raad van Beheer

Keurmeestersreglement werkhonden

Inhoud

Pagina

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1:	Begripsomschrijvingen	3
------------	-----------------------	---

Hoofdstuk 2 Opleiding en benoeming keurmeesters

Artikel 2:	Algemene bepalingen	3
Artikel 3:	Aanmelding	4
Artikel 4:	Toelating	5
Artikel 5:	Promotie- degradatieregeling	6
5.1 a	Leerlingkeurmeester	
5.1 b	Aspirantkeurmeester	
5.1 c	Examen keurmeester C	
5.1 d	Keurmeester B	
5.1 e	Keurmeester A	
5.1 f	Vaststellen lijst keurmeesters A	

Hoofdstuk 3 Bevoegdheden en verplichtingen keurmeesters

Artikel 6:	Bevoegdheden	6
Artikel 7:	Verplichtingen	6
Artikel 8:	Keuringen buitenland	7

Hoofdstuk 4 Keurmeestersvergaderingen

Artikel 9:	Keurmeestersvergaderingen	7
------------	---------------------------	---

Hoofdstuk 5 beoordeling keurmeesters

Artikel 10:	beoordeling keurmeesters	7
-------------	--------------------------	---

Hoofdstuk 6 Straf- en slotbepalingen

Artikel 11:	Strafbepalingen	9
Artikel 12:	Slotbepalingen	9

Hoofdstuk I Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsomschrijvingen

Artikel 1.1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a) **FCI:** de Fédération Cynologique Internationale;
- b) **Raad van Beheer:** de Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland;
- c) **CWH:** de Commissie Werkhonden, bedoeld in het Kynologisch Reglement;
- d) **Richtlijnen:** op grond van het Kynologisch Reglement nadere door de Commissie gestelde regels, besluiten en voorschriften;
- e) **Werkhondenvereniging:** de vereniging, bedoeld in het Kynologisch Reglement;
- f) **Keurmeester:** een door de Raad van Beheer benoemde werkhondenkeurmeester;
- g) **Examen- en wedstrijdreglement:** het FCI-IPO-reglement, uitgewerkt door de Commissie;
- h) **IPO reglement:** het door de FCI vastgestelde Internationale Prüfungsordnung (IPO)-examen- en wedstrijdreglement;
- i) **IPO-R reglement::** het door de FCI en de Internationale Rettungshundeorganisation (IRO) vastgestelde Internationale Prüfungsordnung für Rettungshundensport (IPO-R examen- en wedstrijdreglement);
- j) **VZH reglement:** het in het examen- en wedstrijdreglement bepaalde programma;
- k) **UV reglement:** het in het examen- en wedstrijdreglement bepaalde programma;

Artikel 1.2

De commissie stelt jaarlijks een lijst van bevoegde keurmeesters vast en zendt deze aan de werkhondenverenigingen.

Hoofdstuk II Opleiding en benoeming van keurmeesters.

Artikel 2: Algemene bepalingen

Artikel 2.1

- a) De CWH bepaalt jaarlijks de behoefte aan keurmeesters.
- b) In dit hoofdstuk wordt onder "Adviescommissie" verstaan: de door de CWH benoemde "Adviescommissie voor de toelating en opleiding van keurmeesters".
- c) De Adviescommissie is belast met de zorg voor de opleiding van keurmeesters overeenkomstig dit reglement.

Artikel 2.2

- a) Bij de beoordeling van de geschiktheid van een persoon voor de functie van keurmeester wordt niet alleen gelet op, door middel van in dit reglement geregelde keuringen of examens, geteste bekwaamheden en vaardigheden, maar ook op gedrag, persoonlijkheid en karakter.
- b) De Adviescommissie en de CWH laten zich bij het uitbrengen van een advies en het nemen van een beslissing op grond van dit hoofdstuk niet alleen leiden door de geschiktheid van de betrokken persoon, maar ook door de behoefte aan keurmeesters.

Artikel 3: Aanmelding

Artikel 3.1

Tot de opleiding tot keurmeester kunnen slechts worden toegelaten zij, die:

- a) Gedurende ten minste 5 achtereenvolgende jaren actief lid zijn van een werkhondenvereniging;
- b) Ervaring hebben in het opleiden en voorbrengen van honden op africhtingsexamens en –wedstrijden en ten minste twee honden zelfstandig met goed gevolg opgeleid hebben op het niveau IPO III;
- c) Actief te zijn als hondengeleider en/of instructeur;
- d) De leeftijd van 25 jaar hebben bereikt en de leeftijd van 50 jaar nog niet hebben bereikt.;
- e) Beschikken over een goede gezondheid blijkend uit een gezondheidsverklaring;
- f) Van onbesproken gedrag zijn blijkend uit een verklaring omtrent het gedrag;
- g) Schoolopleiding hebben op minimaal middelbaar niveau blijkend uit de benodigde diploma's.
- h) Zodanig overweg kunnen met de computer dat digitale verwerking van rapporten en overzichtslijsten geen probleem opleveren.

Artikel 3.2

- a) Een verzoek om toelating tot de opleiding wordt schriftelijk ingediend bij het (hoofd)bestuur van de werkhondenvereniging waarvan de kandidaat lid is;
- b) Het (hoofd)bestuur van de betreffende werkhondenvereniging zendt het verzoek, vergezeld van een advies, binnen drie maanden na ontvangst door aan de CWH;

Artikel 3.3

Een verzoek als bedoeld in artikel 3.2 a wordt digitaal ingediend en gaat vergezeld van de volgende (digitale) bijlagen:

- a) Een beknopte levensbeschrijving, bevattende onder meer gegevens over leeftijd, burgerlijke stand, genoten schoolopleiding en maatschappelijke positie. Tevens dient er een uitgebreide beschrijving te worden gegeven van de activiteiten binnen de hondensport waaruit blijkt dat de kandidaat voldoet aan de eisen genoemd onder artikel 3.1 a t/m c;
- b) Een niet langer dan drie maanden voor het verzoek door een arts afgegeven verklaring, waaruit blijkt dat de kandidaat beschikt over een goede gezondheid;
- c) Een verklaring omtrent het gedrag afgegeven door de plaatselijke overheid;
- d) Kopieën van behaalde schooldiploma's;
- e) Een recente pasfoto.

Artikel 3.4

De CWH wijst het verzoek af indien;

- a) De commissie van oordeel is dat er geen behoefte bestaat aan het in opleiding nemen van kandidaten;
- b) Niet wordt voldaan aan de artikelen 3.1 tot en met 3.3;
- c) De CWH de kandidaat reeds op grond van de aangeleverde stukken niet geschikt acht voor de functie van werkhondenkeurmeester.

Artikel 3.5

Een besluit als bedoeld in artikel 3.4 wordt medegedeeld aan de kandidaat en aan de werkhondenvereniging waarvan de kandidaat lid is, onder vermelding van de

afwijzingsgrond.

Artikel 3.6

- a) Indien geen toepassing is gegeven aan artikel 3.4 dan gaat de aanmelding in portefeuille tot aan het einde van het lopende kalenderjaar.
- b) Aan het einde van het lopende kalenderjaar (nov/dec) zal tijdens de bijeenkomst van de, door de CWH benoemde, adviescommissie de kandidaten worden uitgenodigd voor een informeel gesprek en een proefkeuring.
- c) De kandidaten dienen een proefkeuring te verrichten voor circa 6 honden in de diverse niveaus.
- d) Na de proefkeuring brengt de adviescommissie advies uit aan de CWH over de eventuele toelating van de kandidaat. De CWH kan van dit advies afwijken.

Artikel 4: Toelating

Artikel 4.1

- a) Hij/Zij, die is toegelaten tot de opleiding, is leerling keurmeester, hierna te noemen "leerling" ;
- b) De tot de opleiding toegelaten kandidaten krijgen voor de gehele opleiding een mentor toegewezen; (de mentor en leerkeurmeester worden door de CWH benoemd uit leden van de CWH, het keurmeesterkorps of andere ervaringsdeskundigen)
- c) Steeds wanneer een leerling of aspirant op grond van dit reglement een keuring moet verrichten of een examen moet afleggen deelt de Adviescommissie hem tijdig mee, wanneer, waar en bij welke leerkeurmeester hij de keuring moet verrichten;
- d) Van elke keuring dient de leerling of aspirant een rapport op te maken en dit binnen één week, in tweevoud, aan de betreffende leerkeurmeester te zenden;
- e) De betreffende leerkeurmeester zendt het rapport, voorzien van eventuele correcties en commentaar, binnen één week door aan de Adviescommissie;
- f) Indien de keuring door de Adviescommissie als onvoldoende wordt gekwalificeerd mag deze keuring éénmaal worden herhaald. Bij een tweede onvoldoende wordt de opleiding van de betreffende leerling of aspirant niet voortgezet;
- g) De volgorde in de benoemingen is als volgt:
 1. Leerlingkeurmeester (krijgt tijdens de te verrichte keuringen onderricht van een leerkeurmeester)
 2. Aspirantkeurmeester (verricht, onder toezicht en verantwoording van een leerkeurmeester, zelfstandig keuringen)
 3. Keurmeester C (verricht zelfstandig keuringen op examens)
 4. Keurmeester B (verricht zelfstandig keuringen op examens en wedstrijden)
 5. Keurmeester A (verricht zelfstandig keuringen op examens, wedstrijden, hoofdevenementen en internationale examens en wedstrijden)

Artikel 5 Promotie- en degradatieregeling

Artikel 5.1

- a) Een leerlingkeurmeester moet, om als aspirantkeurmeester toegelaten te kunnen worden, 4 als voldoende beoordeelde keuringen verrichten onder verantwoording en toezicht van een leerkeurmeester;
- b) Een aspirantkeurmeester moet, om tot het examen voor keurmeester C te worden toegelaten, 4 als voldoende beoordeelde zelfstandige keuringen verrichten onder verantwoording en toezicht van een leerkeurmeester;
- c) Een aspirantkeurmeester moet, om tot keurmeester C te worden benoemd, volkomen zelfstandig een examen met tenminste 6 honden keuren onder toezicht van een door de Adviescommissie aan te wijzen leerkeurmeester;
- d) Na twee jaar, waarin minimaal 20 keuringen moeten zijn verricht, vindt door de Adviescommissie een evaluatie plaats met de keurmeester C om te bekijken of hij/zij benoemd kan worden tot keurmeester B;
- e) Om tot keurmeester A te worden benoemd dient men aan de volgende eisen te voldoen:
 - (1) Minimaal 3 jaar actief als keurmeester B;
 - (2) Actief als hondengeleider op examens of wedstrijden;
 - (3) Correcte uitdrukkingsvaardigheden in de Engelse en/of Duitse taal;
- f) De CWH stelt, met advies van de Adviescommissie, jaarlijks de lijst met keurmeester(s) A vast.

Hoofdstuk III Bevoegdheden en verplichtingen keurmeesters

Artikel 6 Bevoegdheden

Artikel 6.1

- a) Een keurmeester mag slechts keuren op wedstrijden en examens waarvoor krachtens het Wedstrijd- en examenreglement toestemming is verleend;
- b) Een keurmeester mag slechts keuren bij verenigingen die volledig aan haar financiële verplichtingen jegens de CWH heeft voldaan.

Artikel 7 Verplichtingen

Artikel 7.1

- a) Een keurmeester mag niet keuren op door de CWH vastgestelde sperdata (ook niet in het buitenland);
- b) Het aantal vastgestelde maximum aantal keurdagen wordt jaarlijks door de CWH vastgesteld; (Buitenlandse keuringen tellen hierbij ook mee).
- c) De hoogte van door organiserende verenigingen aan keurmeesters te betalen vergoedingen voor werkelijk gemaakte reis- en verblijfkosten wordt jaarlijks door de Raad van Beheer vastgesteld;
- d) Keurmeesters zijn verplicht de vastgestelde dagvergoeding alsmede de vergoeding voor gemaakte reiskosten bij de organiserende vereniging in rekening te brengen;
- e) Vergoedingen waarvan de hoogte niet door de Raad van Beheer is vastgesteld, worden slechts betaald indien er, uiterlijk bij de definitieve uitnodiging van de keurmeester, schriftelijk overeenstemming is bereikt;

Artikel 8 Keuringen buitenland

Artikel 8.1

- a. De CWH verleent slechts toestemming aan keurmeesters “B en A” om in het buitenland te mogen keuren;
- b. De in lid “a” bedoelde toestemming wordt verder slechts verleend voor keuringen die georganiseerd worden door een vereniging die is erkend door een bij de FCI aangesloten overkoepelend orgaan en waarvoor door of namens dat overkoepelend orgaan toestemming is verleend;
- c. Een verzoek om toestemming als in lid “a” bedoeld moet tijdig, dat wil zeggen minimaal twee maanden voor het evenement, bij de secretaris van de CWH worden ingediend en vergezeld gaan van stukken waaruit blijkt dat aan lid “b” wordt voldaan;

Hoofdstuk IV Keurmeestersvergaderingen

Artikel 9 Keurmeestersvergaderingen

Artikel 9.1

- a) De CWH roept de keurmeesters periodiek bijeen voor een keurmeestersvergadering;
- b) Deze vergaderingen hebben ten doel de eenheid in het keuren te bevorderen, voorlichting te geven over de reglementen van de CWH en wijzigingen daarin te bespreken, alsmede de belangen van de keurmeesters te behartigen;
- c) Een keurmeestersvergadering wordt gehouden wanneer de CWH dit wenselijk acht of tenminste 15 keurmeesters dit verzoeken en in ieder geval jaarlijks voor aanvang van het examenseizoen;
- d) De keurmeestersvergadering kan aan de CWH voorstellen doen;
- e) In de keurmeestersvergadering heeft iedere keurmeester één stem;
- f) De leden van de CWH, die geen keurmeester zijn, hebben een adviserende stem;
- g) Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid van stemmen;

Artikel 9.2

- a) De voorzitter van de CWH treedt op als voorzitter van de keurmeestersvergadering;
- b) Een door de CWH aangewezen secretaris maakt een besluitenlijst van de besluiten die tijdens de vergadering worden genomen;
- c) De op de vergadering genomen besluiten zijn bindend voor alle keurmeesters;

Hoofdstuk V Beoordeling keurmeesters

Het keuren van werkhonden is een jurysport en er zal dus verschil in interpretatie optreden in het beoordelen van honden tussen de verschillende keurmeesters. Evenals dit voor andere technische functionarissen gebruikelijk is, is het wenselijk dat ook een keurmeester met enige regelmaat beoordeeld wordt.

Door het instellen van “rapporteurs” kan de CWH haar doelstelling, het keuren van werkhonden zodanig optimaliseren dat er geen grote verschillen meer optreden bij het beoordelen door het keurmeestercorps, meten en archiveren.

Artikel 10 Beoordeling keurmeester

Artikel 10.1

Het juridisch kader waarmee de CWH en dus ook de keurmeesters te maken krijgen zijn:

- Het Internationale Examenreglement.
- het Kynologisch Reglement.
- FCI regelgeving.
- Nederlandse Wetgeving en regelgeving op het gebied van dierenwelzijn.

Artikel 10.2

De rapporteur is te allen tijde bevoegd om namens de CWH een examen of wedstrijd te bezoeken en de keurmeester(s) te beoordelen. Zowel de keurmeester als de organiserende vereniging zijn verplicht om de rapporteur zodanig medewerking te verlenen, dat hij of zij in staat is een goede beoordeling te maken.

De rapporteur heeft geen invloed op de keuring door de te beoordelen keurmeester.

Artikel 10.3

Rapporteurs worden benoemd door de CWH uit:

- oud keurmeesters
- een lid van de CWH
- deskundige leden van werkhondenverenigingen

Een rapporteur dient volledig op de hoogte te zijn van alle geldende reglementen en uitvoeringsbepalingen.

Artikel 10.4

Op de site van de CWH is een formulier te downloaden welke de rapporteur gebruikt om een keurmeester te beoordelen.

De rapporteur vult het beoordelingsformulier in en stuurt dit binnen één week per e-mail, naar de secretaris van de CWH met een kopie aan de beoordeelde keurmeester.

Artikel 10.5

Een beoordeelde keurmeester kan bezwaar maken tegen het uitgebrachte rapport.

Hij schrijft hiertoe binnen vijf werkdagen na de beoordelingsdatum, een gemotiveerd bezwaarschrift aan de secretaris van de CWH. Later ontvangen bezwaarschriften worden niet meer in behandeling genomen.

In de eerstvolgende bijeenkomst van de CWH (na de beoordeling) wordt een bezwaarschrift behandeld. De uitkomst hiervan wordt zowel aan de beoordeelde keurmeester als aan de rapporteur gemeld. Verder bezwaar is niet mogelijk.

Artikel 10.6

Na afloop van een seizoenjaar wordt een overzicht gemaakt van de gemaakte beoordelingen.

Als hiertoe aanleiding is zal de CWH een keurmeester uitnodigen voor een functioneringsgesprek.

Hoofdstuk 6 Slot- en strafbepalingen

Artikel 11 Strafbepalingen

Artikel 11.1

- a) De keurmeester die tijdens een wedstrijd en/of examen, dan wel binnen een periode van 4 weken voorafgaande aan het evenement in strijd met de verbodsbepalingen uit een artikel van het Kynologisch Reglement of examenreglement handelt of nalaat te handelen dan wel bij herhaling in strijd met de overige bepalingen van het Kynologisch Reglement van de Raad van Beheer of de bepalingen van door de CWH vastgestelde reglementen handelt of nalaat te handelen, kan gestraft worden met het ontnemen van zijn bevoegdheid om als keurmeester op te treden:
 - 1. voor de verdere duur van het evenement
 - 2. voor toekomstige wedstrijden en/of examens;
 - 3. voor een vastgestelde periode;
- b) Tot het opleggen van de in lid a1 bedoelde straf zijn bevoegd:
 - 1. de CWH;
 - 2. de door de CWH voor dit evenement aangewezen gedelegeerde.
- c) Tot het opleggen van de in lid a2 en a3 bedoelde straf is uitsluitend de CWH bevoegd.
- d) De betreffende keurmeester wordt zo mogelijk gehoord voordat de straf wordt opgelegd;
- e) Het besluit tot strafoplegging wordt, zo mogelijk, schriftelijk, en anders in ieder geval mondeling aan de betreffende keurmeester en aan de besturen van de werkhondenverenigingen medegedeeld;

Artikel 12 Slotbepalingen

Artikel 12.2

- a) Tegen de beslissingen op grond van dit reglement staat geen beroep open;
- b) In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de Raad van Beheer;
- c) In bijzondere gevallen kan de CWH van één of meer bepalingen van dit reglement dispensatie verlenen. Van een besluit tot het verlenen van dispensatie wordt afschrift gezonden aan de Raad van Beheer en aan de Werkhondenraad.

Artikel 12.3

Dit reglement kan worden aangehaald als "Keurmeestersreglement Werkhonden".

Aldus besproken in de vergadering met de Werkhondenraad van2011 en vastgesteld in de vergadering van de CWH van
De Commissie Werkhonden,

<i>Voorzitter:</i>	<i>A.A. Broekhuizen</i>
<i>Secretaris:</i>	<i>G. Besselink</i>
<i>Penn.meester</i>	<i>R. Okkema</i>
<i>Lid:</i>	<i>E. van der Veen</i>
<i>Lid:</i>	<i>N. Sweebroek</i>

8.3. Табеле обраде података

8.3.1. Сви одговори анкетираних судија кроз питања

Број записа у овом упиту:	66	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	100.00%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	16	24.24%
KSRS (A2)	31	46.97%
KZS (A3)	14	21.21%
Без одговора	5	7.58%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а2		
Име и презиме		
Одговор	60	90.91%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	1	1.52%
Између 30-60 година (A2)	31	46.97%
Преко 60 година (A3)	28	42.42%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	2	3.03%
Мушки (M)	58	87.88%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	9	13.64%
Између 15-30 година (А2)	32	48.48%
Преко 30 година (А3)	19	28.79%
Без одговора	6	9.09%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	14	21.21%
Просечан (А2)	21	31.82%
Могло би боље (А3)	20	30.30%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	17	25.76%
Могло би бити иновирани (А2)	26	39.39%
Не (А3)	12	18.18%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	15	22.73%
Утиче (А2)	26	39.39%
Не утиче значајно (А3)	14	21.21%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	25	37.88%
Утиче (A2)	16	24.24%
Не утиче значајно (A3)	14	21.21%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	34	51.52%
Вероватно (A2)	19	28.79%
Не (A3)	2	3.03%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	15	22.73%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	26	39.39%
Неадекватни су (A3)	14	21.21%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	33	50.00%
Можда (A2)	20	30.30%
Не (A3)	2	3.03%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	36	54.55%
Можда (A2)	17	25.76%
Не (A3)	2	3.03%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	18	27.27%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	30	45.45%
Не утиче (A3)	7	10.61%
Без одговора	11	16.67%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.2. Одговори анкетираних судија из Срб. кроз питања

Број записа у овом упиту:	31	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	46.97%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	0	0.00%
KSRS (A2)	31	100.00%
KZS (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	0	0.00%
Између 30-60 година (A2)	19	61.29%
Преко 60 година (A3)	11	35.48%
Без одговора	1	3.23%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	0	0.00%
Мушки (M)	30	96.77%
Без одговора	1	3.23%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	2	6.45%
Између 15-30 година (А2)	18	58.06%
Преко 30 година (А3)	10	32.26%
Без одговора	1	3.23%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	3	9.68%
Просечан (А2)	10	32.26%
Могло би боље (А3)	14	45.16%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	3	9.68%
Могло би бити иновиран (А2)	14	45.16%
Не (А3)	10	32.26%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	7	22.58%
Утиче (А2)	12	38.71%
Не утиче значајно (А3)	8	25.81%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	11	35.48%
Утиче (A2)	9	29.03%
Не утиче значајно (A3)	7	22.58%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	17	54.84%
Вероватно (A2)	9	29.03%
Не (A3)	1	3.23%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	2	6.45%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	15	48.39%
Неадекватни су (A3)	10	32.26%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	20	64.52%
Можда (A2)	7	22.58%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	19	61.29%
Можда (A2)	7	22.58%
Не (A3)	1	3.23%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	3	9.68%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	20	64.52%
Не утиче (A3)	4	12.90%
Без одговора	4	12.90%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.3. Одговори анкетираних судија из Сло. кроз питања

Број записа у овом упиту:	14	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	21.22%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	0	0.00%
KSRS (A2)	0	0.00%
KZS (A3)	14	100.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	0	0.00%
Између 30-60 година (A2)	7	50.00%
Преко 60 година (A3)	7	50.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	2	14.29%
Мушки (M)	12	85.71%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	4	28.57%
Између 15-30 година (А2)	4	28.57%
Преко 30 година (А3)	6	42.86%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	3	21.43%
Просечан (А2)	6	42.86%
Могло би боље (А3)	4	28.57%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	3	21.43%
Могло би бити иновиран (А2)	8	57.14%
Не (А3)	2	14.29%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	8	57.14%
Утиче (А2)	1	7.14%
Не утиче значајно (А3)	4	28.57%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	6	42.86%
Утиче (A2)	4	28.57%
Не утиче значајно (A3)	3	21.43%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	5	35.71%
Вероватно (A2)	7	50.00%
Не (A3)	1	7.14%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли би сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	5	35.71%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	4	28.57%
Неадекватни су (A3)	4	28.57%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	6	42.86%
Можда (A2)	6	42.86%
Не (A3)	1	7.14%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	8	57.14%
Можда (A2)	4	28.57%
Не (A3)	1	7.14%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	5	35.71%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	6	42.86%
Не утиче (A3)	2	14.29%
Без одговора	1	7.14%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.4. Одговори анкетираних судија из Хол. кроз питања

Број записа у овом упиту:	16	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	24,25%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	16	100.00%
KSRS (A2)	0	0.00%
KZS (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	1	6.25%
Између 30-60 година (A2)	5	31.25%
Преко 60 година (A3)	10	62.50%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	0	0.00%
Мушки (M)	16	100.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	3	18.75%
Између 15-30 година (А2)	10	62.50%
Преко 30 година (А3)	3	18.75%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	8	50.00%
Просечан (А2)	5	31.25%
Могло би боље (А3)	2	12.50%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	11	68.75%
Могло би бити иновиран (А2)	4	25.00%
Не (А3)	0	0.00%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	0	0.00%
Утиче (А2)	13	81.25%
Не утиче значајно (А3)	2	12.50%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	8	50.00%
Утиче (A2)	3	18.75%
Не утиче значајно (A3)	4	25.00%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	12	75.00%
Вероватно (A2)	3	18.75%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли би сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	8	50.00%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	7	43.75%
Неадекватни су (A3)	0	0.00%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	7	43.75%
Можда (A2)	7	43.75%
Не (A3)	1	6.25%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	9	56.25%
Можда (A2)	6	37.50%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	10	62.50%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	4	25.00%
Не утиче (A3)	1	6.25%
Без одговора	1	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.5. Одговори анкетираних судија / питања / старосну доб -30

Број записа у овом упиту:	1	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	1.52%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	1	100.00%
KSRS (A2)	0	0.00%
KZS (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	1	100.00%
Између 30-60 година (A2)	0	0.00%
Преко 60 година (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	0	0.00%
Мушки (M)	1	100.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	1	100.00%
Између 15-30 година (А2)	0	0.00%
Преко 30 година (А3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	1	100.00%
Просечан (А2)	0	0.00%
Могло би боље (А3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	1	100.00%
Могоао би бити иновирани (А2)	0	0.00%
Не (А3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	0	0.00%
Утиче (А2)	1	100.00%
Не утиче значајно (А3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	1	100.00%
Утиче (A2)	0	0.00%
Не утиче значајно (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	1	100.00%
Вероватно (A2)	0	0.00%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	1	100.00%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	0	0.00%
Неадекватни су (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	1	100.00%
Можда (A2)	0	0.00%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	1	100.00%
Можда (A2)	0	0.00%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	1	100.00%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	0	0.00%
Не утиче (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.6. Одговори анкетираних судија / питања / старосну доб 30-60

Број записа у овом упиту:	31	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	46.97%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	5	16.13%
KSRS (A2)	19	61.29%
KZS (A3)	7	22.58%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	0	0.00%
Између 30-60 година (A2)	31	100.00%
Преко 60 година (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	1	3.23%
Мушки (M)	30	96.77%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	6	19.35%
Између 15-30 година (А2)	21	67.74%
Преко 30 година (А3)	4	12.90%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	7	22.58%
Просечан (А2)	13	41.94%
Могло би боље (А3)	9	29.03%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	5	16.13%
Могоао би бити иновиран (А2)	15	48.39%
Не (А3)	9	29.03%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	10	32.26%
Утиче (А2)	15	48.39%
Не утиче значајно (А3)	4	12.90%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	15	48.39%
Утиче (A2)	9	29.03%
Не утиче значајно (A3)	5	16.13%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	16	51.61%
Вероватно (A2)	12	38.71%
Не (A3)	1	3.23%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли би сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	8	25.81%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	13	41.94%
Неадекватни су (A3)	8	25.81%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	15	48.39%
Можда (A2)	13	41.94%
Не (A3)	1	3.23%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	16	51.61%
Можда (A2)	12	38.71%
Не (A3)	1	3.23%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	7	22.58%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	17	54.84%
Не утиче (A3)	5	16.13%
Без одговора	2	6.45%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.7. Одговори анкетираних судија / питања / старосну доб 60+

Број записа у овом упиту:	28	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	42.42%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	10	35.71%
KSRS (A2)	11	39.29%
KZS (A3)	7	25.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	0	0.00%
Између 30-60 година (A2)	0	0.00%
Преко 60 година (A3)	28	100.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	1	3.57%
Мушки (M)	27	96.43%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	2	7.14%
Између 15-30 година (А2)	11	39.29%
Преко 30 година (А3)	15	53.57%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	6	21.43%
Просечан (А2)	8	28.57%
Могло би боље (А3)	11	39.29%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	11	39.29%
Могло би бити иновиран (А2)	11	39.29%
Не (А3)	3	10.71%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	5	17.86%
Утиче (А2)	10	35.71%
Не утиче значајно (А3)	10	35.71%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	9	32.14%
Утиче (A2)	7	25.00%
Не утиче значајно (A3)	9	32.14%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	17	60.71%
Вероватно (A2)	7	25.00%
Не (A3)	1	3.57%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	6	21.43%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	13	46.43%
Неадекватни су (A3)	6	21.43%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	17	60.71%
Можда (A2)	7	25.00%
Не (A3)	1	3.57%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	19	67.86%
Можда (A2)	5	17.86%
Не (A3)	1	3.57%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	10	35.71%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	13	46.43%
Не утиче (A3)	2	7.14%
Без одговора	3	10.71%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.8. Сви одговори анкетираних судија / питања / стаж у звању -15

Број записа у овом упиту:	9	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	13.64%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	3	33.33%
KSRS (A2)	2	22.22%
KZS (A3)	4	44.44%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	1	11.11%
Између 30-60 година (A2)	6	66.67%
Преко 60 година (A3)	2	22.22%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	1	11.11%
Мушки (M)	8	88.89%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	9	100.00%
Између 15-30 година (А2)	0	0.00%
Преко 30 година (А3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	2	22.22%
Просечан (А2)	6	66.67%
Могло би боље (А3)	1	11.11%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	3	33.33%
Могло би бити иновиран (А2)	4	44.44%
Не (А3)	2	22.22%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	2	22.22%
Утиче (А2)	5	55.56%
Не утиче значајно (А3)	2	22.22%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	5	55.56%
Утиче (A2)	3	33.33%
Не утиче значајно (A3)	1	11.11%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	6	66.67%
Вероватно (A2)	3	33.33%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли би сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	5	55.56%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	3	33.33%
Неадекватни су (A3)	1	11.11%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	6	66.67%
Можда (A2)	3	33.33%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	7	77.78%
Можда (A2)	2	22.22%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	3	33.33%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	4	44.44%
Не утиче (A3)	2	22.22%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.9. Сви одговори анкетираних судија / питања / стаж у звању 15-30

Број записа у овом упиту:	32	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	48.48%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	10	31.25%
KSRS (A2)	18	56.25%
KZS (A3)	4	12.50%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	0	0.00%
Између 30-60 година (A2)	21	65.63%
Преко 60 година (A3)	11	34.38%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	0	0.00%
Мушки (M)	32	100.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	0	0.00%
Између 15-30 година (А2)	32	100.00%
Преко 30 година (А3)	0	0.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	9	28.13%
Просечан (А2)	11	34.38%
Могло би боље (А3)	10	31.25%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	11	34.38%
Могло би бити иновиран (А2)	12	37.50%
Не (А3)	7	21.88%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	8	25.00%
Утиче (А2)	17	53.13%
Не утиче значајно (А3)	5	15.63%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	15	46.88%
Утиче (A2)	9	28.13%
Не утиче значајно (A3)	6	18.75%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	19	59.38%
Вероватно (A2)	11	34.38%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли би сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	7	21.88%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	17	53.13%
Неадекватни су (A3)	6	18.75%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	17	53.13%
Можда (A2)	12	37.50%
Не (A3)	1	3.13%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	17	53.13%
Можда (A2)	13	40.63%
Не (A3)	0	0.00%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	12	37.50%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	16	50.00%
Не утиче (A3)	2	6.25%
Без одговора	2	6.25%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

8.3.10. Сви одговори анкетираних судија / питања / стаж у звању 30+

Број записа у овом упиту:	19	
Укупан број записа у анкети:	66	
Процент од тотала:	28.79%	
Сажетак поља за а1		
Кинолошки савез		
Одговор	Број	Процент
Raad van Beheer (A1)	3	15.79%
KSRS (A2)	10	52.63%
KZS (A3)	6	31.58%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а3		
Старост		
Одговор	Број	Процент
Мање од 30 година (A1)	0	0.00%
Између 30-60 година (A2)	4	21.05%
Преко 60 година (A3)	15	78.95%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за а4		
Пол		
Одговор	Број	Процент
Женски (F)	1	5.26%
Мушки (M)	18	94.74%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за а5		
Међународни кинолошки судија		
Одговор	Број	Процент
Мање од 15 година (А1)	0	0.00%
Између 15-30 година (А2)	0	0.00%
Преко 30 година (А3)	19	100.00%
Без одговора	0	0.00%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b1		
Којом оценом би сте оценили ниво знања кинолошких судија у IPO спорту у вашој организацији (земљи)?		
Одговор	Број	Процент
Одличан (А1)	3	15.79%
Просечан (А2)	4	21.05%
Могло би боље (А3)	9	47.37%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b2		
Да ли тренутни систем едукације у Вашој организацији одговара степену развоја кинолошких спортских дисциплина са псима?		
Одговор	Број	Процент
Углавном (А1)	3	15.79%
Могло би бити иновиран (А2)	10	52.63%
Не (А3)	3	15.79%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b3		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на промовисање IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (А1)	5	26.32%
Утиче (А2)	4	21.05%
Не утиче значајно (А3)	7	36.84%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b4		
Колико по Вашем мишљењу управљање процесима едукације кинолошких судија утиче на развој IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Веома утиче (A1)	5	26.32%
Утиче (A2)	4	21.05%
Не утиче значајно (A3)	7	36.84%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b5		
Да ли би стандардизација и стручно управљање процесима едукације (лиценцирање) кинолошких судија у IPO спорту довели до квалитетнијег судијског профила?		
Одговор	Број	Процент
Сигурно (A1)	9	47.37%
Вероватно (A2)	5	26.32%
Не (A3)	2	10.53%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b6		
Да ли би сматрате да су формални услови за кандидата за кинолошког судију адекватни степену развоја IPO спорта?		
Одговор	Број	Процент
Адекватни су (A1)	3	15.79%
Требало би да се иновирају-побољшају (A2)	6	31.58%
Неадекватни су (A3)	7	36.84%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b7		
Да ли би требало, уз помоћ савремених научних метода, стандардизовати захтеве према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	10	52.63%
Можда (A2)	5	26.32%
Не (A3)	1	5.26%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

Сажетак поља за b8		
Да ли би требало уз помоћ савремених научних метода, увести менторску обуку према новим кандидатима за кинолошке судије?		
Одговор	Број	Процент
Да (A1)	12	63.16%
Можда (A2)	2	10.53%
Не (A3)	2	10.53%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%
Сажетак поља за b9		
Да ли комисија (стручно тело) кинолошких судија, која делује у оквиру организације, утиче на очување интегритета судија?		
Одговор	Број	Процент
Утиче (A1)	3	15.79%
Требало би да утиче-Могла би да утиче (A2)	10	52.63%
Не утиче (A3)	3	15.79%
Без одговора	3	15.79%
Није завршено или Није приказано	0	0.00%

9. Извори

9.1. Библиографија

aac.ca. (2016., 6 27). Преузето 6 27, 2016. ca <http://www.aac.ca/en/home/main/>

akc.org. (2016., 5 5). Преузето 5 5, 2016. ca <http://www.akc.org/events/rally/>

akc.org. (2016., 5 5). Преузето 5 5, 2016. ca <http://www.akc.org/events/fast-cat/>

akc.org. (2016., 5 6). Преузето 5 6., 2016. ca <http://www.akc.org/events/title-recognition-program/dock-diving/>

akc.org. (2016., 5 6). Преузето 5 6, 2016. ca <http://www.akc.org/dog-owners/canine-partners/spotlight/so-you-think-you-can-dance-what-about-your-dog/>

asfa.org. (2016., 6 24). Преузето 4 24, 2016. ca <http://www.asfa.org/coursing.htm>

cesarsway.com. (2016., 06 17). Преузето 6 17, 2016. ca

<https://www.cesarsway.com/dog-training/toys-and-play/benefits-of-dog-agility-training>

coloradodiscdogs.com . (2016., 5 6). Преузето 5 6, 2016. ca

<http://www.coloradodiscdogs.com>

Cynology. (2016., 3 17). Преузето 3 17, 2016. ca

<http://en.wikipedia.org/wiki/Cynology>

fci.be. (2016., 6 24). Преузето 6 24, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Flyball-70.html>

fci.be. (2016., 5 25). Преузето 5 25, 2016. ca <http://www.fci.be/en/FCI-Rescue-Dogs-Commission-74.html>

fci.be. (2016., 5 26). Преузето 5 26, 2016. ca <http://www.fci.be/en/FCI-Utility-Dogs-Commission-75.html>

fci.be. (2016., 6 24). Преузето 6 24, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Our-commissions-118.html>

fci.be. (2016., 6 25). Преузето 6 25, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Flyball-70.html>

fci.be. (2016., 6 26). Преузето 6 26, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Our-commissions-118.html>

fci.be. (2016., 7 2). Преузето 7 2, 2016. ca <http://fci.be/en/Our-commissions-118.html>

fci.be. (2016., 7 1). Преузето 7 1, 2016. ca <http://fci.be/en/Obedience-46.html>

fci.be. (2016., 5 25). Преузето 5 25, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Rescue-Dogs-59.html>

fci.be. (2016., 7 1). Преузето 7 1, 2016. ca <http://fci.be/en/Our-commissions-118.html>

fci.be. (2016., 5 29). Преузето 5 29, 2016. ca <http://fci.be/en/Agility-45.html>

fci.be. (2016., 5 5). Преузето 5 5, 2016. ca <http://fci.be/en/FCI-Utility-Dogs-Commission-75.html>

fci.be. (2016., 2 27). Преузето 2 27, 2016. ca <http://www.fci.be>

fci.be. (2016., 5 25). Преузето 5 25, 2016. ca <http://fci.be/en/Utility-Dogs-58.html>

fci.be. (2016., 5 26). Преузето 5 26, 2016. ca <http://fci.be/en/Utility-Dogs-58.html>

fci.be. (2016., 7 2). Преузето 7 2, 2016. ca <http://www.fci.be/en/members/>

fci.be. (2016., 6 24). Преузето 6 24, 2016 ca <http://www.fci.be/en/Sighthound-Races-Coursing-69.html>

fci.be. (2016., 5 5). Преузето 5 5, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Herding-Dogs-60.html>

fci.be. (2016., 5 5). Преузето 5 5, 2016. ca <http://www.fci.be/en/Our-commissions-118.html>

fci.be. (2016., 7 2). Преузето 7 2, 2016. ca <http://fci.be/en/Our-commissions-118.html>

fci.be. (2016., 5 3). Преузето 5 3, 2016. ca <http://fci.be/en/Utility-Dogs-58.html>

flyball.be. (2016., 6 25). Преузето 6 25, 2016. ca <http://www.flyball.be/be.htm>

flyball.org. (2016., 6 24). Презето 6 24, 2016. ca
<http://www.flyball.org/aboutflyball.html>

flyball.org. (2016., 6 24). Презето 6 24, 2016. ca
<http://www.flyball.org/aboutflyball.html>

flyball.org.au. (2016., 6 24). Презето 6 24, 2016. ca
<http://www.flyball.org.au/flyball-history/>

flyball.org.uk. (2016., 6 24). Презето 6 24, 2016. ca
<http://www.flyball.org.uk/official/history.php>

history.com. (2016., 7 2). Презето 7 2, 2016. ca <http://www.history.com/news/the-sled-dog-relay-that-inspired-the-identarod>

identarod.com. (2016., 6 18). Презето 6 18, 2016. ca <http://identarod.com/about/the-identarod-trail/>

ipawstraining.com. (2016., 6 27). Презето 6 27, 2016. ca
<http://www.ipawstraining.com/blog/dog-sports-agility>

iro-dogcs. (2016., 5 25). Презето 5 25, 2016. ca <http://www.iro-dogs.org/de/ueber-uns/die-iro.html>

iwpa.net. (2016., 5 6). Презето 5 6, 2016. ca http://www.iwpa.net/About_Us.html

knpv.nl. (2016., 4 24). Презето 4 24, 2016. ca <http://www.knpv.nl/landelijk/home/>

laalmanac.com. (2016., 5 6). Презето 5 6, 2016. ca
<http://www.laalmanac.com/sports/sp09.htm>

mondioring.org. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca
<https://www.mondioring.org/regulations.php>

nps.gov. (2016., 5 6). Презето 5 6, 2016. ca
<https://www.nps.gov/dena/planyourvisit/kennels-history.htm>

oekv.at. (2016., 5 26). Презето 5 26, 2016. ca <http://>

pawssquad.ca. (2016., 6 27). Презето 6 27, 2016. ca <http://pawssquad.ca/dog-agility/>.

proplan.com. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca
<https://www.proplan.com/dogs/dog-care/diving-dog-and-fetch-it>

rallydogs.com. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca
http://www.rallydogs.com/rulesReg_ebook.cfm.

sleddogsport.net. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca <http://www.sleddogsport.net>

sleddogsport.net. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca
<http://www.sleddogsport.net/dryland-wch-bristol-day-4-official-results/>

sports-reference.com. (2016., 1 28). Презето 1 28, 2016. ca <http://www.sports-reference.com/olympics/winter/1932/DSR/mixed-dog-sled-racing.html>

svogheiligenwald.jimdo.com. (2016., 5 3). Презето 5 3, 2016. ca
<http://svogheiligenwald.jimdo.com/ausbildung/schutzhund/>

svogsteinheim.de. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca
<http://www.svogsteinheim.de/hueten/71-was-ist-eigentlich-leistungshueten.html>

thecanadianencyclopedia.ca. (2016., 1 28). Презето 1 28, 2016. ca
<http://www.thecanadianencyclopedia.ca/en/article/winter-olympic-games/>

thekennelclub.org.uk. (2016., 4 15). Презето 4 15, 2016. ca
<http://www.thekennelclub.org.uk>

u-fli.com. (2016., 6 24). Презето 6 24, 2016. ca <http://www.u-fli.com/index.php?c=2>

usdaa.com. (2016., 6 27). Презето 6 27, 2016. ca
<https://www.usdaa.com/aboutUs.cfm>

usmondioring.org. (2016., 5 5). Презето 5 5, 2016. ca
<http://www.usmondioring.org/about/>

- vdh.de*. (2016., 5 26). Преузето 5 26, 2016. ca http://www.whole-dog-journal.com/issues/12_9/features/Recreational-Dog-Racing-Lure-Coursing_16159-1.html
- worldcaninefreestyle.org*. (2016., 5 6). Преузето 5 6, 2016 ca <http://www.worldcaninefreestyle.org>
- A. Brzezicha, H. Lisiecki. (1978.). *Amaterska dresura pasa*. Beograd: Nolit.
- A. Domanjko, V. Gerbec, S. Horvat, M. Kovač et al. (1992.). *Osnove šolanja športnih, službenih in lovskih psov*. Ljubljana: Kinološka zveza Slovenije - Komisija za izobraževanje.
- Bajželj, M. (1990.). Poizkus prenosa nekaterih metod špornega treniranja v pripravo športnih in službenih psov na tekmovanja. *Дипломски рад*. Љубљана: Univerza Edvard Kardelj v Ljubljani-Fakulteta za telesno kulturo.
- Beckett, S. (1998.). *Чекајућу Годоа*. Београд: Верзал прес.
- Dagistani, M. A. (2013.). *Kinologija Srbije - Istorijat Kinološkog saveza Srbije do 2012 godine*. Beograd: Kinološki savez Republike Srbije.
- Donne, J. (1624.). *Meditation 17 - Devotions upon Emergent Occasions*.
- Donne, J. (1624.). *Meditation 17 - Devotions upon Emergent Occasions*. London.
- KZS. (2004., 4 16). *Pravilnik o izobraževanju, preverjanju znanja, imenovanju in napredovanju kinološkega kadra*. Kinološka zveza Slovenije.
- Lokar, D. J. (1948.). *Naši psi*. Ljubljana: Lovski svet LR Slovenija.
- Lorenz, K. (1998.). *So kam der Mensch auf den Hund*. DTV.
- Mizler, M. (1910.). *Pas u potraznoj sluzbi*. Zagreb: autorovo izdanje - stampa Eugen Kosak, Samobor.

- Muhvič, A. (2009.). *Službeni pes in odkrivanje prepovedanih drog. Diplomski rad.* Ljubljana: Univerza v Ljubljani-Fakulteta za upravo.
- Ochsenbein, U. (1979.). *Der neue Weg der Hundeausbildung.* Zurich: Albert Muller Verlag.
- Ochsenbein, U. (1985.). *Odgoj u školovanje pasa.* Zagreb: Mladost.
- Rosana Kranjc, Herman Berčič. (2008.). *Sožitje človeka in psa v športu.* Ljubljana: Univerza v Ljubljani - Fakulteta za šport - Inštitut za šport.
- RS. (1978.). *Zakon o oblikacionim odnosima.* Beograd: Sluzbeni list SFRJ.
- RvB. (2001., 02 11). *Keurmeestersreglement werkhonden.* Holland: Raad van Beheer.
- Schuster, A. (1938.). *Jugoslovenska rodovna knjiga psov.* Ljubljana: Jugoslovenski kinoloski savez.
- Špoljarić, B. (2008.). *Hrvatska kinološka baština.* Zagreb: Hrvatski kinološki savez.
- Toroš, K. (2007.). *Izobraževanje lastnikov psov. Diplomski rad.* Ljubljana: Univerza v Ljubljani-Filozofska fakulteta-Oddelek za pedagogiko in andragogiko.
- Triquet, R. (1981.). *Dictionnaire de la Cynophilie.* Bruay-en-Artois: I.T.J.F. s.a.
- Zbor sodnikov za delo službenih psov. (1990.). *Navodilo za ocenjevanje dela šolanih psov.* Ljubljana: Kinološka zveza Slovenije.
- Zidar, M. (1967.). *Priručnik za vzrejo in šolanje športnih in službenih psov.* Ljubljana: Zvaya klubov za vzrejo športnih in službenih psov SR Slovenije.
- Zidar, M. (1971.). *O psih.* Ljubljana.
- Берар, М. (1972.). *Олимпијски пламен севера - Спортска монографија Кикинде до 1941 године.* Кикинда: Општински савез организација за физичку културу Кикинда.

- Вујаклија, М. (1972.). *Лексикон страних речи и израза*. Београд.
- Група аутора. (1999.). *SV Zeitung. 100 Jahre, der Deutsche Schaferhund*.
- Група аутора. (1978.). *Општа енциклопедија* (III изд.). Београд: Просвета.
- Група аутора. (1990.). *Речник српскохрватског књижевног језика* (Том. Ж-К).
Нови Сад-Загреб: Матица српска.
- Група аутора. (1992.). *Osnove šolanja športnih, službenih inlovskih psov*. Ljubljana:
Kinološka zveza Slovenije - Komisija za izobraževanje.
- Група аутора. (2001.). *80 let - Kinološka zveza Slovenije 1921-2001*. Ljubljana:
Kinološka zveza Slovenije.
- Драго Томић, Предраг Немец. (2012.). *Одбојка у теорији и пракси*. Београд:
СИА.
- Животић, Д. (1999.). *Управљање у спорту*. Београд: Министарство за спорт и
омладину Владе Републике Србије.
- Животић, Д. (2007.). *Менаџмент у спорту*. Београд: Факултет за менаџмент у
спорту.
- ЈКС. (1955.). *Правилник Југословенског кинолошког савеза о стручном раду*. Нови
Сад: Југословенски кинолошки савез.
- ЈКС. (1969.). *Правилник Југословенског кинолошког савеза о стручном раду и
статут*. Београд: Дневник Нови Сад.
- ЈКС. (1977.). *Правилник за оцењивање рада службених паса*. Београд: ЈКС.
- ЈКС. (1977.). *Правилник о стручном раду*. Београд: ЈКС.
- ЈКС. (1993.). *Правилник о стручном раду*. Београд: ЈКС.
- Кинолог. (1977., 2). Први пут у Србији. *Кинолог*, стр. стр. 47.
- Кировски, Б. (1999.). *Пси одбрана и напад*. Београд-Земун: ауторско издање.

- КСРС. (2007.). *Правилник о стручном раду*. Београд: Кинолошки савез Републике Србије.
- КСРС. (2009.). *Списак кинолошких судија*. Београд: Кинолошки савез Републике Србије.
- КСРС. (2010., 11 30). *Статут Кинолошког савеза Републике Србије*. Београд, Србија: Кинолошки савез Републике Србије.
- КСРС. (2011.). *Испит социјализованог пса - ИСП*. Београд: Кинолошки савез Републике Србије.
- КСРС. (2013.). *Правилник о стручном раду*. Београд: Кинолошки савез Републике Србије.
- Кузмановић, М. (2005., 11). Рефлексија Vulgaris. *Свет компјутера*.
- Машић, З. (2006.). *Теорија спорта*. Београд: Факултет за менаџмент у спорту.
- Милојевић, А. (2004.). *Психологија спорта и вежбања*. Ниш: Факултет физичке културе .
- Милојевић, Н. (1996.). Човек и пас - заједно до успеха (Homo et canus). У г. аутора, *50 година СД Милиционар* (стр. 122). Београд: Министарство унутрашњих послова Републике Србије.
- Милојевић, Н. (1997.-2016.). Записници са састанак Комисије за рад школованих службених паса Међународне кинолошке федерације. Београд: аутор.
- Милојевић, Н. (2001.). Организационе претпоставке за увођење савременог система менаџмента у југословнеску кинолошку организацију. *Дипломски рад*. Београд, Србија.
- Милојевић, Н. (2015.). Организациона култура модел кинолошка организација Србије. *Магистарски рад*. Београд, Србија.

- Милошев, А. (2002.). "Буђење раног пролећа". *Мој пас*, број 67, стр.3.
- Немец, П. (2016.). *"Предавања-Теорија спорта"*. Београд: Факултет за менаџмент у спорту.
- Ристић, З. (2000.). *Кинологија Војводине од оснивања до 2000*. Нови Сад: Кинолошки савез Војводине.
- РС. (2010.). *Правилник о начину држања паса који могу представљати опасност за околину*. Београд: Службени гласник Републике Србије.
- РС. (2010.). *Правилник о номенклатури спортских занимања и звања*. Београд: Министарство омладине и спорта.
- РС. (2011.). *Правилник о спортским гранама*. Београд: Министарство за спорт и омладину.
- РС. (2013.). *Правилник о ближим условима за обављање спортских активности и спортских делатности*. Београд: Министарство омладине и спорта.
- РС. (2016.). *Закон о спорту*. Београд: Министарство омладине и спорта.
- Томић, М. (2001.). *Менаџмент у спорту*. Београд: Астимбо-Београд.
- Томић, М. (2006.). *Основи спортске организације*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
- Урошевић, Д. М. (2000., 1). интервју. ауторове белешке.
- Урошевић, М. (2009.). *Велики швајцарски Senenhund*. Београд: ауторско издање.
- Урошевић, М. (2015., 08 23). *Пси истока. Семинар за судије*. Tel Aviv, Israel: autor.
- Урошевић, М. (2016., 5 20). *Семинар за судије*. Бања Лука, Република Српска: аутор.

9.2. Попис фотографија

01 Фотографија: Застава Међународне кинолошке федерације, извор: аутор 2013.

02 Фотографија: Лого Кинолошког савеза Републике Србије, извор: КСРС.

03 Фотографија: Дисциплина „траг“ - Светско првенство у раду школованих службених паса Malmo - Шведска 2014., извор: аутор 2014.

04 Фотографија: Дисциплина „послушност“ - Светско првенство у раду школованих службених паса Malmo - Шведска 2014., извор: аутор 2014.

05 Фотографија: Светско првенство у раду школованих службених паса Malmo - Шведска 2014., извор: Iveta Pejšova 2014.

06 Фотографија: Дисциплина „одбрана“ - Светско првенство у раду школованих службених паса Malmo - Шведска 2014., извор: аутор 2014.

07 Фотографија: Агилити турнир - Словенија 2015., извор: Владимир Драгићевић 2015.

08 Фотографија: Свечани дефиле - Светско првенство у раду трагачких паса Sankt Kathrein - Аустрија 2006., извор: аутор 2006.

09 Фотографија: Ринг тренинг пред турнир - Нови Београд - Србија 2015., извор: Душко Јовановић 2015.

- 10 Фотографија: Испит спасилачког лавинског пса - Голија - Србија 1996.,
извор: аутор 1996.
- 11 Фотографија: Презентација Cani Cross Malmo - Шведска 2014., извор: аутор
2014.
- 12 Фотографија: Презентација Carting Malmo - Шведска 2014., извор: аутор
2014.
- 13 Фотографија: Презентација Carting Malmo - Шведска 2014., извор: аутор
2014.
- 14 Фотографија: Приказ рада службених паса Осијек - Хрватска - СФРЈ 1963.,
извор: инжењер Тибор Ловренчић, 1963.
- 15 Фотографија: Спомен значка Првог екипног такмичења у раду школованих
службених паса Цеље - Словенија - СФРЈ 1963., власништво инжењера Тибора
Ловренчића, фотографија: аутор 2009.
- 16 Фотографија: Лого Kinološka zveza Slovenije, извор: Кинолошки савез
Словеније 2016.
- 17 Фотографија: Лого Raad van Beheer, извор: Кинолошки савез Холандије
2016.

9.3. Попис графика

1. Графика: Приказ процентуалног и нумеричког узорка по земљама у истраживању.
2. Графика: Приказ процентуалног и нумеричког броја судија који су учествовали у истраживању - по земљама
3. Графика: Старосна структура судија који су учествовали у истраживању
4. Графика: Старосна структура судија који су учествовали - по земљама
5. Графика: Полна структура судија који су учествовали у истраживању
6. Графика: Полна структура судија који су у истраживању - по земљама
7. Графика: Структура судија који су учествовали по годинама „стажа“ у звању
8. Графика: Структура судија који су учествовали по годинама „стажа“ у звању по земљама
9. Графика: Чиниоци резултата, Rudolph Muller, Buszak 2000
10. Графика: Објективни чиниоци резултата

БИОГРАФИЈА

Ненад Милојевић је рођен 03.01.1964. године у Београду. По занимању инжењер безбедностних система. Ожењен, има једног сина и три ћерке. Говори руски, енглески и немачки језик. Кинологијом се бави од 1980. године.

Магистрирао на „Алфа БК“ Универзитету, на теми „Организациона култура-модел кинолошке организације Србије“.

Члан Београдског кинолошког друштва, Клуба љубитеља немачких овчара, Клуба дресера и водича службених паса „Полицајац“ од 1982. године; Немачког удружења немачких овчара-SV и Светског удружења немачких овчара-WUSV од 1988.; Асоцијације немачких овчара Југославије/Србије од 2002. и почасни члан Удружења немачких овчара Италије-SAS и Кинолошко-спортског клуба Краљевица од 2001. године.

Кинолошки судија за екстеријер расе немачки овчар постаје 1990. године, а за рад школованих-службених паса, 1992. године.

Судио више Савезних и Међународних изложби паса у Србији и претходној Југославији. Као међународни судија за рад, поред суђења на домаћим, судио је преко 40 утакмица и 3 светска првенства у 14 земаља на 3 континента.

Активни такмичар од 1990. године са преко 150 домаћих и међународних наступа. Вишеструки шампион Југославије и репрезентативац на два Светска првенства. Први такмичар Савезне Републике Југославије који је са псом положио испите спасилачко-лавинског и рушевинског пса. Вођа репрезентације Србије на више Светских првенстава и учесник више десетина међународних семинара за кинолошке судије.

У периоду од 1994. до 1997. године, руководио Школом за обуку службених и спортских паса „Ming-Norot“ у Београду.

Предавач на више кинолошких семинара у земљи и иностранству, а од 2011. године редовни предавач на Кинолошкој академији, Кинолошке секције Факултета ветеринарске медицине у Београду.

Власник одгајивачнице немачких овчара „Kachari“-FCI 4105 од 2001. године.

Од 1992. до 1997. године проглашаван за најбољег спортисту Клуба у Спортском друштву „Милиционар“. За досадашњи рад награђен је Златном значком Југословенског кинолошког савеза, Сребрном значком за заслуге Кинолошког савеза Србије и Златном плакетом Спортског друштва „Милиционар“.

Бави се истраживачким радом, а стручне и журналистичке радове објављује у домаћим и иностраним часописима. У оквиру монографије „50 година Спортског друштва „Милиционар““ обрадио развој службених паса у Југославији под темом „HOMMO ET CANIS“.

Редован члан Комисије за рад школованих службених паса Међународне кинолошке федерације од 1997. године.

Прилог 1.

ИЗЈАВА О АУТОРСТВУ

Потписани Ненад Т. Милојевић

Број уписа 2015

Изјављујем да је докторска дисертација под насловом „Утврђивање стандарда и управљање процесима едукације судија за рад службених паса као кључни фактор у очувању и развоју менаџмента кинолошког спорта“

- Резултат сопственог истраживачког рада
- Да предложена дисертација у целини ни у деловима није била предложена за добијање било које дипломе према студијским програмима других високошколских установа;
- Да су резултати коректно наведени и
- Да нисам кршио/ла ауторска права и користио интелектуалну својину других лица супротно етичким и законским нормама

У Београду, 12. јул 2016. године

Потпис докторанта

Прилог 2.

ИЗЈАВА О ИСТОВЕТНОСТИ ШТАМПАНЕ И ЕЛЕКТРОНСКЕ ВЕРЗИЈЕ
ДОКТОРСКОГ РАДА

Име и презиме Ненад Т. Милојевић
Број уписа 2015
Студијски програм Менаџмент у спорту
Наслов рада „Утврђивање стандарда и управљање процесима едукације
судија за рад службених паса као кључни фактор у очувању
и развоју менаџмента кинологског спорта“
Ментор Професор доктор Предраг Немец

Изјављујем

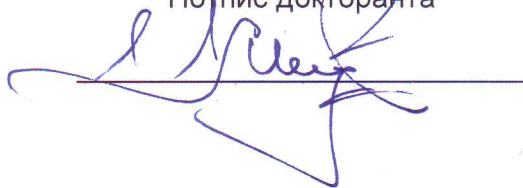
Да је штампана верзија мог докторског рада истоветна електронској верзији коју сам предао/ла за објављивање у репозиторијуму на сајту Алфа БК Универзитета.

Дозвољавам да се објаве моји лични подаци везани за добијање научног звања доктора наука као што су име и презиме, година и место рођења, подаци о стеченим стручним и академским звањима, датум одбране рада и други подаци у функцији транспарентности поступка стицања научног звања.

Ови лични подаци могу се објавити у публикацијама Алфа БК Универзитета и доставити Министарству просвете, науке и технолошког развоја, као и бити доступни сагласно Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

У Београду, 12. јул 2016. године

Потпис докторанта

KACHARI